

2023-2024 оқу жылына элективті пәндер каталогы

1. **Кафедралар:** «Қалыпты және патологиялық физиология»

2. **Білім деңгейі:** Бакалавриат

3. **Мамандығы:** 6В10101 «Жалпы медицина»

4. **Курсы:** 1 курс

5. **Пән атауы:** «Физиология негіздері»

6. **Кредит саны:** 3

7. **Мақсаты:**

- Білім алушылардың білімін тәуелсіз бағалаудың жоғары көрсеткіштеріне қол жеткізу.
- Білім алушылардың сау адам ағзасының құрылымы мен функцияларын және оларды реттеу тетіктерін білуі және түсінуі.
- Клиникалық кафедраларда оқу барысында жетістікке жетуін және дәрігерлердің кәсіптік дағдыларын меңгеруін қамтамасыз ететін қалыпты жағдайда жасушалық, ағзалық және жүйелік деңгейде тіршіліктік үрдістерінің құрылымдық және функционалдық ұйымдастырылуы және даму заңдылықтары туралы түпкілікті теориялық білімін қалыптастыру.
- Білім алушылардың білімін қалыптастыру және дені сау адам ағзасының құрылымы мен функцияларын және оларды реттеу механизмдерін түсіну.

8. **Міндеттері:** тіндер мен ағзалардың құрылымдық ұйымдастырылуын оқып білу негізінде жататын әлеуметтік-өзіндік және кәсіби құзіреттілігін қалыптастыру және осы білімін организмнің қызметтік жағдайына баға беруде қолдану.

Жаңа ғылыми мәліметтерге, әдістемелік және теориялық концепцияларға сүйене отырып, микроскопиялық және ультрамикроскопиялық зерттеу әдістері көмегімен адам құрылысының заңдылықтары туралы негізгі түсініктерді оқыту. Жалпы адам организмінің құрылысы мен қызметі сыртқы ортамен, еңбекпен, және әлеуметтік әсерлермен тығыз байланыста болуын ғылыми тұрғыда қарауды туындату. Адам организмінің, жынысы мен жасқа байланысты физиологиялық негіздерін көрсету;

9. **Пәнді тандау негіздері:** Физиологияның зерттеу объектісі – тірі ағза және оның жасуша, тін, жүйе сияқты бөліктерінің қызметі. Дені сау адам ағзасын зерттеу болашақ дәрігерлерге қызметтік диагностика әдістерін жылдам меңгеруге, денсаулық жағдайы мен ағзаның бейімделуін, физиологиялық қызметтердің қалыпты жағдайдан ауытқу дәрежесі бойынша қызмет деңгейін бағалауға мүмкіндік береді. Адам физиологиясы заңдылықтарын ашу - өмір сүру ұзақтығын одан әрі жоғарылатуға қажетті жағдай, сауықтыруды тиімді ұйымдастыру, еңбек және тұрмыс жағдайын жақсарту, аурудың алдын-алу және емдеудің жаңа әдістерін ашу.

10. **Оқыту нәтижелері:** Дублин дескрипторларымен келісілген

№	Білімі (когнитивтік сала)	Біліктілігі мен дағдылары (психомоторлық сала)	Жеке тұлғалық және кәсіби құзыреттіліктері (қатынастар)
	(зерттеліп отырған саладағы алдыңғы қатарлы білім элементтерін қоса алғанда, сол бойынша білімімен түсінігін көрсете білу):	(Осы білімі мен түсінігін кәсіби деңгейде қолдана білу) - анатомия, гистология және физиология бойынша препараттармен,	(дәйектемелер құрастыру және зерттеп отырған саласындағы проблемеларды шешу) - организм жүйесінің құрылысы мен қызметінің

<p>- анатомия, гистология және физиология пәндерінің мазмұнын, мақсаттарын, медицинада маңыздылығын көрсете білу.</p> <p>- жасушалардың, тіндердің, жүйелердің, реттеу механизмдерін, адамдардың мінез-құлқын жалпы физиология мен интегративтік тұрғылығын, құрылысын, жалпы қызметтерінің заңдылықтарын білу.</p> <p>- анатомиялық, гистологиялық және физиологиялық терминдерді біліп меңгеру; анатомиялық, гистологиялық және физиологиялық препараттармен, оқулықтармен жұмыс жасай алу.</p> <p>- дені сау адамның физиологиялық көрсеткіштерін білу, бүтін организмнің қызмет етуін реттеу механизмдерін талдай алу.</p> <p>- медициналық практикада кеңінен қолданатын адам құрылысының және қызметтерін зерттеу әдістерін білу.</p>	<p>оқулықтармен жұмыс жасауды меңгеру.</p> <p>- организмнің түрлі жүйелерінің ерекшеліктерін салыстыру, ажырата білу, сипаттама беру, қызметтерін талдау.</p> <p>- ағзаларда, жүйелерде лабораториялық зерттеу жүргізе алу, нәтижелерін әдістермен талдау.</p> <p>- кәзіргі заманға сай ғылыми оқулықтардан және қосымша әдебиеттерден, электронды таспадан ақпарат жинауды білу.</p>	<p>ерекшеліктерін танып білу, жіктеу және салыстыра білу.</p> <p>- физиологиялық процесстердің көпдеңгейлі күрделі құрылысын және байланысын талдай алу.</p> <p>- эксперименттік зерттеу жүргізген байқаудан алынған ақпаратты анализ жасап организмге және оның бөлек жүйелеріне маңыздылығын анықтай білу.</p>
---	---	--

11. Пререквизиттер: мектеп бағдарламасы бойынша биология, адам анатомиясы, молекулалық биология және медициналық генетика.

12. Постреквизиттер: морфология және физиология, жалпы патология (патологиялық анатомия, патологиялық физиология).

13. Әдебиеттер:

Қазақ тілінде:

негізгі:

- 1.Бабский, Е. Б. Адам физиологиясы. 1,2,3 том [Мәтін] : оқулық / Е. Б. Бабский, Н. Е. Бабская, Ж. К. Шимилова. - 3-бас. - Алматы : Эверо, 2015. - 234 бет с
- 2.Адам физиологиясы. 1,2,3 том [Мјтін] : оқулық / ред. Г. И. Косицкий. - ; Қазақ тіліне аударған Ф. А. Миндубаева. - Алматы : Эверо, 2015. - 294 бет с
- 3.Адам физиологиясы : оқулық / Л. З. Тель [ж. б.]. - ҚР Денсаулық сақтау м-лігі оқу-ғыл.-әдіст. орт. мед. инновациялық технологиялық орталығы. - Алматы : Эверо, 2012

қосымша:

- 1.Қасымбеков, В. Қ. Қалыпты физиология бойынша ахуалдық есептер жиынтығы : оқу-әдістемелік құрал / . - Алматы : Эверо, 2016. - 152 бет. С
- 2.Қасымбеков, В. Қ. Физиологиялық зерттеу әдістері : оқу- әдістемелік құрал / Алматы : Эверо, 2016. - 176 бет. с.
- 3.Сайдахметова, А. С. Физиологиядан тәжірибелік сабақтарға нұсқаулар. - Караганды : АҚНҰР, 2016. - 260 бет
- 4.Нұрмұхамбетұлы, Ә. Орысша-қазақша медициналық (физиологиялық) сөздік = Русско-казахский медицинский - Алматы : Эверо, 2014. - 903 с
- 5.Миндубаева, Ф. А. Физиология пәнінен практикалық сабақтарға арналған нұсқау оқу-әдістемелік құрал . - Алматы : Эверо, 2012

Орыс тілінде:

основная:

- 1.Нормальная физиология [Текст] : учебник / Под ред. Л. З. Теля, Н. А. Агаджаняна ; М-во образ. и науки РФ. Рек. ГБОУ ВПО "Первый МГМУ им. И. М. Сеченова". - М. : "Литтерра", 2015. - 768 с. : ил
- 2.Физиология человека [Текст] : учебник / под ред. Е.Б.Бабского. - Алматы : Эверо, 2014. - 743 с
- 3.Физиология человека : учебник / Л. З. Тель [и др.]. - Алматы :Эверо, 2012
4. Косицкий Г.И.Физиология 1-2-3 том.- Эверо, 2014.
5. Нұрмұхамбетұлы, Ә. Орысша- қазақша медициналық (физиологиялық) сөздік = Русско-казахский медицинский - Алматы : Эверо, 2014.
6. Физиология человека: учебник / Л. З. Тель [и др.]. - Рек. Респ. центром инновационных технологий мед.образования и науки М-ва здравоохранения РК. - Алматы : Эверо, 2012. - 600 с.

дополнительная:

- 1.Миндубаева, Ф. А. Руководство к практическим занятиям по физиологии [Текст] : учебно-методическое пособие /. - Алматы : Эверо, 2016. - 208 с
- 2.Ситуационные задачи по курсу нормальной физиологии: учебно-методическое пособие / В. К. Касымбеков [и др.]. - Алматы :Эверо, 2016. - 144 с
- 3.Нұрмұхамбетұлы, Ә. Орысша-қазақша медициналық (физиологиялық) сөздік = Русско-казахский медицинский - Алматы : Эверо, 2014. - 903 с
- 4.Миндубаева, Ф. А. Руководство к практическим занятиям по физиологии : учеб.-методическое пособие . - Алматы : Эверо, 2012. - 194 с.
5. Физиология человека: учебник / под ред. В. М. Покровского, Г. Ф. Коротько. - 2-е изд., перераб. и доп ; Рек. Департаментом образовательных мед.учр. и кадровой политики М-ва здравоохранения РФ. - М. : Медицина,2007. - 656 с.
6. Миндубаева, Ф. А. Руководство к практическим занятиям по физиологии: учеб.-методическое пособие / Ф. А. Миндубаева, А. М. Евневич, Т. И. Крекешева. - Алматы : Эверо, 2012. - 194 с.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Қалыпты анатомия кафедрасы 2023-2024 оқу жылына элективті пәндер каталогы	044-42/5 1 беттің 1 беті	

1.Кафедра: «Қалыпты анатомия»

2.Білім бері деңгейі: бакалавриат

3.Мамандығы: 6В10101-«Жалпы медицина»

4.Курс: 2

5.Элективті пән атауы: «Анатомия»

6.Кредит саны: 5

7.Мақсаты: Органдар және орган ағзаларының құрылысы, топографиясы мен қызметін, жастық, жыныстық, жеке ерекшеліктерін, ағзалардың анатомо-топографиялық өзара қатынасын оқып білу және алынған білімді клиникалық кафедраларда пайдалану.

8.Міндеттері: Тіндер мен ағзалардың құрылымдық ұйымдастырылуын оқып білу негізінде жататын әлеуметтік-өзіндік және кәсіби құзыреттілігін қалыптастыру және осы білімін организмнің қызметтік жағдайына баға беруде қолдану. Адам организмнің, жынысы мен жасқа байланысты анатомиялық негізгі болмысын ашу.

9.Пән мазмұны: Клиникалық кафедраларда әрі қарайғы табысты білім алуды және дәрігердің кәсіби дағдыларын меңгеруді қамтамасыз ететін қалыпты жағдайда ағзалар жүйесі деңгейінде тіршілік ету процестерінің құрылымдық және функционалдық ұйымдастырылуы және олардың даму заңдылықтарын туралы іргелі теориялық білімдерін қалыптастыру. Қанмен қамтамасыз етілуі, веналық ағымы және нервтендірілуі. Жастық, жыныстық және жеке ерекшеліктері.

10.Пәнді таңдау негіздері:

Анатомия медициналық білімдердің фундаментін құрайтын пән болып табылады. Анатомия жеке, жыныстық және жастық ерекшеліктеріне байланысты адам организмін құрайтын ағзалардың құрылысын және топографиялық өзара қатынасын оқытады, бұл пәнсіз клиникалық пәндерді меңгеру қиын болады.

11.Оқыту нәтижелері (құзыреттіліктері)

Білімі және түсінігі (осы саладағы озық білімге негізделген,зерттелетін саладағы білімі мен түсініктерін көрсету):

1 ОН. Органдар мен жүйелердің құрылымын білуді көрсетеді.

Білімі мен түсінігін қолдана білу (кәсіби деңгейде білім мен түсінуді қолдану, дәлелдерді қалыптастыру және оқылтын саладағы мәселелерді шешу):

2 ОН. Органдар мен жүйелердің топографиясы туралы білімді көрсетеді.

5 ОН. Физикалық тексеру дағдыларын игеру, визуалды диагностикадағы норма мен патологияны салыстыру үшін органдар мен жүйелердің құрылымы мен топографиясы туралы білімді қолданады.

Шікірін қалыптастыру: (әлеуметтік,этикалық және ғылыми пайымдауларды ескере отырып,пайымдауларды қалыптастыру үшін ақпаратты жинау мен түсіндіруді жүзеге асыру)

3 ОН. Органдар мен жүйелердің құрылымы мен топографиясын түсінуді көрнекі түрде көрсетуге және суреттеуге қабілетті.

Коммуникативтік дағдылар: (мамандарға, сондай-ақ маман емес мамандарға ақпарат, идеялар, мәселелер мен шешімдерді хабарлау):

4 ОН. Ақпаратты презентация түрінде көрнекі және логикалық түрде ұсына алады.

12.Пререквизиттер- анатомия негіздері.

13.Постреквизиттер- жалпы патология (патологиялық анатомия, патологиялық физиология).

14.Әдебиеттер

Қазақ тілінде:

Негізгі:

Негізгі:

1. Кузенбаева, Ә. О. Адам анатомиясы. 1 - кітап: оқуқұралы /. - Алматы :Эверо, 2016. - 292 бет.с.
2. Кузенбаева, Ә. О. Адам анатомиясы. 2- кітап : оқуқұралы . - Алматы : Эверо, 2016. - 248 бет.с.
3. Рақышев, А. Р. Адам денесі. 3 томдық. Т. 1. Сүйектертуралылім. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014
4. Досаев Т.М. Адам анатомиясы.-Ақ-Нұр, 2013
Адам анатомиясы :оқулық - Алматы : ЖК "Ақнұр", 2013

Қосымша:

Жұмабаев У., Әубәкіров Ә.Б., Досаев Т.М. ж.т.б. Адам анатомиясы, атлас. I,II том. Астана: «Фолиант», 2005.

Электрондық ресурстар:

1. Билич, Г . Л .Анатомия человека. Атлас. В 3 т. Т.1. Опорно-двигательный аппарат. Osteология. Синдесмология. Миология [Электронный ресурс] : учебник - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013.
2. Билич, Г . Л .Анатомия человека. Атлас. В 3 т. Т. 2 [Электронный ресурс] : М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013.
3. Билич, Г . Л .Анатомия человека. Атлас. В. 3 т. Т. 3 [Электронный ресурс] : учебник М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013.
4. Анатомия человека. В 2 т. Т. 1 [Электронный ресурс] : учебник М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013.
5. Анатомия человека. В 2 т. Т. 2 [Электронный ресурс] : учебник - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013.
6. Сайт : www.ukma.kz
7. Репозиторий ЮКМА <http://lib.ukma.kz/repository/>
8. Республиканская межвузовская электронная библиотека <http://rmebrk.kz/>
9. Консультант студента <http://www.studmedlib.ru/>
10. Ашық кітапхана [https:// kitap.kz/](https://kitap.kz/)
11. <http://t.me/AkzharkynGaukhar>

1.Кафедра: Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы

2. Дайындық деңгейі: Бакалавриат

3. Мамандығы: 6В10101 «Жалпы медицина», 6В10102 «Педиатрия»

4. Курс: I курс

5. Элективті пәннің атауы: Физиология

6. Мақсаты: студенттерге сау адам организмнің барлық жүйелерінің қызметін және оларды реттеу механизмдерінің негізгі заңдылықтары туралы түсінік қалыптастыру.

7. Міндеттері: студенттерді физиологиялық ойлаудың қағидаларына үйрету;

- дені сау адамның жасы мен жыныс ерекшеліктеріне қарай негізгі физиологиялық сипаттары туралы білім беру;
- тұтас реакциялар қалыптасуының негізгі заңдылықтары мен механизмдері туралы білім беру;
- адам организмнің өмір сүруін қоршаған ортамен өзара байланыстыра отырып, жүйелік білімді қалыптастыру;
- ғылыми эксперимент қою тәжірибесімен таныстыру;
- организм мен оның жүйелерінің қызметтік жағдайын бағалау әдістеріне үйрету;
- физиологиялық аспаптармен жұмыс істеу принциптеріне үйрету.

8. Пәнді таңдауды негіздеу: Физиологияның зерттеу объектісі – тірі ағза және оның жасуша, тін, жүйе сияқты бөліктерінің қызметі. Дені сау адам ағзасын зерттеу болашақ дәрігерлерге қызметтік диагностика әдістерін жылдам меңгеруге, денсаулық жағдайы мен ағзаның бейімделуін, физиологиялық қызметтердің қалыпты жағдайдан ауытқу дәрежесі бойынша қызмет деңгейін бағалауға мүмкіндік береді. Адам физиологиясы заңдылықтарын

ашу - өмір сүру ұзақтығын одан әрі жоғарылатуға қажетті жағдай, сауықтыруды тиімді ұйымдастыру, еңбек және тұрмыс жағдайын жақсарту, аурудың алдын-алу және емдеудің жаңа әдістерін ашу.

9. Оқыту нәтижелері(құзыреттіліктер)

Студент білуі тиіс:

- пәнді, пәннің мақсаты мен міндеттерін және өзінің таңдаған мамандығы үшін маңызын;
- дені сау организмнің қызметтік заңдылықтарын және жалпы физиологиялық процестердің ретелу механизмдерін жалпы физиология және адамның тұтас іс-әрекеті деңгейінде қарастыруды;
- медицинада қолданылатын дені сау организмнің әртүрлі қызметтерін зерттеу әдістерінің маңыздылығын;
- еңбек іс-әрекеті мен сыртқы орта жағдайындағы физиологиялық функциялардың негізгі өзгерістерін;
- гигиенист-дәрігер практикасында қолданатын адамның әртүрлі функцияларын зерттейтін әдістемелерді;
- әртүрлі жиіліктегі дыбыстар мен жұмыс орнының жарықтығының адам организміне тигізетін әсерін.

Істей алуға тиіс:

- дені сау организм қызметтерін, негізгі зерттеу әдістерінің ұстанымдарын түсіндіруді;
- әртүрлі көрсеткіштердің ақпараттық құндылықтарын (констант) және ағза, жүйе және бүкіл организм қызметін реттеу механизмдерін түсіндіруді;
- организмнің бейімделу нәтижесіне жетуі кезінде физиологиялық қызметінің қалыптасуы мен реттелуінің негізгі заңдылықтарын бағалау және түсіндіру;
- организмнің өмір сүру жағдайына байланысты негізгі мінез-құлық түрлерінің қалыптасуы мен реттелу заңдылықтарын бағалау және түсіндіру;
- экологиялық факторларды есепке ала отырып түрлі жүйелер функциясының қазіргі кездегі өндіріс жағдайындағы өзгерістерін түсіндіруді.

Дағдылануға тиіс:

- динамометрияға;
- артериялық пульсті пальпациялауға;
- Коротков әдісімен артериялық қысымды өлшеуге;
- спирометрия;
- пневмотахометрия;
- тыныстың минуттық көлемін анықтауға;
- кестенің көмегі бойынша негізгі алмасуды анықтауға;
- көру аймағын, көздің өткірлігін, түсті ажырату мен есту өткірлігін анықтауға;
- ас үлесін құрастыруға;
- қанның көрсеткіштерін талдауға.

Білімдер (когнитивтік сала)	Біліктіліктер мен дағдылар «психомоторлық сала»	Жеке тұлғалық және кәсіби құзыреттіліктер (қатынастар)
«Жаратылыстану және арнайы ғылымдары саласындағы» құзыреттілік «Ғылыми зерттеу дағдылары» құзыреттілігі «Денсаулық адвокаты» құзыреттілігі «Коммуникативтік дағдылар» құзыреттілігі (мәдени		

<p>құзыреттілік, сыни ойлау, жаңашылдық, командада жұмыс жасай білу қабілеттілігі, өзге тілдік құзыреттілік) «Компьютерлік және ақпараттық» құзыреттілігі</p>		
---	--	--

10. Реквизитке дейінгі: биология, адам анатомиясы бойынша мектеп бағдарламасы, молекулярлы биология және медициналық генетика

11. Реквизиттен кейінгі: морфология және физиология, жалпы патология (патологиялық анатомия, патологиялық физиология)

12. Әдебиеттер тізімі:

Қазақ тілінде

негізгі:

- 1.Бабский, Е. Б. Адам физиологиясы. 1 том [Мәтін] : оқулық / Е. Б. Бабский, Н. Е. Бабская, Ж. К. Шмирова. - 3-бас. - Алматы : Эверо, 2015. - 234 бет с
- 2.Бабский, Е. Б. Адам физиологиясы. 2 том [Мәтін] : оқулық / Е. Б. Бабский, Н. Е. Бабская, Ж. К. Шмирова. - 3-бас. - Алматы : Эверо, 2015. - 238 бет с.
- 3.Бабский, Е. Б. Адам физиологиясы. 3 том [Мәтін] : оқулық / Е. Б. Бабский, Н. Е. Бабская, Ж. К. Шмирова. - 3-бас. - Алматы : Эверо, 2015. - 218 бет с
- 4.Адам физиологиясы. 1 том [Мәтін] : оқулық / ред. Г. И. Косицкий. - ; Қазақ тіліне аударған Ф. А. Миндубаева. - Алматы : Эверо, 2015. - 294 бет с
- 5.Адам физиологиясы. 1 том [Мәтін] : оқулық / ред. Г. И. Косицкий. - ; Қазақ тіліне аударған Ф. А. Миндубаева. - Алматы : Эверо, 2015. - 294 бет с
- 6.Адам физиологиясы. 3 том [Мәтін] : оқулық / ред. Г. И. Косицкий. - ; Қазақ тіліне аударған Ф. А. Миндубаева. - Алматы : Эверо, 2015. - 320 бет с
- 7.Адам физиологиясы : оқулық / Л. З. Тель [ж. б.]. - ҚР Денсаулық сақтау м-лігі оқу-ғыл.-әдіст. орт. мед. инновациялық технологиялық орталығы. - Алматы : Эверо, 2012

қосымша:

- 1.Қасымбеков, В. Қ. Қалыпты физиология бойынша ахуалдық есептер жиынтығы : оқу-әдістемелік құрал / . - Алматы : Эверо, 2016. - 152 бет. С
- 2.Қасымбеков, В. Қ. Физиологиялық зерттеу әдістері : оқу- әдістемелік құрал / Алматы : Эверо, 2016. - 176 бет. с.
- 3.Сайдахметова, А. С. Физиологиядан тәжірибелік сабақтарға нұсқаулар. - Караганды : АҚНҰР, 2016. - 260 бет
- 4.Нұрмұхамбетұлы, Ә. Орысша-қазақша медициналық (физиологиялық) сөздік = Русско-казахский медицинский - Алматы : Эверо, 2014. - 903 с
- 5.Миндубаева, Ф. А. Физиология пәнінен практикалық сабақтарға арналған нұсқау оқу-әдістемелік құрал . - - Алматы : Эверо, 2012

Орыс тілінде:

негізгі:

- 1.Нормальная физиология [Текст] : учебник / Под ред. Л. З. Теля, Н. А. Агаджаняна ; М-во образ. и науки РФ. Рек. ГБОУ ВПО "Первый МГМУ им. И. М. Сеченова". - М. : "Литтерра", 2015. - 768 с. : ил
- 2.Физиология человека [Текст] : учебник / под ред. Е.Б.Бабского. - Алматы : Эверо, 2014. - 743 с
- 3.Физиология человека : учебник / Л. З. Тель [и др.]. - Алматы :Эверо, 2012
4. Косицкий Г.И.Физиология 1-2-3 том.- Эверо, 2014.

5. Нұрмұхамбетұлы, Ә. Орысша- қазақша медициналық (физиологиялық) сөздік = Русско-казахский медицинский - Алматы : Эверо, 2014.
6. Физиология человека: учебник / Л. З. Тель [и др.]. - Рек. Респ. центром инновационных технологий мед.образования и науки М-ва здравоохранения РК. - Алматы : Эверо, 2012. - 600 с.

қосымша:

1. Миндубаева, Ф. А. Руководство к практическим занятиям по физиологии [Текст] : учебно-методическое пособие /. - Алматы : Эверо, 2016. - 208 с
2. Ситуационные задачи по курсу нормальной физиологии: учебно-методическое пособие / В. К. Касымбеков [и др.]. - Алматы : Эверо, 2016. - 144 с
3. Нұрмұхамбетұлы, Ә. Орысша-қазақша медициналық (физиологиялық) сөздік = Русско-казахский медицинский - Алматы : Эверо, 2014. - 903 с
4. Миндубаева, Ф. А. Руководство к практическим занятиям по физиологии : учеб.-методическое пособие . - Алматы : Эверо, 2012. - 194 с.
5. Физиология человека: учебник / под ред. В. М. Покровского, Г. Ф. Коротько. - 2-е изд., перераб. и доп ; Рек. Департаментом образовательных мед.учр. и кадровой политики М-ва здравоохранения РФ. - М. : Медицина, 2007. - 656 с.
6. Миндубаева, Ф. А. Руководство к практическим занятиям по физиологии: учеб.-методическое пособие / Ф. А. Миндубаева, А. М. Евневич, Т. И. Крекешева. - Алматы : Эверо, 2012. - 194 с.

Ағылшын тілінде:

негізгі:

1. Babsky, Y. B. Human physiology. Volum 1.: textbook / Y. B. Babsky, Y. B. Babsky. - Almaty : "Evero" , 2017. - 308 p
2. Babsky, Y. B. Human physiology. Volum 2.: textbook / Y. B. Babsky, U. B. Babsky. - Almaty : "Evero" , 2017. - 296 p.
3. Babsky, Y. B. Human physiology. Volum 1.: textbook / Y. B. Babsky, Y. B. Babsky. - Almaty : "Evero" , 2017. - 308 p
4. Hall, John E. Guyton and Hall textbook of medical physiology: textbook / John E. Hall. - 13th ed. - Philadelphia : Elsevier, 2016. - 1145 p.
5. TannerThies, Roger Physiology- An Illustrated Review: textbook / Roger TannerThies. - New York : Stuttgart, 2013. - 329 p

қосымша:

1. Smagulov , N. K.: textbook / N. K. Smagulov , N. M. Kharissova ; Ministry of public health of Republic of Kasakhstan; Karaganda state medical university. - Almaty : LLP "Evero", 2013.

1.Кафедра: Қалыпты және патологиялық физиология кафедрасы

2. Дайындық деңгейі: Бакалавриат

3. Мамандығы: 6В10101 «Жалпы медицина»

4. Курс: I курс

5. Элективті пәннің атауы: Физиология

6. Мақсаты: студенттерге сау адам организмнің барлық жүйелерінің қызметін және оларды реттеу механизмдерінің негізгі заңдылықтары туралы түсінік қалыптастыру.

7. Міндеттері: студенттерді физиологиялық ойлаудың қағидаларына үйрету;

- дені сау адамның жасы мен жыныс ерекшеліктеріне қарай негізгі физиологиялық сипаттары туралы білім беру;
- тұтас реакциялар қалыптасуының негізгі заңдылықтары мен механизмдері туралы білім беру;

- адам организмнің өмір сүруін қоршаған ортамен өзара байланыстыра отырып, жүйелік білімді қалыптастыру;
- ғылыми эксперимент қою тәжірибесімен таныстыру;
- организм мен оның жүйелерінің қызметтік жағдайын бағалау әдістеріне үйрету;
- физиологиялық аспаптармен жұмыс істеу принциптеріне үйрету.

8. Пәнді таңдауды негіздеу: Физиологияның зерттеу объектісі – тірі ағза және оның жасуша, тін, жүйе сияқты бөліктерінің қызметі. Дені сау адам ағзасын зерттеу болашақ дәрігерлерге қызметтік диагностика әдістерін жылдам меңгеруге, денсаулық жағдайы мен ағзаның бейімделуін, физиологиялық қызметтердің қалыпты жағдайдан ауытқу дәрежесі бойынша қызмет деңгейін бағалауға мүмкіндік береді. Адам физиологиясы заңдылықтарын ашу - өмір сүру ұзақтығын одан әрі жоғарылатуға қажетті жағдай, сауықтыруды тиімді ұйымдастыру, еңбек және тұрмыс жағдайын жақсарту, аурудың алдын-алу және емдеудің жаңа әдістерін ашу.

9. Оқыту нәтижелері(құзыреттіліктер)

Студент білуі тиіс:

- пәнді, пәннің мақсаты мен міндеттерін және өзінің таңдаған мамандығы үшін маңызын;
- дені сау организмнің қызметтік заңдылықтарын және жалпы физиологиялық процестердің реттелу механизмдерін жалпы физиология және адамның тұтас іс-әрекеті деңгейінде қарастыруды;
- медицинада қолданылатын дені сау организмнің әртүрлі қызметтерін зерттеу әдістерінің маңыздылығын;
- еңбек іс-әрекеті мен сыртқы орта жағдайындағы физиологиялық функциялардың негізгі өзгерістерін;
- гигиенист-дәрігер практикасында қолданатын адамның әртүрлі функцияларын зерттейтін әдістемелерді;
- әртүрлі жиіліктегі дыбыстар мен жұмыс орнының жарықтығының адам организмне тигізетін әсерін.

Істей алуға тиіс:

- дені сау организм қызметтерін, негізгі зерттеу әдістерінің ұстанымдарын түсіндіруді;
- әртүрлі көрсеткіштердің ақпараттық құндылықтарын (констант) және ағза, жүйе және бүкіл организм қызметін реттеу механизмдерін түсіндіруді;
- организмнің бейімделу нәтижесіне жетуі кезінде физиологиялық қызметінің қалыптасуы мен реттелуінің негізгі заңдылықтарын бағалау және түсіндіру;
- организмнің өмір сүру жағдайына байланысты негізгі мінез-құлық түрлерінің қалыптасуы мен реттелу заңдылықтарын бағалау және түсіндіру;
- экологиялық факторларды есепке ала отырып түрлі жүйелер функциясының қазіргі кездегі өндіріс жағдайындағы өзгерістерін түсіндіруді.

Дағдылануға тиіс:

- динамометрияға;
- артериялық пульсті пальпациялауға;
- Коротков әдісімен артериялық қысымды өлшеуге;
- спирометрия;
- пневмотахометрия;
- тыныстың минуттық көлемін анықтауға;
- кестенің көмегі бойынша негізгі алмасуды анықтауға;
- көру аймағын, көздің өткірлігін, түсті ажырату мен есту өткірлігін анықтауға;
- ас үлесін құрастыруға;
- қанның көрсеткіштерін талдауға.

Білімдер (когнитивтік сала)	Біліктіліктер мен дағдылар «психомоторлық сала»	Жеке тұлғалық және кәсіби құзыреттіліктер (қатынастар)
<p>«Жаратылыстану және арнайы ғылымдары саласындағы» құзыреттілік</p> <p>«Ғылыми зерттеу дағдылары» құзыреттілігі</p> <p>«Денсаулық адвокаты» құзыреттілігі</p> <p>«Коммуникативтік дағдылар» құзыреттілігі (мәдени құзыреттілік, сыни ойлау, жаңашылдық, командада жұмыс жасай білу қабілеттілігі, өзге тілдік құзыреттілік)</p> <p>«Компьютерлік және ақпараттық» құзыреттілігі</p>		

10. Реквизитке дейінгі:: биология, адам анатомиясы бойынша мектеп бағдарламасы, молекулярлы биология және медициналық генетика

11. Реквизиттен кейінгі: морфология және физиология, жалпы патология (патологиялық анатомия, патологиялық физиология)

12. Әдебиеттер тізімі:

Қазақ тілінде

негізгі:

1.Бабский, Е. Б. Адам физиологиясы. 1 том [Мәтін] : оқулық / Е. Б. Бабский, Н. Е. Бабская, Ж. К. Шмирова. - 3-бас. - Алматы : Эверо, 2015. - 234 бет с

2.Бабский, Е. Б. Адам физиологиясы. 2 том [Мәтін] : оқулық / Е. Б. Бабский, Н. Е. Бабская, Ж. К. Шмирова. - 3-бас. - Алматы : Эверо, 2015. - 238 бет с.

3.Бабский, Е. Б. Адам физиологиясы. 3 том [Мәтін] : оқулық / Е. Б. Бабский, Н. Е. Бабская, Ж. К. Шмирова. - 3-бас. - Алматы : Эверо, 2015. - 218 бет с

4.Адам физиологиясы. 1 том [Мәтін] : оқулық / ред. Г. И. Косицкий. - ; Қазақ тіліне аударған Ф. А. Миндубаева. - Алматы : Эверо, 2015. - 294 бет с

5.Адам физиологиясы. 1 том [Мәтін] : оқулық / ред. Г. И. Косицкий. - ; Қазақ тіліне аударған Ф. А. Миндубаева. - Алматы : Эверо, 2015. - 294 бет с

6.Адам физиологиясы. 3 том [Мәтін] : оқулық / ред. Г. И. Косицкий. - ; Қазақ тіліне аударған Ф. А. Миндубаева. - Алматы : Эверо, 2015. - 320 бет с

7.Адам физиологиясы : оқулық / Л. З. Тель [ж. б.]. - ҚР Денсаулық сақтау м-лігі оқу-ғыл.-әдіст. орт. мед. инновациялық технологиялық орталығы. - Алматы : Эверо, 2012

қосымша:

1.Қасымбеков, В. Қ. Қалыпты физиология бойынша ахуалдық есептер жиынтығы : оқу-әдістемелік құрал /. - Алматы : Эверо, 2016. - 152 бет. С

2.Қасымбеков, В. Қ. Физиологиялық зерттеу әдістері : оқу- әдістемелік құрал / Алматы : Эверо, 2016. - 176 бет. с.

3.Сайдахметова, А. С. Физиологиядан тәжірибелік сабақтарға нұсқаулар. - Караганды : АҚНҰР, 2016. - 260 бет

4.Нұрмұхамбетұлы, Ә. Орысша-қазақша медициналық (физиологиялық) сөздік = Русско-казахский медицинский - Алматы : Эверо, 2014. - 903 с

5. Миндубаева, Ф. А. Физиология пәнінен практикалық сабақтарға арналған нұсқау оқу-әдістемелік құрал . - Алматы : Эверо, 2012

Орыс тілінде:

негізгі:

1. Нормальная физиология [Текст] : учебник / Под ред. Л. З. Теля, Н. А. Агаджаняна ; М-во образ. и науки РФ. Рек. ГБОУ ВПО "Первый МГМУ им. И. М. Сеченова". - М. : "Литтерра", 2015. - 768 с. : ил

2. Физиология человека [Текст] : учебник / под ред. Е.Б.Бабского. - Алматы : Эверо, 2014. - 743 с

3. Физиология человека : учебник / Л. З. Тель [и др.]. - Алматы : Эверо, 2012

4. Косицкий Г.И. Физиология 1-2-3 том.- Эверо, 2014.

5. Нұрмұхамбетұлы, Ә. Орысша-қазақша медициналық (физиологиялық) сөздік = Русско-казахский медицинский - Алматы : Эверо, 2014.

6. Физиология человека: учебник / Л. З. Тель [и др.]. - Рек. Респ. центром инновационных технологий мед.образования и науки М-ва здравоохранения РК. - Алматы : Эверо, 2012. - 600 с.

қосымша:

1. Миндубаева, Ф. А. Руководство к практическим занятиям по физиологии [Текст] : учебно-методическое пособие /. - Алматы : Эверо, 2016. - 208 с

2. Ситуационные задачи по курсу нормальной физиологии: учебно-методическое пособие / В. К. Касымбеков [и др.]. - Алматы : Эверо, 2016. - 144 с

3. Нұрмұхамбетұлы, Ә. Орысша-қазақша медициналық (физиологиялық) сөздік = Русско-казахский медицинский - Алматы : Эверо, 2014. - 903 с

4. Миндубаева, Ф. А. Руководство к практическим занятиям по физиологии : учеб.-методическое пособие . - Алматы : Эверо, 2012. - 194 с.

5. Физиология человека: учебник / под ред. В. М. Покровского, Г. Ф. Коротько. - 2-е изд., перераб. и доп ; Рек. Департаментом образовательных мед.учр. и кадровой политики М-ва здравоохранения РФ. - М. : Медицина, 2007. - 656 с.

6. Миндубаева, Ф. А. Руководство к практическим занятиям по физиологии: учеб.-методическое пособие / Ф. А. Миндубаева, А. М. Евневич, Т. И. Крекешева. - Алматы : Эверо, 2012. - 194 с.

Ағылшын тілінде:

негізгі:

1. Babsky, Y. B. Human physiology. Volum 1.: textbook / Y. B. Babsky, Y. B. Babsky. - Almaty : "Evero", 2017. - 308 p

2. Babsky, Y. B. Human physiology. Volum 2.: textbook / Y. B. Babsky, U. B. Babsky. - Almaty : "Evero", 2017. - 296 p.

3. Babsky, Y. B. Human physiology. Volum 1.: textbook / Y. B. Babsky, Y. B. Babsky. - Almaty : "Evero", 2017. - 308 p

4. Hall, John E. Guyton and Hall textbook of medical physiology: textbook / John E. Hall. - 13th ed. - Philadelphia : Elsevier, 2016. - 1145 p.

5. TannerThies, Roger Physiology- An Illustrated Review: textbook / Roger TannerThies. - New York : Stuttgart, 2013. - 329 p

қосымша:

1. Smagulov, N. K.: textbook / N. K. Smagulov, N. M. Kharissova ; Ministry of public health of Republic of Kazakhstan; Karaganda state medical university. - Almaty : LLP "Evero", 2013.

1.Кафедра: «Қалыпты анатомия»

2.Білім бері деңгейі: бакалавриат

3.Мамандығы: 6В10101-«Жалпы медицина»

4.Курс: 1

5.Элективті пән атауы: «Анатомия негіздері»

6.Кредит саны: 3

7.Мақсаты: Тірек-қимыл аппараты ағзаларының құрылысы, топографиясы мен қызметін, жастық, жыныстық, жеке ерекшеліктерін, ағзалардың анатомо-топографиялық өзара қатынасын оқып білу және алынған білімді клиникалық кафедраларда пайдалану.

8.Міндеттері: Тіндер мен ағзалардың құрылымдық ұйымдастырылуын оқып білу негізінде жататын әлеуметтік-өзіндік және кәсіби құзыреттілігін қалыптастыру және осы білімін организмнің қызметтік жағдайына баға беруде қолдану. Адам организмнің,жынысы мен жасқа байланысты анатомиялық негізгі болмысын ашу.

9.Пән мазмұны: Организм жүйелерінің ағзаларының, тіндердің жалпы сипаттамасы. Эмбриогенез сатылары. Анатомиялық номенклатура. Жазықтықтар мен біліктер. Тірек-қимыл аппаратының құрылымдық бөлімдері. Сүйектің құрылысы. Сүйектің химиялық құрамы және құрылымдық бірлігі. Сүйектердің жіктемесі. Сүйек қосылыстарының түрлері. Буындардың жіктемесі және биомеханикасы. Бұлшықеттердің құрылысы және жіктемесі. Бұлшықеттердің қосалқы аппараттары. Қанмен қамтамасыз етілуі, веналық ағымы және нервтендірілуі. Тірек-қимыл аппаратының жастық, жыныстық және жеке ерекшеліктері.

10.Пәнді таңдау негіздері:

Анатомия медициналық білімдердің фундаментін құрайтын пән болып табылады. Анатомия жеке, жыныстық және жастық ерекшеліктеріне байланысты адам организмін құрайтын ағзалардың құрылысын және топографиялық өзара қатынасын оқытады, бұл пәнсіз клиникалық пәндерді меңгеру қиын болады.

11.Оқыту нәтижелері (құзыреттіліктері)

Білімі және түсінігі (осы саладағы озық білімге негізделген,зерттелетін саладағы білімі мен түсініктерін көрсету):

1 ОН. Сүйектердің, буындардың және бұлшықеттердің құрылымы туралы білімді көрсетеді.

Білімі мен түсінігін қолдана білу (кәсіби деңгейде білім мен түсінуді қолдану, дәлелдерді қалыптастыру және оқылатын саладағы мәселелерді шешу):

4 ОН. Көрнекі диагностикада норма мен патологияны салыстыру үшін сүйектер мен буындардың құрылымы туралы білімді қолданады.

5 ОН. Ситуациялық және тест тапсырмаларын шешуде сүйектердің, буындардың және бұлшықеттердің құрылымы туралы білімді қолданады.

Пікірін қалыптастыру: (әлеуметтік,этикалық және ғылыми пайымдауларды ескере отырып,пайымдауларды қалыптастыру үшін ақпаратты жинау мен түсіндіруді жүзеге асыру)

2 ОН. Жоғарғы және төменгі аяқтардың қанмен қамтамасыз етілуі мен иннервациясы туралы білімдерін көрнекі түрде көрсете алады.

Коммуникативтік дағдылар: (мамандарға, сондай-ақ маман емес мамандарға ақпарат, идеялар, мәселелер мен шешімдерді хабарлау):

3 ОН. Ақпаратты презентация түрінде көрнекі және логикалық түрде ұсына алады.

12.Пререквизиттер-биология, адам анатомиясы бойынша мектеп программасы, молекулярлы биология және медициналық генетика

13.Постреквизиттер-морфология және физиология.

14.Әдебиеттер

Қазақ тілінде:

Негізгі:

Негізгі:

5. Кузенбаева, Ә. О. Адам анатомиясы. 1 - кітап: оқуқұралы /. - Алматы :Эверо, 2016. - 292 бет.с.
6. Кузенбаева, Ә. О. Адам анатомиясы. 2- кітап : оқуқұралы . - Алматы : Эверо, 2016. - 248 бет.с.
7. Рақышев, А. Р. Адам денесі. 3 томдық. Т. 1. Сүйектертуралыбілім. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014

8. Досаев Т.М. Адам анатомиясы.-Ақ-Нұр, 2013
Адам анатомиясы :оқулық - Алматы : ЖК "Ақнұр", 2013
Қосымша:
Жұмабаев У., Әубәкіров Ә.Б., Досаев Т.М. ж.т.б. Адам анатомиясы, атлас. I,II том. Астана: «Фолиант», 2005.
Электрондық ресурстар:
12. Билич, Г . Л .Анатомия человека. Атлас. В 3 т. Т.1. Опорно-двигательный аппарат. Остеология. Синдесмология. Миология [Электронный ресурс] : учебник - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013.
13. Билич, Г . Л .Анатомия человека. Атлас. В 3 т. Т. 2 [Электронный ресурс] : М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013.
14. Билич, Г . Л .Анатомия человека. Атлас. В. 3 т. Т. 3 [Электронный ресурс] : учебник М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013.
15. Анатомия человека. В 2 т. Т. 1 [Электронный ресурс] : учебник М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013.
16. Анатомия человека. В 2 т. Т. 2 [Электронный ресурс] : учебник - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013.
17. Сайт : www.ukma.kz
18. Репозиторий ЮКМА <http://lib.ukma.kz/repository/>
19. Республиканская межвузовская электронная библиотека <http://rmebrk.kz/>
20. Консультант студента <http://www.studmedlib.ru/>
21. Ашық кітапхана [https:// kitap.kz/](https://kitap.kz/)
22. <http://t.me/AkzharkynGaukhar>

1. Кафедра: Химиялық пәндер

2. Білім бері деңгейі: бакалавриат

3. Мамандығы: 6В10101 - Жалпы медицина, 6В10102 - Педиатрия, 6В10103 –
Стоматология

4. Курс: 1

5. Элективті пән аталуы: Химия

6. Кредит саны: 3

7. Мақсаты: Химия фундаментальды ғылым ретінде тірі ағзадағы процесстерді зерттеу мен танып-білудің маңызды құралы болып табылады. Сондықтан медициналық мамандықтардың студенттері бұл ғылымның негізгі идеяларын, заңдары мен әдістерін жақсы меңгеруі қажет.

Химия пәнінің негізгі мақсаты стоматология мамандығының студенттеріне биохимиялық процесстердің (нормальды және патологиялық жағдайда) жүруін молекулалық және жасуша деңгейіндегі негізгі физика-химиялық заңдылықтары; биологиялық белсенді қосылыстардың құрылысы мен қызмет ету механизмі туралы білім беру, медициналық стоматологиялық профильдегі мамандардың ғылыми ойлау қабілетін қалыптастыру, сондай-ақ құзыреттілігін және кәсіби маңызды қасиеттерін қалыптастыру болып табылады.

8. Міндеттері:

- сулы ерітінділерде күшті және әлсіз электролиттердің тепе-теңдігі туралы түсінік қалыптастыру;
- организмде өтетін процесстерді түсіндіретін физикалық-химиялық заңдылықтарды қолдануды үйрету;
- сапалық және сандық талдаудың негізгі принциптер түсініктемесін беру;
- сынаманың химиялық және физика-химиялық әдістерін қолдануын үйрету;
- коррозияға төзімді, жаңа стоматологиялық конструкцияға қажетті материалдарды табуға мүмкіндік беретін электрохимияның маңызды заңдарын оқыту;
- заттардың өзара байланысы, құрылыстары, қасиеттері және биологиялық активтілігі туралы түсінік қалыптастыру;

9. Пәнді таңдау негіздері:

Қазіргі жағдайда жоғарғы білімнің маңызды міндеті ретінде білімнің фундаменталдылығы болып табылады. Химия фундаментальды ғылым ретінде тірі ағзадағы процесстерді зерттеу мен танып-білудің маңызды құралы болып табылады. Сондықтан медициналық мамандықтардың студенттері бұл ғылымның негізгі идеяларын, заңдары мен әдістерін жақсы меңгеруі қажет. Бағдарлама арқылы бейорганикалық, аналитикалық және физикалық химияның айрықша маңызды тақырыптарын қамту қарастырылған.

Химия пәні биохимияның, молекулалық биологияның, физиологияның, фармакологияның, гигиенаның кейбір тарауларын меңгеру үшін теориялық база болып табылады және медико-биологиялық, клиникалық пәндерді оқыған кездегі жаңа зерттеу әдістері мен ғылыми қадамдарды кеңірек енгізуге мүмкіндік береді.

Курстың профильдеу міндеті – сүйек тінінің құрамы, сілекейдің құрамы және оның функциясы, ауыз қуысында жүретін процесстерді тереңінен зерттеу. «Фазалық тепе-теңдік», «Металдар мен қорытпалардың коррозиясы», «Беттік құбылыстар. Адсорбция» тақырыптарын өту барысында студенттердің алған білімі кейінгі ортопедиялық және терапевтік стоматологияны оқуының физика-химиялық негізі болып табылады.

Жоғары медициналық білімді оптимизациялаудың маңызды міндеті фундаменталды медициналық-биологиялық және клиникалық пәндер арасында пән аралық байланыстар мен интеграцияны кеңейту болып табылады.

10. Оқыту нәтижелері (құзыреттіліктері)

Білімі (когнитивтік сала)	Біліктілігі мен дағдылары (психомоторлық сала)	Жеке тұлғалық және кәсіби құзыреттіліктері (қатынастар)
Білімі мен түсінігін көрсетеді: -ағзадағы химиялық үдерістердің (реакциялардың негізгі түрлері) химияның жалпы заңдары мен заңдылықтарына бағынуын; - химиялық үдерістердің жүруінің жалпы энергетикалық және кинетикалық заңдылықтары мен кинетикасын; - -дәрілік заттарды химиялық, физико-химиялық және басқа әдістерді қолдана отырып талдауды қолдану мүмкіндігін; - ерітінділерді дайындау әдістерін, олардың сандық сипаттамасын ; - органикалық қосылыстардың негізгі кластарының жіктелуін, қасиеттерін және медицинада қолданылуын.	- ерітінділердегі, соның ішінде биологиялық сұйықтықтар-дағы заттардың сандық құрамын анықтау үшін (массалық үлес, молярлы концентрация, эквивалентті молярлы концентрация, молярлі концентрация, молдік үлес, титр) есептік формулаларды қолданады; - сұйылту әдісімен ерітіндіні дайындайды; - медицинада қолданылатын шыны ыдыстарды, реагенттерді, құрылғыларды және физикалық-химиялық өлшемдердің негізгі тәсілдерін пайдаланады; - еңбекті қорғау және техника қауіпсіздік ережелерін сақтайды, химиялық зертханада қауіпсіздік жұмыс жасау дағдыларын игереді және алғашқы медициналық көмек көрсетуге қабілетті болып табылады.	- өзінің болашақ кәсіби қызметінде оқуда алған білімін, шеберлігін мен дағдыларын қолдану үшін химияның жалпы теориялық негіздерін қалыптастырады. - медициналық ақпараттық дерек көздерін және компьютерлік технологиялар базасын пайдалана отырып, химия саласындағы заңдар мен эксперименттік зерттеулер туралы ақпаратты жүйелейді және талдайды. - химия саласындағы байқалатын заңдылықтарды хабарлайды және олардың медицинада қолдану үлгілерін түсіндіреді;

--	--	--

11. Реквизитке дейінгі: жалпы орта білім пәндері: биология, химия, физика және математика.

12. Реквизиттен кейінгі: медициналық биохимия, морфология және физиология.

13. Ұсынылатын әдебиеттер

Қазақ тілінде

Негізгі:

1.Қ. Н. Дауренбеков, Қ. М. Серимбетова, А. Ш. Өмірқұлов Химия : оқу құралы / . - Шымкент : Әлем баспаханасы, 2019. - 272 бет.

2.Сейтембетов, Т. С. Химия: оқулық / Т. С. Сейтембетов. - Алматы : Эверо, 2010.

Қосымша:

1.Тюкавкина Н.А., Бауков Ю.И., Зурабян С.Э., қазақ тіліне аударған ж/е жауапты редакторы С.Т.Сейтембетов. Биоорганикалық химия: оқулық / – М : ГЭОТАР – Медиа, 2014. – 400 б.

2. Веренцова Л.Г., Нечепуренко Е.В., Батырбаева А.Ә., Карлова Э.К. Бейорганикалық коллоидты және физикалық химия (студенттердің өзіндік жұмысына арналған оқу құралы) - Алматы, Эверо, 2014. -212 б.

Орыс тілінде

Негізгі:

1. Глинка, Н. Л. Общая химия. Т.1: учеб. пособие для вузов - Алматы : Эверо, 2014

2.Глинка, Н. Л. Общая химия. т. 2 : учеб. пособие для вузов - Алматы : Эверо, 2014

3.Глинка, Н. Л. Общая химия. Т. 3. : учеб. пособие для вузов - Алматы : Эверо, 2014

4.Глинка, Н. Л. Общая химия. т. 4 : учеб. пособие для вузов. - Алматы : Эверо, 2014

5.Жолнин А. В. Общая химия: учебник / А. В. Жолнин ; под ред. В. А. Попкова.- М. : ГЭОТАР - Медиа, 2012

Қосымша:

1. Патсаев, А. К. Тесты по дисциплине "химия". Ч.

Тесты по неорганической, физколлоидной химии. Ч. 2. Тесты по биоорганической химии : тесты . - Шымкент : Б . и., 2010

2.Веренцова Л.Г., Нечепуренко Е.В. Неорганическая, физическая и коллоидная химия. – Алматы: издательство «Эверо», 2014.

Ағылшын тілінде

1.Glinka, N. L. General chemistry. Volum 1. : manual for graduate students / N. L. Glinka, S. S. Babkina. - 27th ed. - Almaty : "Evero" , 2017. - 232 p.

2.Glinka, N. L. General chemistry. Volume 2.: manual for graduate students / N. L. Glinka, S. S. Babkina. - 27th ed. - Almaty : "Evero" , 2017. - 176 p.

3.Glinka, N. L. General chemistry. Volum 3.: manual for graduate students / N. L. Glinka, S. S. Babkina. - 27th ed. - Almaty : "Evero" , 2017. - 248 p.

4.Glinka, N. L. General chemistry. Volum 4.: manual for graduate students / N. L. Glinka, S. S. Babkina. - 27 th ed. - Almaty : "Evero" , 2017. - 176 p.

5.Nazarbekova, S. P. Chemistry: textbook / S. P. Nazarbekova, A. Tukibayeva, U. Nazarbek. - Almaty : Association of higher educational institutions of Kazakhstan, 2016. - 304 p.

6.Shokybayev, Sh. A. Teaching methods on chemistry: textbook / Sh. A. Shokybayev, Z. O. Onerbayeva, G. U. Pyassova. - Almaty : [s. n.], 2016. - 271 p.

7.Манаров, N. T. Computer chemistry: textbook / N. T. Manapov. - Almaty : Association of higher educational institutions of Kazakhstan, 2016. - 312 p.

1. Кафедра: «Әлеуметтік-гуманитарлық пәндер кафедрасы»

2. Білім беру деңгейі: Бакалавриат

3. Білім бағдарламалары: «6В10101» «Жалпы медицина»

4. Курс: 1

5. Элективті пән атауы: Құқық және экономика негіздері

6. Кредит саны: 5/2

7. Мақсаты: қоғам дамуының экономикалық және құқықтық заңдылықтары мен оның тиімді қызмет етуінің мәселері туралы білім жүйесін қалыптастыру

8. Міндеттері: - Мемлекет пен құқықтың негізгі теорияларын меңгеру;

- шектеулі ресурстар жағдайында адамдардың экономикалық мінез-құлықтарының қағидалары мен себептерін қарастыру;

- Қазақстан Республикасындағы экономикалық және құқықтық қатынастар ерекшеліктерін анықтау;

- нарықтық жүйе тиімділігінің шегі мен қызметін, сондай-ақ экономиканы реттеудің негізді нысандарын анықтау;

-Қазақстандық мемлекеттік-құқықтық даму механизмінің саяси- құқықтық жолдарын ашу;

- экономика және құқық саласындағы нормативтік-құқықтық базаның ерекшеліктерін анықтау

9.Пән мазмұны: мемлекет пен нарық субъектілері, мемлекет пен қоғам арасында туындайтын экономикалық-құқықтық қатынастардың даму заңдылықтарын, Қазақстандағы нарықтық экономиканың әлеуметтік-бағдарланған моделінің ерекшеліктері мен басымдықтарын зерттеу. Құқық және заңнама жүйесі. Қазақстанда медициналық қызмет көрсету кәсіпкерлігін дамыту. Әр түрлі салалардағы сыбайлас жемқорлық әрекеттері үшін моральдық-этикалық жауапкершілік.

10.Пәнді таңдау негіздері: Бұл бағдарлама студенттерге пән бойынша қажетті білім, біліктілік және дағдыларды беру, оқыту нәтижелеріне қол жеткізу үшін әзірленген.

11. Оқыту нәтижелері:

1) Құқықтық және экономикалық мәселелер бойынша ғылыми мұрада жинақталған негізгі теориялық көзқарастардың білімі мен түсінігін көрсетеді;

2) Кәсіби саладағы мемлекеттік-құқықтық және экономикалық проблемаларды анықтау үшін алған білімді қолданады және талқылау нәтижелерін ұсынады;

3) Әлеуметтік, этикалық және ғылыми көзқарастарды ескере отырып, пайымдауларды қалыптастыру үшін ақпарат жинауды және түсіндіруді жүзеге асырады, медициналық қызметте арнайы терминология арқылы негізгі экономикалық және құқықтық білімді көрсетеді;

4) Экономика және құқық саласында алған білімдерін практикалық сабақтарда, кәсіби қызметте қолданады;

5) Құқықтық және экономикалық процестердің ерекшеліктерін олардың қазақстандық қоғамды жаңғыртудағы рөлін талдай алады.;

10. Пререквизиттер: Қазақстан тарихы

11. Постреквизиттер: Философия, әлеуметтану және саясаттану, психология және мәдениеттану

12. Әдебиет:

Негізгі:

1.Таскымбаева, С. М., Каратаева Ф.М..Основы экономической теории: учеб.пособие / - Караганда : АҚНҰР, 2017. - 200 с.

2.Альжанова, А. Н. Основы права учеб. пособие / А. Н. Альжанова, К. К. Райханова. - ; Алматы : Эверо, 2014. - 134 с

3.Правоведение: учеб. пособие. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013

4.Айдарханов, М. Х. Основы экономической теории: учебник. - 3-е изд., перераб. и доп. - Астана : Фолиант, 2012

5.Айдарханов М. Х. Основы экономической теории: учебник . 2012. - 432 б.

6.Жанысбеков М.А. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет негіздері: дәрістер кешені / ҚР денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. «Қазақстан тарихы және әлеуметтік-қоғамдық пәндері». - Шымкент: [б. и.], 2015. - 101 б.

Қосымша:

1.Жанысбеков, М. А. Основы антикоррупционной культуры: учебно-методическое пособие / - Караганда: АҚНҰР, 2016. – 198

2.Блак Джон Оксфорд экономика сөздігі = A dictionary of economics / сөздік; Н. Хашимзаде, М. Гарет. - 5th ed. - Нұр-Сұлтан: Ұлттық аударма бюросы, 2019. - 608 бет.

3.Шағын бизнестегі менеджмент: кәсіп бастау және венчурді дамыту = Small Business Management: Launching & Growing Entrepreneurial Ventures : оқулық / Г. Лонгенекер [және т.б.] ; ред. А. Б. Исембердиева ; Қаз. тіл ауд. А. Қуанышбекова. - 18-ші бас. - Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" қоғамдық қоры, 2020. - 704 б.

4.Куратко Д. Ф. Предпринимательство: теория, процесс, практика = Entrepreneurship theory, process, practice: учебник / Д. Ф. Куратко. - 10-е изд. - [б. м.]: Ұлттық аударма бюросы, 2019. - 514 стр.: (Рухани жаңғыру)

5.Шоу М. Н. Международное право [Текст] = International LAW: т.1 учебник / М.Н. Шоу. - 8-е изд. - Нұр-Султан: Ұлттық аударма бюросы, 2019. - 640 стр.: (Рухани жаңғыру)

6.Шоу М. Н. Международное право [Текст] = International LAW: т.2 учебник / М.Н. Шоу. - 8-е изд. - Нұр-Султан: Ұлттық аударма бюросы, 2019. - 716 стр.

Электронды деректер базалары:

1. Құқық негіздері. Қазақбаева Ж.Р., 2019 оқу құрал. Aknurpress / <https://aknurpress.kz/login>

2. Денсаулық сақтаудағы экономика және маркетинг.

Төлебаев Ж.С., Сыздықова К.Ш., Маукенова А.А., 2019. Aknurpress <https://aknurpress.kz/login>

3.Макроэкономика. Есиркепова А.М. , 2017. Aknurpress <https://aknurpress.kz/login>

4. Экономикалық теория негіздері. - Қарағанды: ҚарМУ баспасы, 2012. - 1056. РМЭБ <http://rmebrk.kz/>

5. Statistics for Business and Economics. / D. Anderson, D. Sweeney, T. Williams.: Cengage, 2017. - 615p. -ISBN 978-1-4737-2656-7. РМЭБ/ Anderson, David et al. <http://rmebrk.kz/>

6. Н.К. Казманов. РМЭБ/<http://rmebrk.kz/>

Құқық және экономика негіздерін оқыту әдістемесі : "Құқық және экономика негіздері" мамандығының студенттеріне арналған оқу-әдістемелік кешен. / Құраст. Н.К. Казманов. - Ақтөбе: С. Бәйішев атындағы АУ-нің оқу-әдістемелік бөлімі, 2016. - 132 б

7. Основы антикоррупционной культуры [Электронный ресурс]: учебное пособие / под ред. Б. С. Абдрасилова. - Электрон. текстовые дан. (702Мб). - Астана : Акад. Гос. упр. при Президенте РК, 2016. - 176 с

1. Кафедра: Жедел медициналық көмек және мейірбике ісі

2. Білім беру деңгейі: Бакалавриат

3. Мамандығы: Жалпы медицина

4. Курс 1

5. Элективті пән атауы: Жедел медициналық көмек-1

6. Кредит саны 4

7. Пәннің мақсаты: Студенттердің кәсіби қызметін өз бетінше орындау үшін қажетті білім, білік және дағды, құзыреттілік алуы - ауруханаға дейінгі кезеңде жедел медициналық көмек көрсету.

8.Міндеттері:

* Жедел және сыни жағдайлардың этиологиясы мен патогенезі туралы қазіргі заманғы деректерді зерттеу.

* Анамнез жинау принциптерін, жедел медициналық жәрдем дәрігерінің тәжірибесіндегі зерттеудің және мониторлы бақылаудың заманауи әдістерін зерттеу.

* Жедел және күрделі жағдайлардың классикалық және атипті клиникалық көріністерін нақтылау.

* Тиімді қарқынды терапияның заманауи тактикасын, ауруханаға дейінгі кезеңдегі шұғыл және ауыр жағдайларда ауруханаға жатқызу көрсеткіштері мен принциптерін зерттеу.

* Босануға дейінгі кезеңде өмірді басатын емдік іс-шаралардың заманауи әдістемелерін меңгеру.

9. Пәнді таңдаудың негіздемесі Дәрігер әртүрлі патологиялар үшін жедел медициналық көмек көрсетуді білуі және білуі керек.

10. Оқыту нәтижелері (құзыреттіліктер)

Білімі (когнитивті сфера)	Шеберлігі және дағдысы (психомоторлы сфера)	Арнайы мен кәсіби компетенция (қатынас)
Қазақстан Республикасының негізгі ережелерін, Денсаулық сақтау туралы заңнама негіздерін және нормативтік құжаттарды біледі.	Нормативтік-нұсқаулық құжаттамамен жұмыс істей алады; Шұғыл жағдайларды диагностикалауды жүргізу.	Жеке бас, кәсіби және ұжыммен қатынаса алады
Нормативтік-нұсқаулық құжаттарды, маманның кәсіби қызметін біледі;	Медициналық құжаттаманы ресімдейді.	Икемді және креативті ойлау
Медициналық, әлеуметтік, құқықтық көмекті ұйымдастыру принциптерін біледі;	Госпитальға дейінгі кезеңде медициналық көмек көрсету бойынша емдік араласуды орындайды.	Икемді және креативті ойлау
Жедел медициналық көмектің мәнін біледі	Емдеуге жатқызу көрсеткіштерін анықтайды және пациентті стационарға тасымалдауды жүргізеді. Науқасты басқару тактикасын анықтайды. Өткізілетін іс-шаралардың тиімділігіне бақылау жүргізеді. Науқастың жағдайын бақылауды жүзеге асырады.	иілмелі және креативті ойлай алады
Медициналық этика мен деонтологияның негіздерін біледі	Манипуляцияларды сапалы орындай алады;	өзіндік және топтық жұмысқа үлкен жауапкершілікпен қарайды

11.РЕКВИЗИТКЕ ДЕЙІНГІ: ішкі аурулар негіздері, дәлелді медицина негіздері, неврология, психиатрия және наркология, инфекциялық аурулар, балалардың инфекциялық аурулары, травматология, хирургиялық аурулар негіздері, акушерия, гинекология, балалар ауруларының негіздері.

12.РЕКВИЗИТТЕН КЕЙІНГІ: Жалпы дәрігерлік практика.

13. Әдебиеттер тізімі:

Негізгі:

1. Государственная программа развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсалық» на 2021-2024 годы
2. Приказ МЗ РК от 3 июля 2017 года № 450 «Об утверждении Правил оказания скорой медицинской помощи в Республике Казахстан».
3. Верткин А., Свешников К. Руководство по скорой медицинской помощи. Москва. - Издательство Э. – 2017. – 560 с.
4. Неотложная помощь в терапевтической клинике. Под ред. А.В. Гордиенко. – СпецЛит. – 2017. – 229 с.
5. Неотложная амбулаторно-поликлиническая кардиология: краткое руководство / В. В. Руксин. - 2-е изд. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2016.- 255 с
6. Скорая медицинская помощь. Клинические рекомендации. Под ред. С.Ф. Багненко. - ГЭОТАР-Медиа. – 2018. – 896 с.

Дополнительная литература

1. . Неотложная кардиология. Под ред. П.П. Огурцова, В.Е. Дворникова. - ГЭОТАР-Медиа. – 2016. – 272 с.
2. Мкртумян А.М., Нелаева А.А. Неотложная эндокринология. - ГЭОТАР-Медиа. – 2018. – 128 с.
3. Клинический протокол диагностики и лечения «Астматический статус». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗ РК от «23» июня 2016 года. Протокол №5.
4. Клинический протокол диагностики и лечения «Асфиксия». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗ РК от «23» июня 2016 года. Протокол №5.
5. Клинический протокол диагностики и лечения «Внезапная смерть». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗиСР РК от «23» июня 2016 года. Протокол №5.
6. Клинический протокол диагностики и лечения «Гипертензивный криз». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗиСР РК от «23» июня 2016 года. Протокол №5.
7. Клинический протокол диагностики и лечения «Кардиогенный отек легких». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗиСР РК от «29» ноября 2016 года. Протокол №16.
8. Клинический протокол диагностики и лечения «Кардиогенный шок». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗиСР РК от «29» ноября 2016 года. Протокол №16.
9. Клинический протокол диагностики и лечения «Синкопальные состояния». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗиСР РК от «23» июня 2016 года. Протокол №5.
10. Клинический протокол диагностики и лечения «Инфаркт миокарда с подъемом сегмента ST». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗ РК от «10» ноября 2017 года, протокол №32.
11. Клинический протокол диагностики и лечения «ОКС без подъема сегмента ST (Нестабильная стенокардия, инфаркт миокарда без подъема сегмента ST)». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗ РК от «23» июня 2016 года. Протокол №5.
12. Клинический протокол диагностики и лечения «Желудочковые нарушения ритма сердца и профилактика внезапной сердечной смерти». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗ РК от «23» июня 2016 года, протокол №5.
13. Клинический протокол диагностики и лечения «ИБС Стабильная стенокардия напряжения». Рекомендовано Экспертным советом РГП на ПХВ «РЦРЗ» МЗиСР РК от «30» ноября 2015 года Протокол № 18.

14. Клинический протокол диагностики и лечения «Нарушения проводимости сердца (АВ-блокада)». Утвержден протоколом Экспертной комиссии по вопросам развития здравоохранения МЗ РК от «04» июля 2014 года Протокол № 10.
15. Клинический протокол диагностики и лечения «Острая сердечная недостаточность». Утвержден протоколом Экспертной комиссии по вопросам развития здравоохранения МЗ РК от «28» июня 2013 года Протокол № 13.
16. Организация оказания скорой медицинской помощи вне медицинской организации. Методические рекомендации / С.Ф.Багненко, А.Г.Мирошниченко, И.П.Миннуллин, Н.Ф.Плавунов [и др.]. СПб.: [б. и.], 2015. - 46 с
17. Скорая медицинская помощь. Клинические рекомендации / под ред.: С.Ф. Багненко. - М.: [б. и.], 2015. -871 с.
 18. Неотложные состояния при сахарном диабете. Учебное пособие для врачей / Н.И. Гапонова, Н.Ф.Плавунов, В.Р.Абдрахманов. – М.: [б. и.], 2016. – 107 с.
19. Гипертонические кризы: патогенез, клиническая картина, диагностика, лечение и профилактика. Учебное пособие для врачей / Н.И. Гапонова [и др.]. – М.: Либри Плюс, 2014. - 120 с. Основы помощи при обширной травме: справочное издание: Д. Скиннер, П. Дрисколл 4- издание, 2018 МККК
20. Клинический протокол диагностики и лечения «Ишемический инсульт». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗ РК от «27» декабря 2016 года. Протокол №18.
21. 4. Клинический протокол диагностики и лечения «Внутричерепное кровоизлияние». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗ РК от «25» мая 2017 года. Протокол №22.
 22. Неотложная помощь у детей: справочник: пер. с нем. / - М. : Медпресс-информ, 2014.

1. Кафедра: Жедел медициналық көмек және мейірбике ісі

2. Білім беру деңгейі: Бакалавриат

3. Мамандығы: Жалпы медицина

4. Курс 1

5. Элективті пән атауы: Жедел медициналық көмек-2

6. Кредит саны 4

7. Пәннің мақсаты: Студенттердің кәсіби қызметін өз бетінше орындау үшін қажетті білім, білік және дағды, құзыреттілік алуы - ауруханаға дейінгі кезеңде жедел медициналық көмек көрсету.

8.Міндеттері:

* Жедел және сыни жағдайлардың этиологиясы мен патогенезі туралы қазіргі заманғы деректерді зерттеу.

* Анамнез жинау принциптерін, жедел медициналық жәрдем дәрігерінің тәжірибесіндегі зерттеудің және мониторлы бақылаудың заманауи әдістерін зерттеу.

* Жедел және күрделі жағдайлардың классикалық және атипті клиникалық көріністерін нақтылау.

* Тиімді қарқынды терапияның заманауи тактикасын, ауруханаға дейінгі кезеңдегі шұғыл және ауыр жағдайларда ауруханаға жатқызу көрсеткіштері мен принциптерін зерттеу.

* Босануға дейінгі кезеңде өмірді басатын емдік іс-шаралардың заманауи әдістемелерін меңгеру.

9. Пәнді таңдаудың негіздемесі Дәрігер әртүрлі патологиялар үшін жедел медициналық көмек көрсетуді білуі және білуі керек.

10. Оқыту нәтижелері (құзыреттіліктер)

Білімі (когнитивті сфера)	Шеберлігі және дағдысы (психомоторлы сфера)	Арнайы мен кәсіби компетенция (қатынас)
----------------------------------	--	--

Қазақстан Республикасының негізгі ережелерін, Денсаулық сақтау туралы заңнама негіздерін және нормативтік құжаттарды біледі.	Нормативтік-нұсқаулық құжаттамамен жұмыс істей алады; Шұғыл жағдайларды диагностикалауды жүргізу.	Жеке бас, кәсіби және ұжыммен қатынаса алады
Нормативтік-нұсқаулық құжаттарды, маманның кәсіби қызметін біледі;	Медициналық құжаттаманы ресімдейді.	Икемді және креативті ойлау
Медициналық, әлеуметтік, құқықтық көмекті ұйымдастыру принциптерін біледі;	Госпитальға дейінгі кезеңде медициналық көмек көрсету бойынша емдік араласуды орындайды.	Икемді және креативті ойлау
Жедел медициналық көмектің мәнін біледі	Емдеуге жатқызу көрсеткіштерін анықтайды және пациентті стационарға тасымалдауды жүргізеді. Науқасты басқару тактикасын анықтайды. Өткізілетін іс-шаралардың тиімділігіне бақылау жүргізеді. Науқастың жағдайын бақылауды жүзеге асырады.	иілемелі және креативті ойлай алады
Медициналық этика мен деонтологияның негіздерін біледі	Манипуляцияларды сапалы орындай алады;.	өзіндік және топтық жұмысқа үлкен жауапкершілікпен қарайды

11.РЕКВИЗИТКЕ ДЕЙІНГІ: ішкі аурулар негіздері, дәлелді медицина негіздері, неврология, психиатрия және наркология, инфекциялық аурулар, балалардың инфекциялық аурулары, травматология, хирургиялық аурулар негіздері, акушерия, гинекология, балалар ауруларының негіздері.

12.РЕКВИЗИТТЕН КЕЙІНГІ: Жалпы дәрігерлік практика.

13. Әдебиеттер тізімі:

Негізгі:

1. Государственная программа развития здравоохранения Республики Казахстан «Денсаулық» на 2021-2024 годы
2. Приказ МЗ РК от 3 июля 2017 года № 450 «Об утверждении Правил оказания скорой медицинской помощи в Республике Казахстан».
3. Верткин А., Свешников К. Руководство по скорой медицинской помощи. Москва. - Издательство Э. – 2017. – 560 с.
4. Неотложная помощь в терапевтической клинике. Под ред. А.В. Гордиенко. – СпецЛит. – 2017. – 229 с.
5. Неотложная амбулаторно-поликлиническая кардиология: краткое руководство / В. В. Руксин. - 2-е изд. - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2016.- 255 с
6. Скорая медицинская помощь. Клинические рекомендации. Под ред. С.Ф. Багненко. - ГЭОТАР-Медиа. – 2018. – 896 с.

Дополнительная литература

1. . Неотложная кардиология. Под ред. П.П. Огурцова, В.Е. Дворникова. - ГЭОТАР-Медиа. – 2016. – 272 с.
- 2 Мкртумян А.М., Нелаева А.А. Неотложная эндокринология. - ГЭОТАР-Медиа. – 2018. – 128 с.
3. Клинический протокол диагностики и лечения «Астматический статус». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗ РК от «23» июня 2016 года. Протокол №5.
4. Клинический протокол диагностики и лечения «Асфиксия». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗ РК от «23» июня 2016 года. Протокол №5.
5. Клинический протокол диагностики и лечения «Внезапная смерть». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗиСР РК от «23» июня 2016 года. Протокол №5.
6. Клинический протокол диагностики и лечения «Гипертензивный криз». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗиСР РК от «23» июня 2016 года. Протокол №5.
7. Клинический протокол диагностики и лечения «Кардиогенный отек легких». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗиСР РК от «29» ноября 2016 года. Протокол №16.
8. Клинический протокол диагностики и лечения «Кардиогенный шок». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗиСР РК от «29» ноября 2016 года. Протокол №16.
9. Клинический протокол диагностики и лечения «Синкопальные состояния». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗиСР РК от «23» июня 2016 года. Протокол №5.
10. Клинический протокол диагностики и лечения «Инфаркт миокарда с подъемом сегмента ST». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗ РК от «10» ноября 2017 года, протокол №32.
11. Клинический протокол диагностики и лечения «ОКС без подъема сегмента ST (Нестабильная стенокардия, инфаркт миокарда без подъема сегмента ST)». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗ РК от «23» июня 2016 года. Протокол №5.
12. Клинический протокол диагностики и лечения «Желудочковые нарушения ритма сердца и профилактика внезапной сердечной смерти». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗ РК от «23» июня 2016 года, протокол №5.
13. Клинический протокол диагностики и лечения «ИБС Стабильная стенокардия напряжения». Рекомендовано Экспертным советом РГП на ПХВ «РЦРЗ» МЗиСР РК от «30» ноября 2015 года Протокол № 18.
14. Клинический протокол диагностики и лечения «Нарушения проводимости сердца (АВ-блокада)». Утвержден протоколом Экспертной комиссии по вопросам развития здравоохранения МЗ РК от «04» июля 2014 года Протокол № 10.
15. Клинический протокол диагностики и лечения «Острая сердечная недостаточность». Утвержден протоколом Экспертной комиссии по вопросам развития здравоохранения МЗ РК от «28» июня 2013 года Протокол № 13.
23. Организация оказания скорой медицинской помощи вне медицинской организации. Методические рекомендации / С.Ф.Багненко, А.Г.Мирошниченко, И.П.Миннуллин, Н.Ф.Плавунов [и др.]. СПб.: [б. и.], 2015. - 46 с
24. Скорая медицинская помощь. Клинические рекомендации / под ред.: С.Ф. Багненко. - М.: [б. и.], 2015. -871 с.
 25. Неотложные состояния при сахарном диабете. Учебное пособие для врачей / Н.И. Гапонова, Н.Ф.Плавунов, В.Р.Абдрахманов. – М.: [б. и.], 2016. – 107 с.
26. Гипертонические кризы: патогенез, клиническая картина, диагностика, лечение и профилактика. Учебное пособие для врачей / Н.И. Гапонова [и др.]. – М.: Либри Плюс, 2014.

- 120 с. Основы помощи при обширной травме: справочное издание: Д. Скиннер, П. Дрисколл 4- издание, 2018 МККК
27. . Клинический протокол диагностики и лечения «Ишемический инсульт». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗ РК от «27» декабря 2016 года. Протокол №18.
28. 4. Клинический протокол диагностики и лечения «Внутричерепное кровоизлияние». Одобрено Объединенной комиссией по качеству медицинских услуг МЗ РК от «25» мая 2017 года. Протокол №22.
29. Неотложная помощь у детей: справочник: пер. с нем. / - М. : Медпресс-информ, 2014.

1. Биология және биохимия кафедрасы

2. «Жалпы медицина» мамандығының бакалавриаты

3. 1 курс

4. Элективті пән «Молекулалық биология және медициналық генетика»

5. Кредит саны -5

6. Мақсаты:

- студенттерде жануар жасушасының молекулалық ұйымдасуы мен ДНҚ технологиялар туралы жаңаша білімдерді біріктіретін кешенді пән ретінде молекулалық биология және медициналық генетика туралы заманауи білім қалыптастыру;
- тұрғындардың денсаулығын қамтамасыз етудегі маңызы;
- жалпы кәсіби пәндер мен клиникалық дағдыларды игеруге қажетті геномдық технологиялар аумағындағы тұрақты білімдерін қалыптастыру;
- денсаулық сақтау ұйымдары қажет ететін, молекулалық биология және медициналық генетика сұрақтары бойынша іскерлік пен тәжірибелерді қалыптастыру;
- студенттерді жалпымедициналық, әлеуметтік және клиникалық пәндерді жүйелі қабылдауға дайындау;
- студенттерде, жеке өзі және ұлт денсаулығын сақтаудағы өзі таңдаған мамандығына жауапкершілік сезімді тәрбиелеу.

6. Міндеттері:

- кең таралған ауруларды тиімді анықтау (диагностика), алдын алу және емдеу мақсатында адам ағзасының қалыпты тіршілігінің және патологияларының дамуының молекулалық – генетикалық және жасушалық тетіктерінің ролін ұғынуды қалыптастыру;
- ДНҚ-технологиялар бойынша кәсіптік тәжірибе алу, жоғары технологиялық молекулалық генетикалық лабораторияларда жұмыс істеуді үйрену;
- трансгенді ағзаларды алу әдістері туралы білім алу, биотехнологияны медицинада қолдану;
- кейбір жиі кездесетін тұқым қуалаушылық ауруларды дер кезінде анықтау және алдын алу үшін тұқым қуалайтын патологиялардың негізгі белгілерін ажырата білуге үйрету;
- ауруларды диагностикалауда қолданылатын заманауи гендік инженерлік технологияларды зерттеу;
- ғылыми әдебиетпен және электронды базамен жұмыс істей білуді үйрету.
- студенттерде ғылыми жаратылыс тану көзқарас пен логиканы қалыптастыру;
- болашақ дәрігер дағдысына қажетті биологиялық ойлауды дамыту;

7. Таңдаудың негіздемесі: Молекулалық биология медициналық білім беру жүйесіндегі негізгі пән болып табылады және ол ақуыздар мен нуклеин қышқылдарының құрылысын және қасиеттерін, матрицалық (қалыптық) синтезді, генетикалық материалдардың құрылымын және қызмет етуін, тұқым қалайтын аурулардың пайда болу себептерін және дамуын, олардың диагностикасын және емдеу жолдарының молекулалық негіздерін түсіндіреді.

Молекулалық биологиядағы жаңалықтар мен жетістіктер медициналық-биологиялық және клиникалық пәндердің дамуына маңызды әсері бар; молекулалық медицинаның дамуына қажетті жағдай жасайды, ал ол өз кезегінде аурулардың пайда болу себептері мен патогенезін, алдын алу мен диагностикасын және емдеуді анықтайды; биологиялық қауіптерге қарсы тұру технологияларды жасайды.

ЮНЕСКО шешіміне сәйкес, халықтың әлеуметтік жағдайының негізгі критерийі болып денсаулығы саналады. Бұл аумақтағы молекулалық медицинаның дамуы:

- еліміздің биологиялық қауісіздігін қамтамасыз етуде үлкен рөл атқарады;
- тұрғындардың генетикалық деректерін жинақтауда қажетті жағдайды жасайды,
- жүйке-психикалық денсаулықтың, репродуктивтіліктің генетикалық картасын жасауға, жүрек-қан тамырлар және онкологиялық ауруларға бейімділігін; молекулалық ДНК-маркерлер жүйесін жасауға, жылдық диспансеризациялау шегіндегі әртүрлі аурулардың қауіпті топты қалыптастыру және мониторингтеуге мүмкіндік береді.

8. Оқытудың соңғы нәтижесі:

1) Студент біледі және түсінеді:

- Генетикалық және жасушалық гомеостаз тұрақтылығының негізгі механизмдерін түсінеді;
- Ақпараттық макромолекулалардың құрылысы мен қызметі, берілу механизмдері мен генетикалық ақпарат экспрессиясын біледі;
- Негізгі молекулалық генетикалық әдістер мен технологияларды медицинада қолдану ұстанымдарын біледі;
- Гендік және хромосомалық аурулардың пайда болу механизмдері мен себептерін, оларды диагностикалау, емдеу және алдын алу үрдерістерін біледі;
- Медицинада молекулалық-генетикалық технологиялар әдістерін қолданудың негізгі принциптері
- Жасуша циклінің реттелуі, канцерогенез және бағдарланған жасушаның өлу механизмдері
- Генетиканың заманауи жетістіктері геномика, протеомика туралы және негізгі заңдылықтарын негізгі түсініктерін көрсетеді;
- дамудың туа біткен ақаулары мен оның алдын алудың негізгі принциптерін түсінеді;
- Молекулалық биологиялық және генетикалық терминологияны 3 тілде біледі.

2) Студент білім мен түсінікті қолдана алады:

- Молекулалық – генетикалық және хромосомалық деңгейде зерттеу жұмыстары;
- Биологиялық объектілермен зертхана жағдайында заманауи эксперименттік жұмыс әдістерін қолданады;
- Денсаулықты қалыптастыру факторларын бағалайтын молекулалық-генетикалық үдерістер білімін қолдануға және қорғаныс-бейімдеуіш, реттелу мен өзіндік реттелудің қалыпты немесе патология жағдайын түсіндіруге қабілетті;
- Медицинада молекулалық-генетикалық әдістер мен технологияларды диагностикада қолданудың негізгі принциптерін түсінеді;
- Тұқым қуалайтын аурулардың алдын алу мен шежіре құрастыру мақ-сатында, жанұядағы аурулар туралы ақпарат жинауға қабілетті;
- Адамның патологиялық және қалыпты кариотипін ажыратады және хромосомалардың түрлі типтерін айыра біледі;

3) Студент ұғымын білдіреді:

- Негізгі молекулалық және цитогенетикалық концепциялар, молекулалық генетикалық зерттеулердің денсаулық сақтаудағы маңызы туралы;
- Заманауи молекулалық генетикалық технологияларды қолдануда биоэтика сұрақтары туралы;

- Әлеуметтік мағынасы бар мәселелер мен үдерістерді талдауға, гуманитарлы, жаратылыс тану, медициналық биологиялық, клини-калық білімдер әдістерін әртүрлі кәсіби және әлеуметтік іс әрекеттерде қолдануға дайын, әрі қабілетті;
 - Кәсіби әрекеті барысында пайда болатын мәселелердің табиғи ғылымдық мағынасын анықтауға қабілетті, оларды шешу үшін биологиялық білімді қолдануға дайын;
- 4) Студент оқуға қабілеттілігін көрсетеді:**
- Білімнің жаңа аумақтарын өздігінен зерттеуде;
 - Оқу материалын шынайы тілде зерттеу үшін шет тілді меңгереді;
 - Өздігінен интеллектуальды, мәдени, физикалық және кәсіби дамытуда.

Білім (когнитивті сфера)	Жасай білу және дағды (психомоторлы сфера)	Жеке және кәсіби компетенция (арақатынас)
<p>Жасушаның ақпараттық макромолекулалары. Акуыздар. Фолдинг. Нуклейн қышқылдары: ДНҚ, РНҚ түрлері, қызметі. Нуклеин қышқылдарының биосинтезі. Репликация механизмдері және факторлары. Гендер экспрессиясы. Транскрипция. Тетіктері және факторлары. Процессинг және сплайсинг. Трансляция. Генетикалық код және оның қасиеттері.. Акуыз модификациясы. Прокариоттар және эукариоттар гендерінің экспрессиялануының реттелу тетіктері. Жасушаның генетикалық аппараты. Ген, жіктелуі, құрылысы, қасиеті. Эукариот және прокариот гендері. Геном. ДНҚ бөлімі, адам геномының ұйымдасуы. Хромосомалар, морфологиясы және классификациясы. Адам кариотипі. Генетикалық гомеостаздың бұзылуы және оның адам патологиясында көрінуі. Мутациялар. Мутагенез. Гендік мутациялардың пайда болуының механизмдері, гендегі локализация және жасаушаға, ағзаның өміршеңдігіне әсер етуі. Бір ата аналық дисомия,</p>	<p>Молекулалық-генетикалық білім үдерістерін денсаулықты қалыптастыру факторларын бағалауда пайдалана білу, қалыпты және патологиялық жағдайдағы қорғаныштық үдерістерді түсіндіру; қалыпты және патологиялық жағдайларда ағзаның өздігінен реттелу және қорғаныштық бейімделушілік үдерістерін түсіндіруде ағзаның молекулалық қызмет атқаруы туралы білімдерін қолдану; молекулалық генетикалық әдістер мен ауруларды диагностикалау технология-лары туралы алған білімдерін жүйелей алады; молекулалық биологиядан алған білімдерін дағдымалық және ғылыми зерттеу жұмыстарына қолдана алады; қажетті ғылыми ақпараттарды әртүрлі дерек көздерден іздеп, оны талдай алады; негізгі биологиялық түсініктер, биологиялық заңдар мен құбылыстар туралы білімі бар; қоршаған орта факторларының адам ағзасына молекулалық-</p>	<p>Ауру адамға ауру туралы ақпар беру; өзгерген шарт бойынша өмір сүруді үйрету; жоғары деңгейдегі гуманды болу, өзгенің қайғысын түсіне білу; ауру адамның жанұя мүшелерімен арақатынаста болу; ұжым мүшелерімен арақатынаста болу ; эффективті коммуникация принциптерін қолдана білу; конфликтіні игере білу; психологиялық сұрақтарды шеше білу; ұжым жұмысын ғылыми негізде ұйымдастыру; ұжым мүшелерімен арақатынаста болып, орындаушылардың жұмысын ұйымдастыру және басқару шешімдерін еңбек ресурстарына байланысты табу.</p>

<p>импринтинг. Бірнуклеотидті полиморфизм. Хромосомалық мутация абберациялары туралы түсінік; хромосомалық мутациялардың жіктелуі. Мутагенез және түрлері. Мутагенді факторлар. ДНК-ның бұзылу типтері: жеке нуклеотидтердің, жұп нуклеотидтердің бұзылуы; қостізбекті және біртізбекті ДНК тізбегінің үзілістері. ДНК репарациясы. Репарация типтері: тура, эксцизионды және пострепликативті. Геномның молекулалық – генетикалық зерттеу әдістері және олардың медицинадағы маңызы. ПТР молекулалық клондау, ПААГ, Саузерн гибридизациясы бойынша секвендеу әдістері, белгілі сәйкес келетін гендерден праймерлерді алу, гендік инженерия технологиясы: Гендерді карталау әдістері. Гибридизация in situ. Геномиканың цитогенетикалық және молекулалық-генетикалық (FISH) әдістері. ДНК диагностикалаудың тікелей және жанама әдістері. ДНК - фингерпринтинг. Гендік инженерлік технологиялар. Клондау.</p>	<p>генетикалық деңгейдегі әсерін біледі; арнаулы анықтамаларды, молекулалық-биологиялық және генетикалық терминологияны, электрондық генетикалық коима деректерін және т.б. пайдалана білу; күнделікті кәсіби әрекетке және білімді магистратурада жалғастыруға қажетті іскерлігі бар;</p>	
---	--	--

9. Пререквизиттер: мектеп бағдарламасының химиясы мен биологиясы

10. Постреквизиттер: биохимия, микробиология, физиология

11. Әдебиеттер:

Негізгі:

Орыс тілінде:

1. Есиркепов, М. М. Молекулярная биология клетки: учеб. пособие. - Караганда : ИП "Изд-во АҚНҰР", 2013. - 146 с.
2. Притчард, Дориан Дж. Наглядная медицинская генетика: учеб. пособие / Дориан Дж. Притчард, Брюс Р. Корф ; пер. с англ. под ред. Н. П. Бочкова. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2009. - 200 с.
3. Муминов, Т. Основы молекулярной биологии : курс лекций. - Алматы : Эффект, 2007

Қазақ тілінде

Негізгі:

1. Әбилаев, С. А. Молекулалық биология және генетика: оқулық / С. А. Әбилаев. - 2-бас. түзет., және толықт. - Шымкент : ЖШС "Кітап", 2010. - 388 бет с.
2. Қуандықов, Е. Ө. Негізгі молекулалық-генетикалық терминдердің орысша-қазақша сөздігі - Алматы : Эверо, 2012. - 112 бет
3. Жасушаның молекулалық биологиясы. 2 т. : оқулық / Б. Альбертс [т.б.]; ағылшын тіл. ауд. Ө. Ережепов. - 6- бас.- Алматы : Дәуір, 2017.- 660 б.с.
4. Нұрғазы, Қ. Ш. Молекулалық биология: оқулық / Қ. Ш. Нұрғазы, У. К. Бисенов. - Алматы : Эверо, 2016. - 428 бет. с.
5. Жолдасов К. Т. Жасушаның тұқым қуалау негізінің құрылымы мен қызметі:оқу құралы.- Шымкент, 2014.

Қосымша әдебиеттер

1. Қуандықов, Е. Ө. Негізгі молекулалық - генетикалық терминдердің орысша-қазақша сөздігі: сөздіктер / Е. Ө. Қуандықов, Ұ. Ө. Нұралиева ; ҚР Денсаулық сақтау министрлігі С. Ж. Асфендияров атындағы ҚазҰМУ. - Алматы : Эверо, 2012. - 112 бет. с.
2. Қазымбет, П. Медициналық және биологиялық терминдердің түсіндірме сөздігі. Т. 2: сөздік /; Алматы : Эверо, 2014. - 312 бет. С

Ағылшын тілінде:

Негізгі:

1. Alberts B. [et al.]. Molecular Biology of the CELL - 3th ed., 2014
2. Cooper G. M., Hausman R. E. The Cell: a Molecular Approach. - Sinauer Associates, 2015
3. Jorde L. B., Carey J.C., Bamshad M. J. Medical Genetics, Elsevier, 2015

Электронный ресурс:

1. Әбилаев, С. А. Геном және геномдық технологиялар [Электронный ресурс] : оқу құралы / С. А. Әбилаев, Б. Д. Сексенбаев ; ҚР денсаулық сақтау министрлігі; Мед. БҒМ Респ. инновациялық технологиялар орталығы; ОҚМФА. - Электрон. текстовые дан. (3,35 Мб). - Шымкент : Б. ж., 2011. - 74 бет
2. Акуленко, Л. В. Биология медициналық генетика негіздерімен [Электронный ресурс] : мед. училищелер мен колледждерге арн. оқулық / Л. В. Акуленко, И. В. Угаров ; қазақ тіл. ауд. Қ. А. Естемесова. - Электрон. текстовые дан. (43.6Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 416 б. с.
3. Жолдасов К. Т. Жасушаның тұқым қуалау негізінің құрылымы мен қызметі [Электронды ресурс] :оқу құралы.- Шымкент, 2014.- 1 эл.опт. диск (CD-ROM)
4. Кульбаева, Б. Ж. Методы геномных технологий [Электронный ресурс] : лекций / Б. Ж. Кульбаева, М. М. Есиркепов, А. А. Амирбеков. - Электрон. текстовые дан. (578 Мб). - Шымкент : Б. и., 2012. - 70 с. эл. опт. диск (CD-ROM).
5. Кульбаева, Б. Ж. Генетический материал клетки. Структура и функции [Электронный ресурс] : учеб. пособие; ЮКГФА. - Электрон. текстовые дан. (24,0 Мб). - Шымкент : Б. и., 2011. - 173 эл. опт. диск (CD-ROM).
6. Кульбаева, Б. Ж. Информационные макромолекулы, Белки и нуклеиновые кислоты. Структура и функции [Электронный ресурс] : учеб. пособие /
7. Б. Ж. Кульбаева, М. М. Есиркепов ; М-во здравоохранения РК; Респ. центр инновационных технологий мед. образования и науки; ЮКГФА. - Электрон. текстовые дан. (17,7 Мб). - Шымкент : Б. и., 2011. - 135 с

Интернет-ресурсы:

1. Бочков В. Клиническая генетика, М., Медицина,2012г.
2. Гинтер Е.К. Медицинская генетика. М, Медицина, 2003
3. Генетика. Учебник для ВУЗов/Под ред. Академика РАМН В.И. Иванова – М.: ИКЦ «Академкнига», 2011-638с.: ил.
4. Введение в молекулярную медицину. Учебное пособие/Под ред. М.А. Пальцева, М.Медицина, 2006г.
5. Коницев А.С.,Севастьянов Г.А. Молекулярная биология. -.М.: изд-во Центр «Академия», 2003-400с.

6. Мушкамбаров Н.Н., Кузнецов С.Н. Молекулярная биология. Учебное пособие для студентов медицинских вузов, 3-е изд-е, Москва: Наука, 2016, 660с.
7. Фаллер Д.М., Шилдс Д. Молекулярная биология клетки. Руководство для врачей. Пер с англ. М.: БИНОМ – Пресс, 2003, 271с.
8. У. Клаг, М. Каммингс. Основы генетики – М.: Техносфера, 2010 г.
9. Курчанов.А. Генетика человека с основами общей генетики: учеб. пособие -СПб, 2011г.
10. Альбертс Б., Брей Д., Хопкин К. Основы молекулярной биологии клетки. Учебное издание. 2-е изд., испр., пер. с англ. 768ст. 2018г.
11. Спиринов А.С. Биосинтез белков, Мир РНК и происхождение жизни. Интернет -ресурсы.
12. Спиринов А.С. Молекулярная биология. Структура рибосом и биосинтез белка. – М.: (электронный учебник).

На английском языке

1. 1. Molecular Biology in Medicine. 1st Edition-Authors: Timothy M. Cox, John Sinclair, Paperback: 340 pages; Publisher: Wiley-Blackwell; 1 edition (January 15, 1997); Language: English; ISBN-10: 0632027851
2. **Molecular Medicine: An Introduction 1st Edition-Author: Jens Kurreck, Cy Aaron Stein; Paperback; 404 pages; Publisher: Wiley-Blackwell; 1 edition (February 16, 2016); Language: English-ISBN-10: 3527331891**
3. **Human Molecular Genetics, Fourth Edition 4th Edition-Author: Tom Strachan, Andrew Read.-Paperback: 781 pages;Publisher: Garland Science; 4 edition (April 2, 2010);Language: English;ISBN-10: 0815341490.**
4. **Molecular Biology of the Gene (7th Edition) - Author: James D. Watson (Author) - Hardcover: 912 pages;Publisher: Pearson; 7 edition (March 2, 2013);Language: English;ISBN-10: 0321762436**
5. Thompson & Thompson. Genetics in Medicine, 8e (Thompson and Thompson Genetics in Medicine) 8th Edition- Authors: Robert L. Nussbaum MD FACP FACMG (Author), Roderick R. McInnes CM MD PhD FRS(C) FCAHS FCCMG, Huntington F Willard PhD. Publisher: Elsevier; 8 edition (June 4, 2015); Language: English- ISBN-10: 1437706967
6. BRS Biochemistry, Molecular Biology, and Genetics (Board Review Series) Sixth Edition- Authors: Michael Lieberman PhD, Rick Ricer MD- Series: Board Review Series;Paperback: 432 pages.-Publisher: LWW; Sixth edition (September 14, 2013);Language: English.-ISBN-10: 1451175361
7. Medical Genetics, 5e 5th Edition - Authors: Lynn B. Jorde PhD, John C. Carey MD MPH, Michael J. BamshadMD;Paperback: 368 pages. Publisher: Elsevier; 5 edition (September 18, 2015) – Language: English - ISBN-10: 0323188354

1. Биология және биохимия кафедрасы

2. «Жалпы медицина» мамандығының бакалавриаты

3. 1 курс

4. Элективті пән «Молекулалық биология және медициналық генетика»

5. Кредит саны -5

6. Мақсаты:

- студенттерде жануар жасушасының молекулалық ұйымдасуы мен ДНҚ технологиялар туралы жаңаша білімдерді біріктіретін кешенді пән ретінде молекулалық биология және медициналық генетика туралы заманауи білім қалыптастыру;
- тұрғындардың денсаулығын қамтамасыз етудегі маңызы;
- жалпы кәсіби пәндер мен клиникалық дағдыларды игеруге қажетті геномдық технологиялар аумағындағы тұрақты білімдерін қалыптастыру;
- денсаулық сақтау ұйымдары қажет ететін, молекулалық биология және медициналық генетика сұрақтары бойынша іскерлік пен тәжірибелерді қалыптастыру;
- студенттерді жалпымедициналық, әлеуметтік және клиникалық пәндерді жүйелі қабылдауға дайындау;

- студенттерде, жеке өзі және ұлт денсаулығын сақтаудағы өзі таңдаған мамандығына жауапкершілік сезімді тәрбиелеу.

6. Міндеттері:

- кең таралған ауруларды тиімді анықтау (диагностика), алдын алу және емдеу мақсатында адам ағзасының қалыпты тіршілігінің және патологияларының дамуының молекулалық – генетикалық және жасушалық тетіктерінің ролін ұғынуды қалыптастыру;
- ДНҚ-технологиялар бойынша кәсіптік тәжірибе алу, жоғары технологиялық молекулалық генетикалық лабораторияларда жұмыс істеуді үйрену;
- трансгенді ағзаларды алу әдістері туралы білім алу, биотехнологияны медицинада қолдану;
- кейбір жиі кездесетін тұқым қуалаушылық ауруларды дер кезінде анықтау және алдын алу үшін тұқым қуалайтын патологиялардың негізгі белгілерін ажырата білуге үйрету;
- ауруларды диагностикалауда қолданылатын заманауи гендік инженерлік технологияларды зерттеу;
- ғылыми әдебиетпен және электронды базамен жұмыс істей білуді үйрету.
- студенттерде ғылыми жаратылыс тану көзқарас пен логиканы қалыптастыру;
- болашақ дәрігер дағдысына қажетті биологиялық ойлауды дамыту;

7. Таңдаудың негіздемесі: Молекулалық биология медициналық білім беру жүйесіндегі негізгі пән болып табылады және ол ақуыздар мен нуклеин қышқылдарының құрылысын және қасиеттерін, матрицалық (қалыптық) синтезді, генетикалық материалдардың құрылымын және қызмет етуін, тұқым қалайтын аурулардың пайда болу себептерін және дамуын, олардың диагностикасын және емдеу жолдарының молекулалық негіздерін түсіндіреді.

Молекулалық биологиядағы жаңалықтар мен жетістіктер медициналық-биологиялық және клиникалық пәндердің дамуына маңызды әсері бар; молекулалық медицинаның дамуына қажетті жағдай жасайды, ал ол өз кезегінде аурулардың пайда болу себептері мен патогенезін, алдын алу мен диагностикасын және емдеуді анықтайды; биологиялық қауіптерге қарсы тұру технологияларды жасайды.

ЮНЕСКО шешіміне сәйкес, халықтың әлеуметтік жағдайының негізгі критерийі болып денсаулығы саналады. Бұл аумақтағы молекулалық медицинаның дамуы:

- еліміздің биологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз етуде үлкен рөл атқарады;
- тұрғындардың генетикалық деректерін жинақтауда қажетті жағдайды жасайды,
- жүйке-психикалық денсаулықтың, репродуктивтіліктің генетикалық картасын жасауға, жүрек-қан тамырлар және онкологиялық ауруларға бейімділігін; молекулалық ДНК-маркерлер жүйесін жасауға, жылдық диспансеризациялау шегіндегі әртүрлі аурулардың қауіпті топты қалыптастыру және мониторингтеуге мүмкіндік береді.

8. Оқытудың соңғы нәтижесі:

5) Студент біледі және түсінеді:

- Генетикалық және жасушалық гомеостаз тұрақтылығының негізгі механизмдерін түсінеді;
- Ақпараттық макромолекулалардың құрылысы мен қызметі, берілу механизмдері мен генетикалық ақпарат экспрессиясын біледі;
- Негізгі молекулалық генетикалық әдістер мен технологияларды медицинада қолдану ұстанымдарын біледі;
- Гендік және хромосомалық аурулардың пайда болу механизмдері мен себептерін, оларды диагностикалау, емдеу және алдын алу үрдерістерін біледі;
- Медицинада молекулалық-генетикалық технологиялар әдістерін қолданудың негізгі принциптері
- Жасуша циклінің реттелуі, канцерогенез және бағдарланған жасушаның өлу механизмдері
- Генетиканың заманауи жетістіктері геномика, протеомика туралы және негізгі заңдылықтарын негізгі түсініктерін көрсетеді;

- дамудың туа біткен ақаулары мен оның алдын алудың негізгі принциптерін түсінеді;
- Молекулалық биологиялық және генетикалық терминологияны 3 тілде біледі.

6) Студент білім мен түсінікті қолдана алады:

- Молекулалық – генетикалық және хромосомалық деңгейде зерттеу жұмыстары;
- Биологиялық объектілермен зертхана жағдайында заманауи эксперименттік жұмыс әдістерін қолданады;
- Денсаулықты қалыптастыру факторларын бағалайтын молекулалық-генетикалық үдерістер білімін қолдануға және қорғаныс-бейімдеуіш, реттелу мен өзіндік реттелудің қалыпты немесе патология жағдайын түсіндіруге қабілетті;
- Медицинада молекулалық-генетикалық әдістер мен технологияларды диагностикада қолданудың негізгі принциптерін түсінеді;
- Тұқым қуалайтын аурулардың алдын алу мен шежіре құрастыру мақ-сатында, жанұядағы аурулар туралы ақпарат жинауға қабілетті;
- Адамның патологиялық және қалыпты кариотипін ажыратады және хромосомалардың түрлі типтерін айыра біледі;

7) Студент ұғымын білдіреді:

- Негізгі молекулалық және цитогенетикалық концепциялар, молекулалық генетикалық зерттеулердің денсаулық сақтаудағы маңызы туралы;
- Заманауи молекулалық генетикалық технологияларды қолдануда биоэтика сұрақтары туралы;
- Әлеуметтік мағынасы бар мәселелер мен үдерістерді талдауға, гуманитарлы, жаратылыс тану, медициналық биологиялық, клини-калық білімдер әдістерін әртүрлі кәсіби және әлеуметтік іс әрекеттерде қолдануға дайын, әрі қабілетті;
- Кәсіби әрекеті барысында пайда болатын мәселелердің табиғи ғылымдық мағынасын анықтауға қабілетті, оларды шешу үшін биологиялық білімді қолдануға дайын;

8) Студент оқуға қабілеттілігін көрсетеді:

- Білімнің жаңа аумақтарын өздігінен зерттеуде;
- Оқу материалын шынайы тілде зерттеу үшін шет тілді меңгереді;
- Өздігінен интеллектуальды, мәдени, физикалық және кәсіби дамытуда.

Білім (когнитивті сфера)	Жасай білу және дағды (психомоторлы сфера)	Жеке және кәсіби компетенция (арақатынас)
Жасушаның ақпараттық макромолекулалары. Ақуыздар. Фолдинг. Нуклейн қышқылдары: ДНК, РНК түрлері, қызметі. Нуклеин қышқылдарының биосинтезі. Репликация механизмдері және факторлары. Гендер экспрессиясы. Транскрипция. Тетіктері және факторлары. Процессинг және сплайсинг. Трансляция. Генетикалық код және оның қасиеттері.. Ақуыз модификациясы. Прокариоттар және эукариоттар гендерінің экспрессиялануының реттелу тетіктері.	Молекулалық-генетикалық білім үдерістерін денсаулықты қалыптастыру факторларын бағалауда пайдалана білу, қалыпты және патологиялық жағдайдағы қорғаныштық үдерістерді түсіндіру; қалыпты және патологиялық жағдайларда ағзаның өздігінен реттелу және қорғаныштық бейімделушілік үдерістерін түсіндіруде ағзаның молекулалық қызмет атқаруы туралы білімдерін қолдану; молекулалық генетикалық әдістер мен ауруларды	Ауру адамға ауру туралы ақпар беру; өзгерген шарт бойынша өмір сүруді үйрету; жоғары деңгейдегі гуманны болу, өзгенің қайғысын түсіне білу; ауру адамның жанұя мүшелерімен арақатынаста болу; ұжым мүшелерімен арақатынаста болу ; эффективті коммуникация принциптерін қолдана білу;

<p>Жасушаның генетикалық аппараты. Ген, жіктелуі, құрылысы, қасиеті. Эукариот және прокариот гендері. Геном. ДНҚ бөлімі, адам геномының ұйымдасуы. Хромосомалар, морфологиясы және классификациясы. Адам кариотипі. Генетикалық гомеостаздың бұзылуы және оның адам патологиясында көрінуі. Мутациялар. Мутагенез. Гендік мутациялардың пайда болуының механизмдері, гендегі локализация және жасаушаға, ағзаның өміршеңдігіне әсер етуі. Бір ата аналық дисомия, импринтинг. Бірнуклеотидті полиморфизм. Хромосомалық мутация абберациялары туралы түсінік; хромосомалық мутациялардың жіктелуі. Мутагенез және түрлері. Мутагенді факторлар. ДНҚ-ның бұзылу типтері: жеке нуклеотидтердің, жұп нуклеотидтердің бұзылуы; қостізбекті және біртізбекті ДНҚ тізбегінің үзілістері. ДНҚ репарациясы. Репарация типтері: тура, эксцизионды және пострепликативті. Геномның молекулалық – генетикалық зерттеу әдістері және олардың медицинадағы маңызы. ПТР молекулалық клондау, ПААГ, Саузерн гибридизациясы бойынша секвендеу әдістері, белгілі сәйкес келетін гендерден праймерлерді алу, гендік инженерия технологиясы: Гендерді карталау әдістері. Гибридизация in situ. Геномиканың цитогенетикалық және молекулалық-генетикалық (FISH) әдістері.</p>	<p>диагностикалау технология-лары туралы алған білімдерін жүйелей алады; молекулалық биологиядан алған білімдерін дағдымалық және ғылыми зерттеу жұмыстарына қолдана алады; қажетті ғылыми ақпараттарды әртүрлі дерек көздерден іздеп, оны талдай алады; негізгі биологиялық түсініктер, биологиялық заңдар мен құбылыстар туралы білімі бар; қоршаған орта факторларының адам ағзасына молекулалық-генетикалық деңгейдегі әсерін біледі; арнаулы анықтамаларды, молекулалық-биологиялық және генетикалық терминологияны, электрондық генетикалық қойма деректерін және т.б. пайдалана білу; күнделікті кәсіби әрекетке және білімді магистратурада жалғастыруға қажетті іскерлігі бар;</p>	<p>конфликтіні игере білу; психологиялық сұрақтарды шеше білу; ұжым жұмысын ғылыми негізде ұйымдастыру; ұжым мүшелерімен арақатынаста болып, орындаушылардың жұмысын ұйымдастыру және басқару шешімдерін еңбек ресурстарына байланысты табу.</p>
--	---	--

ДНҚ диагностикалаудың тікелей және жанама әдістері. ДНҚ - фингерпринтинг. Гендік инженерлік технологиялар. Клондау.		
--	--	--

9. Пререквизиттер: мектеп бағдарламасының химиясы мен биологиясы

10. Постреквизиттер: биохимия, микробиология, физиология

11. Әдебиеттер:

Негізгі:

Орыс тілінде:

4. Есиркепов, М. М. Молекулярная биология клетки: учеб. пособие. - Караганда : ИП "Изд-во АҚНҰР", 2013. - 146 с.
5. Притчард, Дориан Дж. Наглядная медицинская генетика: учеб. пособие / Дориан Дж. Притчард, Брюс Р. Корф ; пер. с англ. под ред. Н. П. Бочкова. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2009. - 200 с.
6. Муминов, Т. Основы молекулярной биологии : курс лекций. - Алматы : Эффект, 2007

Қазақ тілінде

Негізгі:

6. Әбилаев, С. А. Молекулалық биология және генетика: оқулық / С. А. Әбилаев. - 2-бас. түзет., және толықт. - Шымкент : ЖШС "Кітап", 2010. - 388 бет с.
7. Қуандықов, Е. Ө. Негізгі молекулалық-генетикалық терминдердің орысша-қазақша сөздігі - Алматы : Эверо, 2012. - 112 бет
8. Жасушаның молекулалық биологиясы. 2 т. : оқулық / Б. Альбертс [т.б.]; ағылшын тіл. ауд. Ә. Ережепов. - 6- бас.- Алматы : Дәуір, 2017.- 660 б.с.
9. Нұрғазы, Қ. Ш. Молекулалық биология: оқулық / Қ. Ш. Нұрғазы, У. К. Бисенов. - Алматы : Эверо, 2016. - 428 бет. с.
10. Жолдасов К. Т. Жасушаның тұқым қуалау негізінің құрылымы мен қызметі: оқу құралы.- Шымкент, 2014.

Қосымша әдебиеттер

3. Қуандықов, Е. Ө. Негізгі молекулалық - генетикалық терминдердің орысша-қазақша сөздігі: сөздіктер / Е. Ө. Қуандықов, Ұ. Ә. Нұралиева ; ҚР Денсаулық сақтау министрлігі С. Ж. Асфендияров атындағы ҚазҰМУ. - Алматы : Эверо, 2012. - 112 бет. с.
4. Қазымбет, П. Медициналық және биологиялық терминдердің түсіндірме сөздігі. Т. 2: сөздік /; Алматы : Эверо, 2014. - 312 бет. С

Ағылшын тілінде:

Негізгі:

4. Alberts B. [et al.]. Molecular Biology of the CELL - 3th ed., 2014
5. Cooper G. M., Hausman R. E. The Cell: a Molecular Approach. - Sinauer Associates, 2015
6. Jorde L. B., Carey J.C., Bamshad M. J. Medical Genetics, Elsevier, 2015

Электронный ресурс:

8. Әбилаев, С. А. Геном және геномдық технологиялар [Электронный ресурс] : оқу құралы / С. А. Әбилаев, Б. Д. Сексенбаев ; ҚР денсаулық сақтау министрлігі; Мед. БҒМ Респ. инновациялық технологиялар орталығы; ОҚМФА. - Электрон. текстовые дан. (3,35 Мб). - Шымкент : Б. ж., 2011. - 74 бет
9. Акуленко, Л. В. Биология медициналық генетика негіздерімен [Электронный ресурс] : мед. училищелер мен колледждерге арн. оқулық / Л. В. Акуленко, И. В. Угаров ; қазақ тіл. ауд. Қ. А. Естемесова. - Электрон. текстовые дан. (43.6Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 416 б. с.
10. Жолдасов К. Т. Жасушаның тұқым қуалау негізінің құрылымы мен қызметі [Электронды ресурс] : оқу құралы.- Шымкент, 2014.- 1 эл.опт. диск (CD-ROM)

11. Кульбаева, Б. Ж. Методы геномных технологий [Электронный ресурс] : лекций / Б. Ж. Кульбаева, М. М. Есиркепов, А. А. Амирбеков. - Электрон. текстовые дан. (578 Мб). - Шымкент : Б. и., 2012. - 70 с. эл. опт. диск (CD-ROM).
12. Кульбаева, Б. Ж. Генетический материал клетки. Структура и функции [Электронный ресурс] : учеб. пособие; ЮКГФА. - Электрон. текстовые дан. (24,0 Мб). - Шымкент : Б. и., 2011. - 173 эл. опт. диск (CD-ROM).
13. Кульбаева, Б. Ж. Информационные макромолекулы, Белки и нуклеиновые кислоты. Структура и функции [Электронный ресурс] : учеб. пособие /
14. Б. Ж. Кульбаева, М. М. Есиркепов ; М-во здравоохранения РК; Респ. центр инновационных технологий мед. образования и науки; ЮКГФА. - Электрон. текстовые дан. (17,7 Мб). - Шымкент : Б. и., 2011. - 135 с

Интернет-ресурсы:

13. Бочков В. Клиническая генетика, М., Медицина, 2012г.
14. Гинтер Е.К. Медицинская генетика. М, Медицина, 2003
15. Генетика. Учебник для ВУЗов/Под ред. Академика РАМН В.И. Иванова – М.: ИКЦ «Академкнига», 2011-638с.: ил.
16. Введение в молекулярную медицину. Учебное пособие/Под ред. М.А. Пальцева, М.Медицина, 2006г.
17. Коничев А.С., Севастьянов Г.А. Молекулярная биология. -М.: изд-во Центр «Академия», 2003-400с.
18. Мушкамбаров Н.Н., Кузнецов С.Н. Молекулярная биология. Учебное пособие для студентов медицинских вузов, 3-е изд-е, Москва: Наука, 2016, 660с.
19. Фаллер Д.М., Шилдс Д. Молекулярная биология клетки. Руководство для врачей. Пер с англ. М.: БИНОМ – Пресс, 2003, 271с.
20. У. Клаг, М. Каммингс. Основы генетики – М.: Техносфера, 2010 г.
21. Курчанов.А. Генетика человека с основами общей генетики: учеб. пособие -СПб, 2011г.
22. Альбертс Б., Брей Д., Хопкин К. Основы молекулярной биологии клетки. Учебное издание. 2-е изд., испр., пер. с англ. 768ст. 2018г.
23. Спиринов А.С. Биосинтез белков, Мир РНК и происхождение жизни. Интернет -ресурсы.
24. Спиринов А.С. Молекулярная биология. Структура рибосом и биосинтез белка. – М.: (электронный учебник).

На английском языке

7. 1. Molecular Biology in Medicine. 1st Edition-Authors: Timothy M. Cox, John Sinclair, Paperback: 340 pages; Publisher: Wiley-Blackwell; 1 edition (January 15, 1997); Language: English; ISBN-10: 0632027851
8. **Molecular Medicine: An Introduction 1st Edition-Author: Jens Kurreck, Cy Aaron Stein; Paperback; 404 pages; Publisher: Wiley-Blackwell; 1 edition (February 16, 2016); Language: English-ISBN-10: 3527331891**
9. **Human Molecular Genetics, Fourth Edition 4th Edition-Author: Tom Strachan, Andrew Read.-Paperback: 781 pages;Publisher: Garland Science; 4 edition (April 2, 2010);Language: English;ISBN-10: 0815341490.**
10. **Molecular Biology of the Gene (7th Edition) - Author: James D. Watson (Author) - Hardcover: 912 pages;Publisher: Pearson; 7 edition (March 2, 2013);Language: English;ISBN-10: 0321762436**
11. Thompson & Thompson. Genetics in Medicine, 8e (Thompson and Thompson Genetics in Medicine) 8th Edition- Authors: Robert L. Nussbaum MD FACP FACMG (Author), Roderick R. McInnes CM MD PhD FRS(C) FCAHS FCCMG, Huntington F Willard PhD. Publisher: Elsevier; 8 edition (June 4, 2015); Language: English- ISBN-10: 1437706967
12. BRS Biochemistry, Molecular Biology, and Genetics (Board Review Series) Sixth Edition- Authors: Michael Lieberman PhD, Rick Ricer MD- Series: Board Review Series;Paperback: 432 pages.-Publisher: LWW; Sixth edition (September 14, 2013);Language: English.-ISBN-10: 1451175361

7. Medical Genetics, 5e 5th Edition - Authors: Lynn B. Jorde PhD, John C. Carey MD MPH, Michael J. Bamshad MD; Paperback: 368 pages. Publisher: Elsevier; 5 edition (September 18, 2015) – Language: English - ISBN-10: 0323188354

1. Кафедра: «Клиникаға кіріспе» кафедрасы

2. Білім беру деңгейі: Бакалавриат

3. Білім бағдарламалары: «6B10101» «Жалпы медицина»

4. Курс: 1

5. Элективті пән атауы: Мамандыққа кіріспе

6. Кредит саны: 3

7. Мақсаты: Студенттерде ҚР қазіргі заманғы практикалық денсаулық сақтау, дәрігердің кәсіби қызметінің шарттары, емдеу-профилактикалық мекемелерде жұмысты ұйымдастыру, науқастарды бақылау және күту дағдылары туралы түсінік қалыптастыру.

8. Міндеттері: - Өз қызметін ҚР Денсаулық сақтау саласындағы заңнамасы шеңберінде жүзеге асырады, оңтайлы медициналық қызмет көрсетуді қамтамасыз ету үшін оларды практикалық қызметінде басшылыққа алады.

- Этика, деонтология және бағыну ережелерін сақтайды, пациенттермен олардың отбасыларымен және медицина қызметкерлерімен тиімді ақпарат алмасуға және ынтымақтастыққа әкелетін тұлғааралық және коммуникативтік дағдыларды көрсетеді

- Қоғамдық денсаулықты сақтауды жүзеге асыру нормаларын денсаулық сақтауды ұйымдастырудың санитарлық-гигиеналық режимін және қоршаған ортаның эпидемиологиялық қауіпсіздігін денсаулық сақтауды ұйымдастырудағы еңбек қауіпсіздігінің нормаларын сақтайды

- ҚР Денсаулық сақтау жүйесінің электрондық базаларында жұмыс істейді, медициналық қызмет көрсету процестерін құжаттандыруды қамтамасыз етеді

9. Пән мазмұны: "Мамандыққа кіріспе" – студенттерді практикалық денсаулық сақтаумен, емдеу-профилактикалық мекемелердің жұмысын ұйымдастырумен, "дәрігер" мамандығын түсінумен таныстыратын пән. Пәнді оқу студентке "дәрігер" мамандығының мәні мен әлеуметтік маңыздылығын түсінуге көмектеседі, сонымен бірге тұрақты қызығушылық танытады. Сонымен қатар, пәнді меңгеру студентке болашақта деонтологиялық аспектілерді тәжірибеде қолдануға көмектеседі.

10. Пәнді таңдау негіздері: Бұл бағдарлама студенттерге пән бойынша қажетті білім, біліктілік және дағдыларды беру, оқыту нәтижелеріне қол жеткізу үшін әзірленген.

11. Оқыту нәтижелері:

6) ҚР қазіргі заманғы денсаулық сақтау мен медицинаның теориялық негіздерін есте сақтайды және "дәрігер" мамандығының күрделілігін, қиындықтары мен принциптерін сипаттайды.

7) Емдеу-алдын алу мекемесінің құрылымын, емдеу мекемелерінің түрлерін және олардың негізгі жұмыстарын біледі. Жұмыста медицина қызметкерлерінің қызметін реттейтін нормативтік құжаттарды қолданады.

8) ҚР электрондық денсаулық сақтау жүйесінің жұмыс принциптерін түсіндіре алады.

9) Пациенттерге күтім жасау ережелерін, сондай-ақ пациенттерді қабылдау және санитарлық өңдеу принциптерін біледі. Медицина қызметкері мен пациент арасындағы этика мен деонтология принциптерін біледі.

10) Науқастың функционалды жағдайын бағалайды, ЕАМ-да санитарлық-эпидемиологиялық режимді қамтамасыз ету үшін жиналған материал бойынша қорытынды жасауға қабілетті.

11) Медицина қызметкерінің пациенттермен және олардың отбасыларымен, сондай-ақ әріптестерімен қарым-қатынас принциптері туралы білім мен пайымдауларды байланыстыра алады.

12) Науқасты бақылау және күту кезінде алгоритмдерді қолдануға қабілетті.

- 13) Медицина қызметкерінің санитарлық-гигиеналық нормаларын бағалайды
- 14) Пациенттермен және әріптестермен қарым-қатынас принциптері туралы білімдерін, пайымдаулары мен дағдыларын көрсетуге қабілетті.
- 15) Еңбекті қорғау, өндірістік санитария және инфекциялық қауіпсіздік талаптарын сақтаудың маңыздылығын түсінеді.

10. Пререквизиттер:

11. Постреквизиттер: Клиникаға кіріспе

12. Әдебиет:

Молотов-Лучанский, В. Б. Коммуникативные навыки [Текст] : учеб. пособие / В. Б. Молотов-Лучанский, Л. Л. Мациевская, Н. А. Цаюкова. - Алматы : Эверо, 2014. - 138 с

Негізгі әдебиеттер

1. Дәрігер мамандығына кіріспе. Клиника, құқық, этика және коммуникация негіздері [Мәтін] : оқулық / М.А. Асимов [жәнет.б.]. - 2-ші бас. - Қарағанды : АҚНҰР, 2019. - 232 бет.
2. Введение в профессию врача. Основы клиники, права, этики и коммуникации [Текст] : учебник / М. А. Асимов, Г. О. Оразбакова. - Қарағанды : АҚНҰР, 2019. - 244 с
3. Адилова, Л. М. Мейіргердің манипуляциялық әрекетінің алгоритмдері [Мәтін] : оқу құралы = Алгоритмы сестринских манипуляций : учебное пособие / Л. М. Адилова. - М. : "Литтерра", 2016. - 248 бет с
4. Пулькинова, А. В. Сестринский процесс [Текст] : учебное пособие / А. В. Пулькинова, Б. С. Имашева. - Алматы : Эверо, 2016. - 300 с
5. Мейірбикелік дағдылар [Мәтін] : оқулық / А. Қаныбеков [ж. б.]. - Алматы : Эверо, 2016. - 476 б. с
6. Қаныбеков, А. Сестринские технологии [Текст] : учеб. пособие / А. Қаныбеков, Ж. Қаныбекова. - 2-е изд., перераб. - Алматы : Эверо, 2014. - 628 с
7. Fundamentals of nursing [Текст] : textbook / Patricia A. Potter [and etc.]. - Philadelphia : Elsevier, 2017. - 1365 p.

Қосымша әдебиеттер

1. Полный медицинский справочник фельдшера [Текст] :спр. - доп. - М. : Эксмо, 2015. - 832 с. - (Полный медицинский справочник)
2. Қаныбеков, А. Жедел медициналық жәрдем [Мәтін] : оқу құралы / А. Қаныбеков. - 2-ші бас. - Қарағанды : АҚНҰР, 2019. - 266 бет. с.
3. Дубицкий, А. А. Основы организации скорой медицинской помощи в Республике Казахстан [Текст] : научные / А. А. Дубицкий. - Алматы : Эверо, 2014. - 304 с.
4. Нурманова, М. Ш. Сборник стандартов сестринских технологий по дисциплине "Основы сестринского дела" - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2013
5. Коммуникативтік дағдылар [Мәтін] : анықтамалық = Коммуникативные навыки : справочник = Communication skills : directory / Л. Л. Мациевская [и др.]. - Алматы : Эверо, 2014. - 118 бет. с.

1. Кафедра: Медбиофизика және ақпараттық технологиялар

2. Білім беру деңгейі: Бакалавриат

3. Білім бағдарламасы: Жалпы медицина

4. Курс: 2

5. Элективті пән атауы: Биостатистика

6. Кредит саны: 3

7. Мақсаты: биостатистика негіздері бойынша теориялық білімін, статистикалық өңдеу әдістерін қолдану және бағдарламалардың қолданбалы пакеттерімен жұмыс істеу машықтарын, ғылыми талдау және оны практикада қолдану машықтарын қалыптастыру.

8. Міндеттері:

- биологиялық және медициналық деректерді өңдеудің қазіргі статистикалық әдістері туралы білім негіздерін қалыптастыру;

- биологиялық және медициналық деректерді өңдеу үшін қазіргі статистикалық әдістерді қолданудың негізгі машықтарын қалыптастыру.

9. Пән мазмұны: Сипаттама статистика: үлестірілім жиілігі, орталық тенденция мен шашырау шаралары. Сызбалар. Статистикалық болжамдарды тексеру. Екі таңдамалы орташалар арасындағы айырмашылық: Стьюденттің t-белгісі, Манн –Уитнидің белгісі, Уилкоксон белгісі. Дисперсиялық талдау: F-белгісі, Крускал-Уоллис белгісі. Түйіндес кестелер: χ^2 -белгісі, Йетс түзетуі, Макнемар белгісі. Корреляциялық талдау: Пирсонның корреляция коэффициенті, Спирменнің шендік корреляция коэффициенті.

10. Пәнді таңдау негіздері

Денсаулық сақтау мен клиникалық медицинада келесі мәселелер бойынша шешім қабылдау кезінде түрлі статистикалық концепциялар жиі қолданылады: клиникалық диагноз белгіленген тұрғындар үшін түрлі баңдарламаларды іске асырудың мүмкін нәтижелерін болжау, белгіленген тұрғындар үшін сәйкес бағдарламаны таңдау немесе нақты науқас үшін емдеу тәсілін таңдау және сол сияқты.

Статистика күнделікті лабораториялық тәжірибеде қолданылады. Статистиканы білу заманауи медициналық басылымдардағы хабарламаларды түсіну және сыни көзбен бағалау үшін аса қажет. Сондықтан статистика принциптерін білу денсаулық сақтаудағы әртүрлі жағдайлар мен ағымдарды бағалауға арналған зерттеулерді жоспарлау, жүргізу және талдау, сонымен бірге медициналық биология, клиника және денсаулық сақтау салаларындағы ғылыми зерттеулерді жүргізу үшін қажет.

Биостатистика – медицина, денсаулық сақтау және эпидемиологиядағы ғылыми зерттеулерде статистикалық әдістерді қолданылуымен байланысты ғылыми сала. Тәжірибеге дәлелді медицинаның принциптерін ендіру медициналық жоғары оқу орындарының қазіргі заманғы түлектері үшін биостатистиканы түсіну қажеттілігінің қаншалықты маңызды екендігін айқындап отыр.

Биологиялық және медициналық мәліметтерді статистикалық талдау мәдениетін теориялық зерттеулерде, денсаулық сақтау бакалаврының практикалық қызметінде арттырудың қажеттілігі алдымен деректерді ұсыну мен жүйелендіру мәселелеріндегі қазіргі жетістіктерінде көрініп тұр.

Студент үшін статистикалық әмбебап пакетін қолдана білу және алынған нәтижелерді адекватты түсіндіре білу маңызды.

11. Оқыту нәтижелері

1) Білу және түсіну:

- профилактикалық, диагностикалық және емдік іс-шаралар мен процедуралардың тиімділігін сипаттайтын туынды шамалардың айырмашылығын бағалау және медициналық зерттеулер деректерін сипаттау кезінде биостатистикалық әдістерді білу мен түсінуді көрсетеді.

2) Білімді қолдану және түсіну

-көрсеткіштердің айырмашылығын бағалау кезінде заңдылықтарды анықтау, себеп-салдар байланыстарын анықтау үшін статистикалық әдістерді қолданады;

- медициналық деректерді өңдеу үшін арнайы бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдаланады

3) Ойлауды қалыптастыру:

- медициналық зерттеулер мен скринингтік бағдарламалардың нәтижелерін талдайды, қорытынды жасайды.

4) Оқу дағдылары немесе қабілеттілігі:

- медициналық практикада және зерттеулерде ғылыми принциптерді, әдістер мен білімді қолданады.

- үздіксіз білім алу мен дамуға қабілетті.

5) Коммуникативті дағдылар:

- іздеу және өңдеу барысында алынған ақпаратты басқа пайдаланушыларға жете алады.

12. Пререквизиттер: ICT

13. Посреквизеттер: гигиена және эпидемиология

14. Әдебиет:

• *Негізгі*

Койчубеков Б. К. Биостатистика. уч. пособие / Б.К. Койчубеков. - Алматы: Эверо, 2016. - 152 с.

Бөлешов М.Ә. Медициналық статистика: оқулық.-Эверо, 2015

Койчубеков Б.К. Биостатистика: учебное пособие.-Эверо, 2014

Койчубеков Б.К. Биостатистикаға кіріспе курсы: оқу құралы.-Эверо, 2014

Раманқұлова А.А. Биостатистика.-Ақ-Нұр, 2013

• *Қосымша*

Мысалдар мен тапсырмалардағы биостатистика: оқу-әдістемелік құрал.- Алматы: Эверо, 2013.- 108 бет.

Биостатистика в примерах и задачах: учеб.-методическое пособие - Алматы: Эверо, 2012. - 80 с

Биостатистика в примерах и задачах: уч.-мет. пособие /Б.К. Койчубеков [и др.].- Алматы: Эверо, 2012

4. Rosner Bernard Fundamentals of Biostatistics: Textbook/ B.Rosner. - 8 nd ed. - [s.l.]:GENGAGE learning, 2016

• *Электронды ресурс:*

1. Биостатистик оқулық /Қ.Ж. Құдабаев [ж/б.] - Электрон. текстовые дан. (85,7Мб). Шымкент: ОҚМФА, 2015. - 185 бет

1. Кафедра: «Клиникаға кіріспе» кафедрасы

2. Білім беру деңгейі: Бакалавриат

3. Білім бағдарламалары: «БВ10101» «Жалпы медицина»

4. Курс: 2

5. Элективті пән атауы: Клиникалық және инструментальды зерттеулер негіздері модулы

6. Кредит саны: 9/6

7. Мақсаты: ҚР қазіргі заманғы тәжірибелік денсаулық сақтаудағы медициналық мекеме жағдайында адам ағзалары мен жүйелерін сәулелік диагностикалаудың негізгі әдістері, жалпы қағидаттары мен мүмкіндіктері туралы, емшара кабинетінің, радиологиялық бөлімшенің жұмысын ұйымдастыру және дәрігерге дейінгі көмек көрсету алгоритмдері туралы білімді қалыптастыру және ұсыну. Негізгі құзыреттерді бекіту, орта буынды қызметкерлердің медициналық көмегін ұйымдастыру үшін қажетті тәжірибелік дағдыларды игеру.

8. Міндеттері: - Ең көп таралған аурулар үшін биомедициналық, клиникалық, эпидемиологиялық және әлеуметтік-мінез-құлық ғылымдары бойынша пациентке бағытталған күтімді қамтамасыз етеді.

- Өз қызметін ҚР Денсаулық сақтау саласындағы заңнамасы шеңберінде жүзеге асырады, оңтайлы медициналық қызмет көрсетуді қамтамасыз ету үшін оларды тәжірибелік қызметінде басшылыққа алады

- Этика, деонтология және бағыну ережелерін сақтайды, пациенттермен олардың отбасыларымен және медицина қызметкерлерімен тиімді ақпарат алмасуға және ынтымақтастыққа әкелетін тұлғааралық және коммуникативтік дағдыларды көрсетеді

- Диагностика жүргізеді, шұғыл және өмірге қауіп төндіретін жағдайларда білікті және шұғыл медициналық көмек көрсетеді.

- ҚР Денсаулық сақтау жүйесінің электрондық базаларында жұмыс істейді, медициналық қызмет көрсету процестерін құжаттандыруды қамтамасыз етеді

9. Пән мазмұны: Модульді оқу пациенттермен клиникада жұмыс істеу дағдылары мен принциптерін, науқастарды бақылау мен күтуді жүзеге асыру, манипуляциялар жүргізу

үшін дәрігерге дейінгі медициналық көмекті игеру дағдыларын қалыптастырады. Радиациялық диагностиканың теориялық және практикалық мәселелерін жаңа технологияларды, рентгенологиялық, радионуклидтік, ультрадыбыстық, визуалды зерттеу әдістерін және науқастар мен қызметкерлерді қорғауды қолдана отырып зерттеуге мүмкіндік береді.

10. Пәнді таңдау негіздері: Бұл бағдарлама студенттерге пән бойынша қажетті білім, біліктілік және дағдыларды беру, оқыту нәтижелеріне қол жеткізу үшін әзірленген.

11. Оқыту нәтижелері:

16) Ішкі ағзалардың ауруларын диагностикалау мен медициналық көмек көрсетудің заманауи әдістері бойынша білімді, іскерлікті және дағдыларды қолданады, стандартты және арнайы проекцияларда ағзалар мен жүйелердің рентгенограммаларын талдайды және анатомиялық ерекшеліктерді анықтайды.

17) Науқастың өмірлік маңызды көрсеткіштеріне мониторинг жүргізе алады, рентгенограммаларда, компьютерлік-резонанстық томограммаларда, ультрадыбыстық сонограммаларда, сканограммаларда адамның барлық мүшелерінің анатомиялық бейнесін анықтайды.

18) Медициналық мекеменің құрылымын және аспаптық-диагностикалық, радиологиялық бөлімшелер мен емшаралық кабинет жұмысының негіздерін біледі және тізімдей алады.

19) Дәрілік және контрастты құралдарды енгізе алады және дәрігерге дейінгі көмек көрсету алгоритмдерін сипаттай алады, сәулелік зерттеулердің реттілігін анықтайды.

20) Жұмыста нормативтік-құқықтық актілермен байланысты құжаттарды қолданады, сәулелік диагностика әдістері бойынша жеке пайымдауларды қолдануға, сәулелік зерттеу әдістерінің айғақтары мен қарсы көрсетілімдерін анықтау үшін жеке пайымдауды және жиналған ақпаратты пайдалануға қабілетті.

21) Этика, деонтология ережелерін сақтайды, пациенттердің функционалдық жағдайларын бағалай біледі және зертханалық, аспаптық және сәулелік зерттеу әдістерін жүргізу алгоритмдерін түсіндіреді.

22) Жүйелік аурулардың түрлерін (тыныс алу ағзалары, жүрек-қантамыр жүйесі), өлім-жітімді ажырата біледі және науқастарды зерттеудің сәулелік әдістерін жоспарлау және жүргізу кезінде өзінің білімін, пайымдаулары мен дағдыларын көрсетеді, сәулелік реакциялар мен зақымданулар кезінде радиологиялық зерттеулер жүргізеді.

10. Пререквизиттер: Мамандыққа кіріспе, морфология және физиология негіздері

11. Постреквизиттер: Ішкі аурулар пропедевтикасы, Визуальды диагностика

12. Әдебиет:

Негізгі:

1. Клиникаға кіріспе. Том 1 [Мәтін] :оқулық / С. М. Кабиева [ж.б.] ; ҚР денсаулықсақтау және әлеуметтік даму министрлігі. ҚММУ. - Алматы :Эверо, 2016. - 287 б. с
2. Каркабаева, А. Д. Клиникаға кіріспе-2. 1 -бөлім [Мәтін] :оқуқұралы / А. Д. Каркабаева, Н. Н. Теляева. - Астана : [б. и.], 2017. - 152 бет. с.
3. Каркабаева, А. Д. Клиникаға кіріспе-2. II-бөлім [Мәтін] :оқуқұралы / А. Д. Каркабаева, Н. Н. Теляева. - [Б. м.] : Астана, 2017. - 208 бет. с
4. Толекова, С. З. Клиникаға кіріспе [Мәтін] :оқуқұралы / С. З. Толекова. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2013. - 244 бет. с
5. Теляева, Н. Н. Введение в клинику -2. Ч. 1 [Текст] : учеб. пособие / Н. Н. Теляева, А. Д. Каркабаева. - Астана : [б. и.], 2017. - 214 с.
6. Теляева, Н. Н. Введение в клинику -2. Ч. II [Текст] : учеб. пособие / Н. Н. Теляева, А. Д. Каркабаева. - Астана : [б. и.], 2017. - 210 с
7. Кабиева, С. М. Введение в клинику. Т. 1. [Текст] : учебник / С. М. Кабиева. - Алматы :Эверо, 2016. - 304 с
8. Kabiyeva, S. Introduction in clinic. Volume 1 [Текст] : textbook / S. Kabiyeva. - Almaty : "Evero" , 2016. - 263 p.

9. Лучевая диагностика : учебник / М-во образования и науки РФ ; под ред. Г. Е. Труфанова. - ; Рек. ГОУ ВПО "Первый МГМУ им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 496 с.
10. Сәулелі диагностика: оқулық / РФ білім және ғыл. министрлігі ; Г. Е. Труфановтың редакциясымен; қазақ тіліне ауд. А. Б. Ахметбаева; жауапты ред. А. Қ. Ахметбаева. - ; И. М. Сеченов атындағы ГОУ ВПО "Бірінші Москва мемл. мед. ун-ті" ұсынған. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 576 бет. с.
11. Лучевая диагностика : учебник / М-во образования и науки РФ ; под ред. Труфанова Г. Е. - ; Рек. ГОУ ВПО «Первый МГМУ им. И. С. Сеченова» .–М. : ГЭОТАР – Медиа, 2013. – 496 с
12. Лучевая терапия: учебник / М-во образования и науки РФ ; под ред. Г. Е. Труфанова. - Рек. ГОУ ВПО "Первый Моск. гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 208 с.
13. Илясова, Е. Б. Лучевая диагностика [Текст] : учеб. пособие / Е. Б. Илясова, М. Л. Чехонацкая, В. Н. Приезжева. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 280 с. : ил
14. Лучевая диагностика заболеваний органов дыхания и средостения [Текст] : учебное пособие / Е. Б. Бекмуратов [и др.] ; М-во здравоохранения и социального развития РК. ЮКГФА. - Шымкент : [б. и.], 2016. - 104 с

1. **Кафедра:** Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық.
2. **Дайындық деңгейі** – Бакалавриат.
3. **Мамандығы:** «Жалпы медицина»
4. **Курс-2, Семестр-4**
5. **Элективті пәннің атауы:** «Қоғамдық денсаулық сақтау және денсаулық сақтаудағы этика»
6. **Кредит саны-5/150**
7. **Мақсаты:** қоғамдық денсаулық сақтау және саясат стратегиясы саласындағы жекелеген қызмет түрлеріне этикалық аспектілерді анықтау үшін қоғамдық денсаулық негізгі этикалық принциптері (халық және адам ресурстарын басқару нысаналы топтарға кемсітпеушілік тәсіл) қолдануға болады.

1.Міндеттері:

- жаңа және қолданыстағы құқықтық нормаларды жетілдіру, жалпы медицина және қоғамдық денсаулық сақтау саласындағы білім мен дағдыларды дамытуға қалыптастырады;
- оқу кезеңі ішінде студенттердің әлеуметтік және құқықтық принциптерді, моральдық және кәсіби жауапкершілігін қалыптастыру;
- қоғамдық денсаулық сақтау саласындағы этикалық және құқықтық құралдарымен жұмыс істеу және студенттердің дағдылары мен қабілеттерін қалыптастыру.
- Студенттерге қоғамдық денсаулық сақтау саласында этиканың негізгі мәселерімен таныстыру

9.Пән таңдауды негіздеу Медициналық этика (лат. *ethica*, грек тілінен алғанда *ethice* – адамгершілікті зерделеу), немесе **медициналық деонтология** (греч. *deon* – парыз; «деонтология» термині соңғы жылдардағы отандық әдебиетте кеңінен қолданылуда), – яғни бұл –медициналық қызметкерлердің кәсіби міндеттерін орындау барысындағы этикалық нормалар мен қағидаттар жиынтығы.

Медициналық этика үш негізгі бағыт бойынша тұлғаралық қарым-қатынастардың әртүрлі мәселелерін зерделейді және шешеді:

- медициналық қызметкер – емделуші,
- медициналық қызметкер – емделушінің туысқандары,
- медициналық қызметкер – медициналық қызметкер.

Төрт әмбебап этикалық принциптер мыналар: қамқорлығынсыз қайырымдылық, автономия, әділдік және толықтығын.

Кейбір ғалымдар кәсіби этика (денсаулық сақтау саласындағы мамандарды тиімді әрекет құндылықтар етуге көмектеседі) денсаулық үш шарасыз өкілдігінің этика туралы бар;

қолданбалы этика (денсаулық сақтау саласындағы стратегиялық жоспарлау мен орындау күрделі проблемаларды бөлектеу үшін көмектесетін құндылықтар); және этика насихаттау (халықтың денсаулығына және әлеуметтік әділеттілік артық құны).

Кәсіби этика қоғам ортақ пайдасына шешімдер қабылдауға денсаулық сақтау саласындағы мамандарға: кәсібилік және моральдық, сенім этикалық өлшемдері жатады. Этика туралы дәлелдер, бұл нысан оқу орындары мен денсаулық сақтау практиктердің студенттер арасында кәсіби мәдениетін құруға бағытталған, ол, атап айтқанда, тарих және осы мамандық дәстүрлерін назар аударады. Ол шеберлігі және сенім қоғамдық борышын сезімін күшейтеді. Кәсіби этика рөлі бағдарланған, мамандар өз функцияларын жүзеге асыратын тиімді әрекет етуге көмек болып табылады.

10. Оқытудың нәтижесі.

- 1) Білім мен түсіністік** (зерттелген саладағы білім мен түсініктерді көрсету, осы саладағы ең озық білім элементтерін қоса алғанда): этика негіздері мен денсаулық сақтау дағы заңнаманы біледі; қоғамдық денсаулық сақтаудағы ұйымдастыру, жоспарлау және басқару негіздерін біледі; науқастардың құқықтары мен міндеттерін біледі; денсаулық сақтау саласындағы құқықтар мен міндеттерді, олардың қауіпсіздік кепілдіктерін біледі
- 2) Білім мен түсінікті қолдану** (осы білімді және түсінікті кәсіби деңгейде қолдану): халықтың денсаулығының экономикалық тиімділігін талдауды жүргізеді; қоғамдық денсаулық сақтау проблемаларын шешу үшін сандық зерттеу әдістерін қолданады; денсаулық сақтау саласындағы халықаралық ынтымақтастық мәселелерін тұжырымдай алады және оларды шешу әдістемесін әзірлейді; халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығына және халықтың денсаулығын қорғау туралы зерттеулер жүргізеді.
- 3) Ойларды қалыптастыру** (аргументтерді қалыптастыру және зерттелетін саладағы мәселелерді шешу): денсаулықты басқару жүйесін жетілдіру үшін дәлелдерді қалыптастырады; денсаулық сақтау саласындағы халықаралық ынтымақтастық мәселелер туралы дәлелдер жасайды және оларды шешеді; этикалық және құқықтық нормаларды сақтай отырып, жанжалды жағдайларды шешеді.
- 4) Оқыту дағдысы немесе оқуға деген қабілеттілік** (әлеуметтік, этикалық және ғылыми көзқарастарды ескере отырып, пайымдаулар жасауға қажет ақпаратты жинау және интерпретациялау): жеке пайымдауларды, реферат және презентация жасауды, жобаны және тәжірибелік оқытуды, студенттік үйірмені, студенттік ғылыми-зерттеу конференцияларында ұсынады және, т.б.; денсаулық сақтау саласындағы халықаралық ынтымақтастық, сондай-ақ денсаулық сақтау саласындағы халықаралық ынтымақтастықтың экономикалық және құқықтық базаны ұйымдастыру ережелерін түсіндіреді
- 5) Коммуникативті қабілеттілік** (мамандарға, онымен қоса, маман емес тұлғаларға ақпаратты, идеяны, мәселелер мен шешімдерді хабарлайды): медициналық заңнамамен денсаулық сақтаудағы санитарлық-эпидемиологиялық қызметтуралы интеграциялау сұрақтарды қарастырады; науқас пен дәрігердің, науқас пен науқастың, дәрігердің, дәрігердің, басқа медицина қызметкерлерінің арасында медициналық құпияны сақтай отырып, өзара қарым-қатынас жасау этикасының қағидаттарын тиімді қолданады.

Реквизитке дейінгі: психология және мәдениеттану, философия.

Реквизиттен кейінгі: қоғамдық денсаулық сақтау.

12. Әдебиет:

Негізгі:

- 1.Рыманов, Д. М. Денсаулық сақтауды басқару этикасы : оқу-әдістемелік кешен = Этика управления в здравоохранении : учебно-методический комплекс / - Алматы : Эверо, 2015. - 164 бет. с.60экз.
- 2.Бөлешов, М. Ә. Қоғамдық денсаулық және денсаулықты сақтау : оқулық. - Алматы : Эверо, 2015. – 220 экз.
- 3.Кэмпбелл, А. Медициналық этика: оқу құралы: - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 368 бет-151 экз.

4. Жақсыбергенов, А. М. Биомедициналық әдеп: оқулық "Оңтүстік Полиграфия" Баспа үйі ЖШС-і, 2014. - 196 бет.-300экз.
5. Кәсіби қарым-қатынас этикасы оқу-әдістемелік құралы / К. А. Абдуллин ; Фармацияны ұйымдастыру және экономикасы және дәрілік қалыптар технол. каф. - Алматы : Эверо, 2014. - 134 бет.-30 экз.

Қосымша:

1. Яровинский, М. Я. Медицинская этика (биоэтика) : учеб. пособие . - М. : Медицина, 2006. - 1 экз.
2. Кодекс Республики Казахстан от 18 сентября 2009 года № 193-IV «О здоровье народа и системе здравоохранения».

Электронды ресурстар:

1. Лопатин, П. В. Биоэтика : учебник для вузов. - 4-е изд., перераб. и доп. - Электрон. текстовые дан. (36,6 МБ). - М. : Издательская группа "ГЭОТАР- Медиа", 2012. - 3 экз.

1. Кафедра:	Биология және биохимия
2. Білім беру деңгейі	бакалавриат
3. Білім бағдарламалары:	Жалпы медицина
4. Курс:	2
5. Элективті пәннің атауы:	Медициналық биохимия
6. Кредит саны:	7

7. Мақсаты: білім алушыларда негізгі метаболиттік процесстердің адам организміндегі және ұлпадағы ерекшеліктері мен олардың реттелуі, молекулалық механизмдері, ауруға диагноз қою үшін және емдеуді тиімді бақылауда сауатты интерпретация жасай алу туралы түсінік қалыптастыру.

8. Міндеттері:

- дәрігерлерді дайындауда биологиялық химияның маңызы туралы ұғым қалыптастыру;
- тірі организмдегі ақуыздардың, көмірсулардың, липидтердің және басқа да биологиялық белсенді қосылыстардың биологиялық қызметтері, қасиеттері және химиялық құрылысы туралы білімді қалыптастыру;
- зат алмасу, энергия алмасу және метаболиттік процесстердің реттелуінің биохимиялық заңдылықтары туралы түсініктерді қалыптастыру.
- организмнің маңызды мүшелері мен ұлпаларындағы метаболизм ерекшеліктері туралы түсінікті қалыптастыру;
- ауруға диагноз қоюға және метаболизм ауытқуларына түзетулер енгізуде қазіргі заманғы биохимиялық әдістер туралы түсінік қалыптастыру.

9. Пән мазмұны: Ақуыздардың биологиялық функциялары және құрылымдық ұйымдастығы. Ферменттер. Метаболизмде мембраналардың ролі және көптүрлілігі. Тиімді тағамданудың биохимиялық негіздері. Катаболизмнің арнайы және жалпы жолдары. Биоэнергетика. Көмірсулар, липидтер және ақуыздар алмасуы. Гормондар биохимиясы. Бауыр және бүйрек биохимиясы. Гемпротеиндер алмасуы. Қан биохимиясы. Бұлшық ет, дәнекер, сүйек, тіс және жүйке тіндерінің биохимиясы.

10. Пәнді таңдау негіздеру: Тәжірибелік медицина тұрғындардың денсаулығын жақсартуға бағытталған, жоғары білікті медициналық және фармацевтикалық қызметкерлерді дайындауды талап етеді.

Осыған байланысты болашақ дәрігерге, «Медициналық биохимия» пәнін оқыту аурудың туу механизмі туралы, организмдегі метаболиттік процесстер туралы толыққанды түсінік алуға мүмкіндік береді.

Медициналық биохимия жасушалардың, ұлпалардың және де біртұтас ағзаның тіршілігі негізінде жататын химиялық процесстерді зерттейтін негізгі базалық медициналық пән болып табылады. Медициналық биохимияны екпіндетіп оқытудың

негізіне алмасу процесстері мен метаболизм ерекшеліктерін және реттелуін, патологиялық жағдайларда олардың адам организміндегі бұзылыстары мен себептерін түсіну жатады.

11. Оқыту нәтижелері (құзыреттілік)

Білімдер (когнитивтік сала)	Біліктіліктер мен дағдылар (психомоторлық сала)	Жеке тұлғалық және кәсіби құзыреттіліктер (қатынастар)
<p>Кәсіби қызметі үшін медициналық биохимия пәні мен міндеттері туралы білімін көрсете алады.</p> <p>Биохимиялық анализдер жүргізу әдістерін меңгереді</p> <p>Метаболиттік процесстердің жүруінің молекулалық механизмдерін және реттелуін сипаттайды.</p> <p>Биоэнергетика және тиімді тағамдану биохимиясының негізгі қағидаларын түсіндіреді.</p> <p>Молекулалық аурулардың пайда болу механизмдерін, оларды диагностикалық принциптерін атайды</p> <p>Тәжірибеде биохимиялық зерттеу әдістерінің негізгі қағидаларын, негізгі биохимиялық көрсеткіштердің референттік мағынасын біледі.</p>	<p>Заманауи құрал-жабдықтарда: биохимиялық анализаторда, спектрофотометрде жұмыс істей алады.</p> <p>Арнайы анықтамалық материалдарынан керекті мағлұматтарға ізденіс жасайды және жұмыс істей алады.</p> <p>Организмнің биологиялық сұйықтықтарында зертханалық-инструменталды зерттеулердің нәтижелерін интерпретациялауды жүзеге асырады.</p> <p>Қан сарысуының негізгі биохимиялық көрсеткіштерін анықтай алады.</p>	<p>Өзінің жеке ұйғарымдарын және оқу экспериментінің нәтижелерін сынамалы талдай алады.</p> <p>Тәжірибелік сабақтарда, студенттік үйірмелердің отырысында, студенттік ғылыми конференцияларда және т.б. өзінің ұйғарымдарын қорғай біледі.</p> <p>Оқу эксперименттерін жүргізуді жоспарлағанда байқалатын фактыларды және құбылыстарды, олардың өзара себеп-салдарын түсіндіре алады.</p> <p>Топпен жұмыс істеуге ұжымдық шешім қабылдауға қабілетті.</p> <p>Студенттерге, оқытушыларға, емтихан алушыларға оқу процесі кезінде алған білімдерін жеткізе алуға қабілетті</p>

12. Пререквизиттер: химия, молекулалық биология және медициналық генетика, морфология және физиология негіздері.

13. Постреквизиттер: «Органдар мен жүйелер патологиясы», «Фармакология», «Балалар аурулары пропедевтикасы» және «Ішкі аурулары пропедевтикасы».

14. Әдебиеттер тізімі:

Қазақ тілінде

Негізгі:

- 1.«Биохимия» Е.С. Севериннің ред. басшылығымен, «ГЭОТАР, Медиа», 2014ж;
2. Тапбергенов С.О. Медициналық биохимия –Алматы, 2011
3. Сейтеметов Т.С. Биологиялық химия-Алматы 2011
4. Сеитов З.С., Биохимия, - Алматы, 2012;

Қосымша:

1. Биохимия сұрақтары мен жауаптары. ҚР ҰҒА корр., проф. С.М.Адекеновтің ред. басшылығымен.-Астана,2003.

Орыс тілінде

Негізгі:

1. Биохимия, под ред. Чл.-корр. РАН, проф. Е.С. Северина.- М., 2011
2. Тапбергенов С.О. «Медицинская и клиническая биохимия».- Эверо, 2017.Итом;
3. Тапбергенов С.О. «Медицинская и клиническая биохимия».- Эверо, 2017.Птом;
4. Тапбергенов С.О. Медицинская биохимия.- Астана, 2011.

Қосымша:

1. Кэмпбелл М.К., Биохимия, 1-часть, Алматы-2013;
Биохимия : учебник / под ред. Е. С. Северина. - 5-е изд., испр. и доп. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2011.
Руководство к практическим занятиям по биологической химии: учеб.-методическое рук. для студентов мед. ВУЗов / под ред. С. О. Тапбергенова. - Алматы : Эверо, 2012. - 150 с.

Ағылшын тілінде:

1. Baynes J.W., Dominiczak M.H. Medical Biochemistry, Mosby Elsevier, 2014
2. Ferrier, Denise R. Biochemistry: Lippincott's Illustrated Reviews: textbook/Denise R. Ferrier. -7th ed.- Philadelphia: Wolters Kluwer, 2017.

Электронды ресурстар:

1. Биохимия [Электронный ресурс] : учебник для вузов / под ред. Е. С. Северина. - 5-е изд., испр. и доп. - Электрон. текстовые дан. (66,3 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 768 с. эл. опт. диск (CD-ROM).
2. Биохимия [Электронный ресурс] : учебник / под ред Е. С. Северина. - 5-е изд. - Электрон. текстовые дан. (66,4 МБ). - М. : Издательская группа "ГЭОТАР- Медиа", 2011. - 768 с. эл. опт. диск (CD-ROM)
3. Биохимия с упражнениями и задачами [Электронный ресурс] : учеб. для вузов / Е. С. Северин [и др] ; под ред. Е. С. Северина. - Электрон. текстовые дан. (58,2 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2010. - 384 с. эл. опт. диск (CD-ROM) : ил. - (Электронный учебник).

1. **Кафедра:** Микробиология, вирусология және иммунология
2. **Дайындық деңгейі:** Бакалавриат
3. **Мамандығы:** «Жалпы медицина»
4. **Курс:** 3
5. **Элективті пәннің атауы:** «Иммундық жауап»
6. **Кредиттер саны:** 5
7. **Мақсаты:** Пәнді меңгеру мақсаты қалыпты жағдайда және иммунопатологияда адамның иммундық жүйесінің дамуы мен құрылымдық-функционалдық ұйымдастырылуы туралы білім алу, сонымен қатар студенттерді емдеу-диагностикалық іс-әрекетте осы білімді қолдана білуге дағдыландыру.
8. **Міндеттері:** ағзадағы маңызды жүйелердің бірі ретінде иммундық жүйе туралы білім жүйесін қалыптастыру; иммундық жүйенің дамуы мен қызметіндегі иммуногенетикалық факторлардың рөлі туралы білім жүйесін қалыптастыру; адамның иммундық жағдайын талдауға мүмкіндік беретін туа біткен және жүре пайда болған иммунитеттің әртүрлі бөліктерін бағалау бойынша білім, білік және дағдыларды дамыту; иммунопатологиялық процестің негізінде жатқан негізгі иммундық бұзылыстарды анықтау, олардың алдын алу бойынша білім, білік және дағдыларды дамыту; ғылыми әдебиеттерді оқу, иммунологияның жекелеген тақырыптары бойынша баяндама (презентация) дайындау және жеткізу дағдыларын қалыптастыру; ұжымдық қарым-қатынас дағдыларын дамыту.
9. **Пәннің мазмұны.** Иммунология негіздері. Туа біткен табиғи иммунитет. комплемент жүйесі. Алынған адаптивті иммунитет. иммундық жауап. Антигенді тану, оны жоюға бағытталған реакциялар. Жасушалық және гуморальды иммундық жауаптың қалыптасуы және жүзеге асуы. иммундық жауапты реттеу. Иммуноглобулиндер. Цитокиндер-иммундық жауаптың реттегіштері мен эффекторлары. Интерферондар. жасуша адгезиясының молекулалары. Негізгі гистосәйкестік кешені: құрылымы және қызметі.
10. **Пәнді таңдаудың негіздемесі:** Біздің ортамызда патогенді микробтардың – вирустар, бактериялар, саңырауқұлақтар, қарапайымдылар – және көп жасушалы паразиттер өте көп.

Олар ауруларды тудыруға қабілетті және егер олар дененің тіндерінде бақылаусыз көбейсе, ақыр соңында оның өліміне әкеледі. Дегенмен, әдетте, бізді патогендік микробтардан қорғайтын иммундық жүйенің арқасында инфекциялардың көпшілігі қысқа мерзімді және денсаулыққа жағымсыз әсерлері аз немесе мүлдем болмайды.

Микроорганизмдер көптеген формаларда болғандықтан, организмде инфекцияға қарсы төзімділік факторлары мен иммундық жауап формаларының кең ауқымы бар. Ең алдымен, дененің сыртқы қабықтары көптеген жұқпалы агенттерге тиімді тосқауыл ретінде қызмет етеді - патогендік түрлердің өте аз ғана саны бұзылмаған теріге енеді. Дегенмен, көптеген патогенді микробтар ас қорыту және несеп-жыныс жүйесінің эпителийіне еніп, мұрын-жұтқыншақ пен өкпені жұқтыруға қабілетті. Кейбір қоздырғыштар, мысалы, Plasmodium malariae және гепатит В вирусы, олар тікелей қанға түскенде ғана инфекцияны тудырады.

Иммундық жауаптың қай формасы тиімді болатыны көбінесе инфекцияның орналасуына және патогеннің түріне байланысты. Ең бастысы, микробтар қабылдаушы ағзаның жасушаларына енеді немесе енбейді. Барлық вирустар, кейбір бактериялар және кейбір паразиттік қарапайымдылар тудыратын жасушаішілік инфекцияны жою үшін иммундық жүйе жұқтырған жасушаларды танып, жоюы керек. Инфекция қоздырғышының тіндерде, сұйықтықтарда немесе дене қуысында жасушадан тыс көбеюі жағдайында - бұл көптеген бактериялар мен үлкенірек патогендерге тән - иммундық жауап мүлдем басқаша. Инфекцияның дамуы кезінде тіпті жасушаішілік қоздырғыштар қанмен және тіндік сұйықтықпен сәйкес мақсатты жасушаларға жету үшін қозғалады және осы уақытта олар негізінен жасушадан тыс патогендерге арналған иммундық жүйенің факторларына осал болады.

Студенттер иммундық жауаптың негіздерін білуі керек және бұл білімді практикада қолдануы керек.

11. Оқыту нәтижелері (құзыреттері):

ОН 1	Науқасқа бағытталған күтім дағдыларын қолданады, биоэтикалық принциптер мен пациенттің құқықтарын сақтай отырып, пациенттермен, оның қоршаған ортасымен және әріптестерімен тұлға аралық және коммуникация дағдыларын пайдаланады.
ОН 4	Балалар мен ересектерді, соның ішінде жүкті әйелдерді амбулаторлық қабылдау, диагностикалау, емдеу, динамикалық бақылау және оңалту бойынша тәжірибеден өту.
ОН 6	Скринингтік бағдарламалардың нәтижелерін талдайды, ересектер мен балаларда жиі кездесетін аурулардың алдын алу әсерлерінің тиімділігін бағалайды.
ОН 8	Ағзаның функционалдық жеткіліксіздігінің клиникалық жағдайын, деңгейлерін, шұғыл медициналық көмекті қажет ететін аурудың асқынуын және ауруханаға жатқызу көрсеткіштерін анықтайды.
ОН 10	Медициналық-әлеуметтік көмекті ұйымдастырады, халық арасында профилактикалық және сауықтыру іс-шараларын жүргізеді

12. Пререквизиттер: Микробиология және иммунология

13. Постреквизиттер: Жұқпалы аурулар

14. Әдебиеттер

1. Медициналық микробиология, вирусология және иммунология: оқулық. 2 томдық. 1 том / қазақ тіліне ауд. Қ. Құдайбергенұлы; ред. В. В. Зверев. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 416бет с.
2. Медициналық микробиология, вирусология және иммунология: оқулық. 2 томдық. 2 том / қаз. тіл. ауд. Қ. Құдайбергенұлы. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 480 бет. с.
3. Жеке микробиология. 1 бөлім. Медициналық бактериология : оқу құралы / Ғ. Т. Алимжанова [ж/б.]. - Алматы: Эверо, 2016. - 380 бет. с.

4. Жеке микробиология. 2 бөлім. Медициналық протозоология, микология және вирусология : оқу құралы / Ғ. Т. Алимжанова [ж/б.]. - Алматы : Эверо, 2016. - 272 бет. с.
5. Нуржанова, А. У. Микробиология және вирусология: оқу құралы / А. У. Нуржанова, М. Ш. Сералиева, Н. У. Абдукасымова. - ; Шымкент мед. колледж. оқу-әдіст. кеңесінде талқыланып, баспаға ұсынған. - Шымкент : "Нұрлы Бейне", 2012. - 272 бет. с.
6. Арықпаева, Ү. Т. Медициналық микробиология. Т. 1 : оқу құралы - Қарағанды: ЖК "Ақ Нұр", 2012. – 100 экз.
7. Арықпаева, Ү. Т. Медициналық микробиология. Т. 2 : оқу құралы . - Қарағанды: ЖК "Ақ Нұр", 2012. – 100 экз

1. **Кафедра:** Фтизиопульмонология және радиология кафедрасы
2. **Дайындық деңгейі:** Бакалавриат
3. **Білім бағдарламасы:** 6В10101 «Жалпы медицина»
4. **Курс:** 2
5. **Элективті пәннің атауы:** «Сәулелік диагностика негіздері»
6. **Кредит саны:** 3
7. **Мақсаты:** студенттерге әрі қарай клиникалық пәндерді жақсы меңгеру үшін қажетті жаңа технологияларды, радиоизотопты диагностиканы қолдана отырып, сәулелі диагностиканың теориялық негіздері мен тәжірбиелік сұрақтарын оқыту.
8. **Міндеттері:** Рентгенологиялық, ультрадыбыстық, радиоизотопты зерттеудегі, компьютерлік, магнитті-резонансты томографиядағы әртүрлі мүшелер мен жүйелердің визуализациялық мәліметтерін интерпретациялауға үйрету; әртүрлі аурулардың ажыратпалы диагнозы үшін сәулелі зерттеу әдістерін қолдануды үйрету.
9. **Пән мазмұны:** Сәулелік диагностика негіздері – жоғарғы оқу орын жүйесінде жалпы сәулелік диагностикада жаңа инновациялық технологияны теория мен практикада қолдану.
10. **Пәнді таңдау негіздері:** Сәулелі диагностика құрамына рентген, радионуклидті, ультра дыбысты, магнитті резонансты томография, компьютерлі томография, медициналық термография кіреді. Сонымен қатар, оған интервенционды радиология жатады, бұл сәулелі диагностиканы емдеу үшін қолдану. Сәулелі диагностика тәсілдерінің физика техникалық негіздері. Иондаушы және иондаушы емес сәулемен жұмыс істейтін қызметкерлер мен зерттелетін ауруларды радиациялық сәулеленуден сақтандыру әдістері.
Заманауи жаңа диагностикалық көріністердің жасалуын, әрбір тәсілдің (аналогты рентгенография, дигитальды рентгенография, КТ, МРТ, ультра дыбысты тәсілдері, томография, радионуклидті зерттеу және т.б.) негіздерін, сәулелі тәсілдердің қолдану мүмкіндіктерін оқып үйрету
11. **Оқыту нәтижесі (күзиреттіліктер):**
Сәулемен зерттеудің көрсеткіштері мен кері көрсеткіштерін айыра білу;
Тыныс алу, жүрек қан тамыр, ас қорыту, зәр шығару, жүйке, эндокриндік жүйе, қаңқа анатомиясын білу;
Ағза және жүйе ауруларының негізгі синдромдары мен симптомдарын білу;
Сәулелі диагностиканың көлемі мен кезеңділігін бағалау;
Ұсынылған суреттерде адамның барлық ағзаларының анатомиялық кескінін талқылау;
Сәулемен зерттеу көріністерінде ағза мен жүйелерде жиі кездесетін аурулардың негізгі белгілерін таба білу;
Клинико-сәулелі әдістер негізінде диагноз қоя білу.

Білімі (когнитивті сала)	Дағды мен білу (психомоторлы сала)	Жекетұлғалық және кәсіби күзиреттіліктері (қатынастар)
	Сәулемен зерттеудің көрсеткіштері мен кері көрсеткіштерін айыра білу;	Сәулемен зерттеудің көрсеткіштері мен кері көрсеткіштерін айыра біледі

	<p>Сәулелі зерттеу (рентген, УДЗ, КТ, МРТ және т.б.) зерттеу кезектілігі мен зерттеу көлемін айыра білу; Тыныс алу ағзалары ауруларының сәулелі диагностика тәсілдерін таңдай білу; Ас қорыту патологиясының сәулелі диагностика тәсілдерін таңдай білу; жүрек қан тамыр патологиясының сәулелі диагностика тәсілдерін таңдай білу; сүйек буын жүйесі ауруларының сәулелі диагностика тәсілдерін таңдай білу; рентгенография, КТ, МРТ, ультра дыбыс сонографиясы, сканограммаларда ағзалардың анатомиялық көріністерін өздігімен анықтау; сәулемен зерттеу көріністерінде ағза мен жүйелерде жиі кездесетін аурулардың негізгі белгілерін таба білу.</p>	<p>Сәулелізерттеу (рентген, УДЗ, КТ, МРТ және т.б.) зерттеу кезектілігі мен зерттеу көлемін айыра біледі. Ас қорыту патологиясының сәулелі диагностика тәсілдерін таңдай біледі Жүрек қан тамыр патологиясының сәулелі диагностика тәсілдерін таңдай біледі Сүйек буын жүйесі патологиясының сәулелі диагностика тәсілдерін таңдай біледі. Рентгенография, КТ, МРТ, ультра дыбыс сонографиясы, сканограммаларда ағзалардың анатомиялық көріністерін өздігімен анықтайды. Сәулемен зерттеу көріністерінде ағза мен жүйелерде жиі кездесетін аурулардың негізгі белгілерін табады.</p>
--	--	---

12. Реквизитке дейінгі:сәулелі диагностика негіздері, клиникаға кіріспе, ішкі аурулар пропедевтикасы

13. Реквизиттен кейінгі ішкі аурулар, хирургия,травматология, акушерлік және гинекология, онкология.

14. Әдебиет:

негізгі:

Лучевая диагностика : учебник / М-во образования и науки РФ ;

под ред. Г. Е. Труфанова. - ; Рек. ГОУ ВПО "Первый МГМУ им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 496 с.

Сәулелі диагностика: оқулық / РФ білім және ғыл. министрлігі ;

Г. Е. Труфановтың редакциясымен; қазақ тіліне ауд. А. Б. Ахметбаева; жауапты ред. А. Қ. Ахметбаева. - ; И. М. Сеченов атындағы ГОУ ВПО "Бірінші Москва мемл. мед. ун-ті" ұсынған. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 576 бет. с.

Лучевая диагностика : учебник / М-во образования и науки РФ ; под ред. Труфанова Г. Е. - ; Рек. ГОУ ВПО «Первый МГМУ им. И. С. Сеченова» . – М. : ГЭОТАР – Медиа, 2013. – 496 с

Лучевая терапия: учебник / М-во образования и науки РФ ; под ред. Г. Е. Труфанова. - Рек. ГОУ ВПО "Первый Моск. гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 208 с.

Сәулелік диагностика. Бірінші кітап.Кеуде қуысы мүшелерінің қалыпты көрінісі және ауруларының рентгенологиялық негіздері/

Ә. Хамзин. - Алматы : Эверо, 2010. - 148 бет. с.

Сәулелік диагностика. Екінші кітап. Ас қорыту мүшелерінің қалыпты көрінісі және ауруларының сәулелік белгілері/

Ә. Хамзин. - Алматы : Эверо, 2010. - 110 бет. с.

Илясова, Е. Б. Лучевая диагностика : учеб. пособие . - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2009.

қосымша:

Лучевая диагностика органов грудной клетки: национальное рук.
/ Гл. ред. серии С. К. Терновой, Гл. ред. тома В. Н. Троян, А. И. Шехтер. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 584 с.

Бургенер, Фрэнсис А.

Лучевая диагностика заболеваний костей и суставов. Более 1000 рентгенограмм: руководство: атлас: пер. с англ. / Фрэнсис А. Бургенер, М. Кормано, Т. Пудас ; под ред., С. К. Тернового, А. И. Шехтера. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 552 с.

Ланге, С. Лучевая диагностика заболеваний органов грудной клетки: руководство: атлас / С. Ланге, Дж. Уолш ; пер. с англ. под ред. С. К. Тернового, А. И. Шехтера. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 432 с.

Лучевая диагностика и терапия заболеваний головы и шеи: национальное рук.

/ гл. ред. серии С. К. Терновой, гл. ред. тома Т. Н. Трофимова. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 888 с. -

Лучевая диагностика и терапия в акушерстве и гинекологии: национальное рук. / гл. ред. серии С. К. Терновой, гл. ред. тома Л. В. Адамян. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2012. - 656 с.

Бургенер, Фрэнсис А. Лучевая диагностика заболеваний костей и суставов. Более 1000 рентгенограмм: руководство: атлас: пер. с англ. / Фрэнсис А. Бургенер, М. Кармано, Т. Пудас ; под ред. С. К. Тернового, А. И. Шехтера. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2011. - 552 с.

Электронды әдебиеттер:

Сәулелі диагностика [Электронный ресурс] : оқулық / қазақ тіл. ауд. А. Б. Ахметбаева ; ред. басқ. Г. Е. Труфанов. - Электрон. текстовые дан. (421Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 576б. с.

Лучевая диагностика. Т.1 [Электронный ресурс] : учебник / под ред. Г. Е. Труфанова. - Электрон. текстовые дан. (81,6 Мб). - М. : Изд. группа "ГЭОТАР-Медиа", 2011. - 416 с.

Лучевая диагностика [Электронный ресурс] : учебник / А. Ю. Васильев, Е. Б. Ольхова. - Электрон. текстовые дан. (176 МБ). - М. : Издательская группа "ГЭОТАР- Медиа", 2009. - 688 с.

Серов В. Н. Лучевая диагностика [Электронный ресурс] : атлас по рентгенанатомии: пер. с англ.– А., 2007.- эл. опт. диск (CD-ROM)

1. Кафедра: «Педиатрия -1»

2. Білім беру деңгейі: бакалавриат

3. Білім бағдарламалары: «Жалпы медицина»

4. Курс: 3

5. Элективті пән атауы: «Балалар ауруларының пропедевтикасы»

6. Кредит саны: 5

7.Мақсаты: балалардағы ішкі ағзалар мен жүйелер ауруларының негізгі синдромдары мен симптомдарын зерттеу әдістері туралы тұтастай ұғым қалыптастыру, сонымен қатар, фундаментальды пәндермен бірлесе отырып балалар ауруларының пропедевтикасы пәні бойынша оқытудың соңғы нәтижелеріне жетуді қамтамасыз ету.

8.Міндеттері:

- алғаш рет балаларды дәрігерлік тексерудің әдісін үйрену;
- балаларды физикалық тексеру әдісін орындаудың техникасын үйрету (сұрастыру, қарау, пальпация, перкуссия, аускультация);
- науқасқа қосымша тексеру жоспарын құруды үйрену (лабораторлы, аспаптық);
- клиникалық диагнозды негіздеуді дағдыланып үйрену;
- лабораторлы-аспаптық тексеру әдісінің нәтижесін интерпретациялау дағдысын үйрену.

9. Пән мазмұны: Балалар мен жасөспірімдерде жүйке, тыныс, жүрек-қантамыр, асқорыту, гепатобиллиарлы, несеп-жыныс, қантүзу, эндокрин жүйелері мен тірек-қимыл аппаратының зақымдануының семиотикасы мен негізгі синдромдар. Жүйке, тыныс, жүрек-қантамыр, асқорыту, гепатобиллиарлы, несеп-жыныс, қантүзу, эндокрин жүйелері мен

тірек-қимыл аппараты патологиялары бар әр түрлі топ жасындағы балаларды жалпы қарау мен сұрастыру. Диагностикалық мәні.

10.Пәнді таңдау негіздері: Балалар аурулары пропедевтикасы алғашқы клиникалық сабақ болып, білім алушы оқу барысында науқасты жалпы тексеруді және сырқат балаларды клиникалық тексеру әдісін меңгеру негізінде ішкі ауруларды анықтайды. Балалар аурулары пропедевтикасы–клиникалық медицинаның бастамасы, және науқасты тексеру туралы білім, бірінші кезекте науқастарды физикалық тексеру және білім және сұрастыру дағдысын меңгеру, барлық мамандық бойынша клиникалық дәрігерлік компетенцияны құру.

Элективті тәртіпте «Балалар ауруларының пропедевтикасы» дәрігердің клиникалық құзыреттілігін тереңірек және толық меңгеру.

11. Оқыту нәтижелері (құзіреттіліктері):

ОН-1. Балалар мен жасөспірімдер ағзалар мен жүйелеріндегі патологиялық процестер кезінде семиотика және синдромология негіздері, лабораторлық зерттеулердің негізгі параметрлері туралы білімі мен түсінігін көрсете алады

ОН-2. Медициналық құжаттардың толтырылуын, сұрастыру жүргізу әдістерін, баланы физикалық тексеруді, сондай-ақ зерттеудің морфологиялық, зертханалық және аспаптық әдістерін түсіндіруді біледі; зақымдану синдромын нақтылау үшін қосымша зерттеулердің көлемін белгілейді, синдромдық диагнозды тұжырымдайды

ОН-3. Жиналған материал бойынша балалар мен жасөспірімдерде ішкі ағзалар аурулары кезінде клиникалық тексерудің негізгі әдісін қолдану туралы қажеттілікті зерттейді және негіздейді

ОН-4. Ішкі ағзалар мен жүйелер аурулары бар баланы тексерудің зертханалық және аспаптық әдістерін түсіндіру және жоспар құру туралы ақпарат жинауда клиникалық ойлауды пайдаланады.

ОН-5. Мамандарға, сондай-ақ маман еместерге ақпаратты, идеяларды, проблемалар мен шешімдерді хабарлай алады, пациенттермен, олардың ата-аналарымен (заңды өкілдерімен) және ұжыммен қарым-қатынаста этика және деонтология нормаларын біледі

ОН-6. Медициналық практика мен зерттеулерде ғылыми принциптерді, әдістер мен білімді қолданады; үздіксіз өздігінен білім алуға және дамуға қабілетті.

12.Пререквизиттер: Патологиялық физиология және анатомия

13.Постреквизиттер: Балалар ауруларының негізі

14.Әдебиеттер:

Негізгі:

1. Ахметова Н.Ш. Психопатологические особенности детского, подросткового и юношеского возраста : учебное пособие / Н. Ш. Ахметова. - 3-е изд. - Караганда : АҚНҰР, 2019. - 140 с
2. Жетіліп және шала туылған нәрестелердегі туа біткен даму ақаулары : оқу құралы / Т. А. Маймақов [және т.б.]. - Шымкент : Әлем баспаханасы, 2019. - 132 бет с
3. Бала ауруларының пропедевтикасы: оқулық / К. А. Мұстафина [және т.б.] - 2 - ші бас.толық.өңделген - Шымкент: Әлем баспаханасы, 2019. - 460 б. с
4. Балалардың жасына қарай аурушандық көрсеткішінің қалыптасуы, қатерлі себептері және оларға амбулаторлық емханалық көмекті ұйымдастыруды жетілдіру аспектілер мен қиындықтар : оқу құралы / М.А. Булешов [және т.б.]. - Түркістан : Әлем баспаханасы, 2019. - 112 бет. с
5. Issayeva, L. A. Childhood diseases. Part 1.: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 204 p.
6. Issayeva, L. A. Childhood diseases. Part 2.: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 188 p.
7. Issayeva, L. A. Childhood diseases. Pfrt 3.: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 188 p.
8. Issayeva, L. A. Childhood diseases. Part 4. [: textbook / Almaty : "Evero" , 2017. - 196 p.
9. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 1 volume [: textbook / - Almaty: "Evero" , 2017. - 144 p

10. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 2 volume] : textbook / - Almaty: "Evero" , 2017. - 172 p.
11. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 3 volume [: textbook / - Almaty: "Evero" , 2017. - 140 p.
12. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 4 volume: textbook / - Almaty: "Evero" , 2017. - 136 p.
13. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 1 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 166 бет. с.
14. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 2 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 188 бет. с.
15. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 3 т.: оқулық / А. В. Мазурин. - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.
16. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 4 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.
17. Исаева, Л. А. Детские болезни. 1 том]: учебник. - Алматы : Эверо, 2015.
18. Исаева, Л. А. Детские болезни. 2 том: учебник - Алматы : Эверо, 2015.
19. Исаева, Л. А. Детские болезни. 3 том : учебник - Алматы : Эверо, 2015.
20. Исаева, Л. А. Детские болезни. 4 том: учебник - Алматы : Эверо, 2015
21. Исаева , Л. А. Балалар аурулары. Т. 1: оқулық - Алматы : Эверо, 2015
22. Исаева, Л. А. Балалар аурулары. Т. 2: оқулық - Алматы : Эверо, 2015
23. Исаева, Л. А. Балалар аурулары. Т. 3: оқулық Алматы : Эверо, 2015
24. Исаева, Л. А. Балалар аурулары. Т. 4: оқулық - Алматы : Эверо, 2015.
25. Миалл, Л. Көрнекті педиатрия оқу құралы М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 184 бет
26. Балалар аурулары : оқулық - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 1024 бет
27. Емханалық педиатрия - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 752 бет.
28. Гатауова, М. Р. Балаларда кездесетін жіті жұқпалы ауруларды емдеуде антибиотиктерді дәлелдемелі медицина тұрғысынан қолдану : оқу құралы. - Алматы : Эверо, 2014..
29. Альмухамбетова Э.Ф. Ахметова Г.Д. Балалардағы жіті тыныс жетіспеушілігі. Ақ-Нұр, 2014
30. Альмухамбетова Э.Ф. Ахметова Г.Д Острая дыхательная недостаточность у детей. Ақ-Нұр, 2014
31. Поликлиническая и неотложная педиатрия: учебник - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 896 с
32. Кабилдина, Н. А. Балалардағы сүйек және жұмсақ тіндер ісіктері] : оқу құралы - Алматы : Эверо, 2013.
33. Шабалов, Н. П. Детские болезни. В 2 т. Т. 1: учебник . - 7-е изд., перераб. и доп . - СПб. : Питер , 2012.
34. Шабалов, Н. П. Детские болезни. В 2 т. Т. 2.: учебник . - 7-е изд., перераб. и доп . - СПб.: Питер , 2012.

Қосымша

1. Руководство участкового педиатра М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 528 с
2. Давлетгильдеева З.Г. Балалардағы жүрек ырғағының және өткізгіштігінің бұзылысы: оқу әдістемелік құрал.- Эверо,2014
3. Рахимова, К. В. Первичное звено здравоохранения: принципы диспансеризации детей: рук. для педиатров. - 2-е изд. - Алматы: Эверо, 2013.
4. Рахимова К.В. Организация диспансерного наблюдения за детьми в амбулаторных условиях: руководство - Алматы. - Эверо, 2012

Электронды ресурстар

1. Дадамбаев, Е. Т. Амбулаторлық- емханалық педиатрия [Электронный ресурс]: оқулық / Электрон. текстовые дан. (1.85Гб). - Алматы : Эпиграф, 2016.
2. Балалар аурулары [Электронный ресурс] : оқулық / ред. бас. А. А. Баранов. - Электрон. текстовые дан. (233Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 1024 б.

3. Запруднов, А. М. Детские болезни. Т.1 [Электронный ресурс] : учебник / А - 2-е изд. - Электрон. текстовые дан. (108Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 768 с.
4. Запруднов, А. М. Детские болезни. Т. 2 [Электронный ресурс] : учебник - 2-е изд., перераб. и доп. - Электрон. текстовые дан. (Обайт). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 752 с.
5. Балалар ауруларының пропедевтикасы мен балаларда жиі кездесетін аурулар. Баймұханбетова Б.Н., Садвакасова М.А. , 2012/<https://aknurpress.kz/login>
6. Кильдиярова, Р.Р. и др. Педиатрия. История болезни : Учебное пособие. / Р.Р. Кильдиярова, В.И. Макарова, Р.М. Файзуллина. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2016. - 96 с. - <http://rmebrk.kz/>
7. Ерте жастағы балалар аурулары. Оқуқұралы.2017/<https://aknurpress.kz/login>
8. Заболевания детей раннего возраста. Учебное пособие.2016/<https://aknurpress.kz/login>

1. Кафедра: Микробиология, вирусология және иммунология

2. Білім беру деңгейі: Бакалавриат

3. Білім бағдарламасы: «Жалпы медицина»

4. Курс: 4

5. Элективті пән атауы: Клиникалық микробиология

6. Кредит саны: 5

7. Мақсаты: студенттердің адам патологиясындағы шартты микроорганизмдердің рөлі, иммунитеттің маңызы және организмнің қалыпты микрофлорасы туралы білімдерін қалыптастыру, ауруханаішілік инфекциялар, дисбиоз, микробтардың дәріге төзімділігі мәселелерінің микробиологиялық аспектілерін зерттеу, сонымен қатар оппортунистік микроорганизмдер тудыратын ауруларды диагностикалау, алдын алу және емдеу бойынша практикалық дағдыларды қалыптастыру.

8. Міндеттері:

Осыған сүйене отырып, КМ міндеттері ажыратылады:

- адамның жұқпалы ауруларының этиологиясы мен патогенезіндегі, сондай-ақ адам денсаулығын сақтаудағы ШПМ биологиясы мен рөлін зерттеу, өйткені олар организмнің қалыпты микрофлора өкілдері болып табылады;
- микробиологиялық диагностика, спецификалық терапия және инфекциялық емес стационарларда кездесетін микробтық аурулардың алдын алу әдістерін әзірлеу және қолдану;
- микроорганизмдердің ауруханаішілік инфекциялар (АИИ), дисбактериоздар, дәрілерге төзімділігі (ДТ) мәселелерінің микробиологиялық аспектілерін зерттеу;
- медициналық мекемелердегі (ЕПМ) микробқа қарсы әрекетті микробиологиялық негіздеу және бақылау.

9. Пәннің мазмұны. ШПМ классификациясы. Оппортунистік микрофлора тудыратын аурулардың этиологиясы, патогенезі. Ауруханаішілік инфекция. Аурухана ортасының санитарлық-бактериологиялық жай-күйі, науқастардан алынған материалдардың бактериологиялық зерттеулері және аурухана ортасынан оқшауланған микрофлораның табиғаты негізінде стационардағы эпидемиялық жағдайды бағалау. Патогендердің антибиотиктерге сезімталдығын зерттеу негізінде химиотерапиялық препараттарды қолдану стратегиясын, рационалды антибиотикалық терапия бойынша ұсыныстарды жасау.

10. Пәнді таңдау негіздері: Клиникалық микробиология – дәрігер жұмысында кеңінен қолданылатын білімнің маңызды салаларының бірі.

«Клиникалық микробиология» пәні медициналық микробиология бөлімі ретінде инфекциялық емес клиникада болатын инфекциялық процестердің этиологиясын, патогенезін және иммунитетін, аурухана ортасының санитарлық-бактериологиялық жағдайын зерттеуге, клиникада микробиологиялық зерттеулер жүргізеді. науқастардан алынған материалдардың бактериологиялық зерттеулеріне негізделген стационардағы эпидемиялық жағдай және аурухана ортасынан оқшауланған микрофлораның сипаты. Клиникалық микробиологияның маңызды бөлімдерінің бірі – стационарда химиотерапевтік

препараттарды қолданудың стратегиясы мен тактикасын жасау, антибиотиктерге қоздырғыштардың сезімталдығын зерттеу негізінде пациенттердің рационалды антибиотикалық терапиясы бойынша ұсыныстар жасау. Клиникалық микробиологияның негізгі аспектісі – зертханалық зерттеу нәтижелерін интерпретациялау. Шартты патогенді қоздырғыштармен (ШПМ) туындаған ауруларды диагностикалауда нәтижелерді түсіндіру әсіресе қиын. Соңғы жылдары инфекциялық патологияда ШПМ рөлінің артуы байқалады. Микробиологиялық зертханаларды дұрыс ұйымдастыру және емдеу мекемелеріндегі санитарлық-гигиеналық нормаларды сақтау үшін медициналық қызметкердің тәжірибесінде клиникалық микробиологияның маңызы зор.

Қазіргі уақытта инфекциялық емес клиникадағы іріңді-қабыну аурулары проблемасы практикалық денсаулық сақтаудың басым бағыттарының бірі болып табылады. Заманауи инфекциялық патология іріңді инфекциялардың жиілігі мен үлес салмағының жоғарылауымен, сондай-ақ өзгерген және бұрын белгісіз қасиеттері бар жаңа патогендердің пайда болуымен сипатталады.

Студенттерге ауруханаішілік инфекцияларды дер кезінде микробиологиялық диагностикалау туралы білім қажет.

11. Оқыту нәтижелері:

ОН 1	Пациент-орталықтанған күтім бойынша дағдыларды қолданады, пациенттің биоэтикалық қағидаттары мен құқықтарын сақтай отырып, пациенттермен, оның қоршаған ортасымен және әріптестерімен тұлғааралық және коммуникативтік дағдыларды пайдаланады.
ОН 4	Балалар мен ересек жастағы пациенттерді, оның ішінде жүкті әйелдерді амбулаториялық қабылдауды, диагностикалауды, емдеуді, динамикалық бақылауды және оңалтуды тәжірибеге енгізу
ОН 5	Қолданыстағы клиникалық ұсынымдарға сәйкес балалар мен ересек жастағы неғұрлым кең таралған аурулар кезінде пациенттерді зертханалық-аспаптық тексеру жоспарын әзірлейді, олардың нәтижелерін түсіндіреді және ауруды анықтаған кезде АХЖ-10 сәйкес диагнозды тұжырымдайды
ОН 8	Шұғыл көмек көрсетуді және емдеуге жатқызу көрсеткіштерін айқындауды талап ететін клиникалық жай-күйін, ағзаның функционалдық жеткіліксіздігінің деңгейін, аурудың асқынуын бағалайды
ОН 10	Медициналық-әлеуметтік көмекті ұйымдастырады, халық арасында профилактикалық және сауықтыру іс-шараларын жүргізеді

	Білімі (когнитивтік сала)	Біліктілік және қабілеттер (психомотор саласы)	Жеке және кәсіби құзыреттілік (қатынастар)
	- Қазіргі клиникалық микробиологияның дамуының негізгі бағыттары туралы, клиникалық микробиологияның алдында тұрған әлеуметтік маңызды мәселелер туралы біледі; - Клиникалық микробиологияның мақсаты мен міндеттерін	- Микробиологиялық зерттеуге зерттелетін материалды дұрыс қабылдауды және жіберуді біледі. - Қарапайым және күрделі әдістерді қолдана отырып, нативті жағынды дайындау және жағындыларды бояу және микроскопиялық	- жұқпалы емес клиникада микробтық аурулардың этиологиясы, патогенезі және иммунитетінің микробиологиялық аспектілерін қарастыруда олардың зертханалық диагностикасы, спецификалық терапиясы және профилактикасы үшін стационарлардың бас дәрігерлерімен,

	<p>және оның болашақ мамандық үшін маңызын біледі</p> <ul style="list-style-type: none"> - Микроорганизмдер мен вирустардың жіктелуін, морфологиясын және физиологиясын, олардың адам денсаулығына әсерін біледі. - іріңді-қабыну ауруларын диагностикалаудың заманауи принциптері мен әдістерін біледі. - Аса әлеуметтік маңызы бар ауруханаішілік инфекциялардың молекулалық-генетикалық негіздерін біледі. - Ауруханаішілік инфекцияның алдын алу және күресу принциптерін біледі. - Микробиологиялық (бактериологиялық, вирусологиялық, микологиялық, паразитологиялық) және серологиялық зерттеу әдістері үшін биоматериал алу ережелері мен әдістерін біледі. - Қазіргі заманғы зертханалық аспаптардың құрылымы мен жұмыс істеу принциптерін біледі. 	<p>зерттеулер жүргізу дағдыларын меңгереді.</p> <ul style="list-style-type: none"> - бактериялардың таза культурасын бөліп алуға және антибиотиктерге сезімталдықты тексеруге қабілетті. - Микроорганизмдердің антибиотиктерге төзімділігін қалыптастырудың биохимиялық және генетикалық механизмдерін ғылыми тұрғыдан қарастыра алады. - Оппортунистік микроорганизмдердің экологиялық рөліне және бактериологиялық зерттеуіне сапалық және сандық бағалау жүргізе алады. - Микробиологиялық зерттеулердің нәтижелерін бағалай және түсіндіре алады. - Адамның биоматериалын жинай біледі 	<p>эпидемиологтарымен, бас медбикелерімен және бактериологиялық зертхана меңгерушілерімен бірлесіп жұмыс істеу дағдыларын студенттерде қалыптастыру.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласындағы соңғы бұйрықтар мен қаулылар туралы ақпаратты және медициналық мекемелерде санитарлық-гигиеналық нормаларды сақтауды және микробиологиялық зертханаларды дұрыс ұйымдастыруды жүзеге асыру үшін үшін интернет-ресурстардан мәліметтер жинайды;
--	---	---	---

12. Пререквизиттер: Микробиология және иммунология, гигиена және эпидемиология

13. Постреквизиттер: Инфекциялық аурулар

14. Әдебиеттер

1. Борисов, Л.Б. Медицинская микробиология, вирусология, иммунология / Л.Б. Борисов. – 5-е изд., испр. – М.: МИА, 2016. – 792 с.: ил.
2. А.П. Дмитриев, М.В.Баев, Н.С.Зубриянова, Мошенская О.А. Гигиенические аспекты профилактики внутрибольничных инфекций: учебно-методическое пособие.
3. Внутрибольничная инфекция: учебное пособие / В.Л. Осипова М.: ГЭОТАР-Медиа, 2012. – 240 с.: ил.
4. **Кафедра:** Фтизиопульмонология және радиология кафедрасы
5. **Дайындық деңгейі:** Бакалавриат
6. **Білім бағдарламасы:** 6В10101 «Жалпы медицина»
7. **Курс:** 5
8. **Элективті пәннің атауы:** «Визуалды диагностика»

9. **Кредит саны:**

4

10. **Мақсаты:** студенттерге әрі қарай клиникалық пәндерді жақсы меңгеру үшін қажетті жаңа технологияларды, радиоизотопты диагностиканы қолдана отырып, сәулелі диагностиканың теориялық негіздері мен тәжірбиелік сұрақтарын оқыту.
11. **Міндеттері:** Рентгенологиялық, ультрадыбыстық, радиоизотопты зерттеудегі, компьютерлік, магнитті-резонансты томографиядағы әртүрлі мүшелер мен жүйелердің визуализациялық мәліметтерін интерпретациялауға үйрету; әртүрлі аурулардың ажыратпалы диагнозы үшін сәулелі зерттеу әдістерін қолдануды үйрету.
12. **Пән мазмұны:** Визуалды диагностика – жоғарғы оқу орын жүйесінде жалпы сәулелік диагностикада жаңа инновациялық технологияны теория мен практикада қолдану
13. **Пәнді таңдау негіздері:** Сәулелі диагностика құрамына рентген, радионуклидті, ультрадыбысты, магнитті резонансты томография, компьютерлі томография, медициналық термография кіреді. Сонымен қатар, оған интервенционды радиология жатады, бұл сәулелі диагностиканы емдеу үшін қолдану. Сәулелі диагностика тәсілдерінің физика техникалық негіздері. Иондаушы және иондаушы емес сәулемен жұмыс істейтін қызметкерлер мен зерттелетін ауруларды радиациялық сәулеленуден сақтандыру әдістері. Заманауи жаңа диагностикалық көріністердің жасалуын, әрбір тәсілдің (аналогты рентгенография, дигитальды рентгенография, КТ, МРТ, ультра дыбысты тәсілдері, томография, радионуклидті зерттеу және т.б.) негіздерін, сәулелі тәсілдердің қолдану мүмкіндіктерін оқып үйрету
14. **Оқыту нәтижесі (күзиретгіліктер):**
Сәулемен зерттеудің көрсеткіштері мен кері көрсеткіштерін айыра білу;
Тыныс алу, жүрек қан тамыр, ас қорыту, зәр шығару, жүйке, эндокриндік жүйе, қаңқа анатомиясын білу;
Ағза және жүйе ауруларының негізгі синдромдары мен симптомдарын білу;
Сәулелі диагностиканың көлемі мен кезеңділігін бағалау;
Ұсынылған суреттерде адамның барлық ағзаларының анатомиялық кескінін талқылау;
Сәулемен зерттеу көріністерінде ағза мен жүйелерде жиі кездесетін аурулардың негізгі белгілерін таба білу;
Клинико-сәулелі әдістер негізінде диагноз қоя білу.

Білімі (когнитивті сала)	Дағды мен білу (психомоторлы сала)	Жекетұлғалық және кәсіби күзиретгіліктері (қатынастар)
	Сәулемен зерттеудің көрсеткіштері мен кері көрсеткіштерін айыра білу; Сәулелі зерттеу (рентген, УДЗ, КТ, МРТ және т.б.) зерттеу кезектілігі мен зерттеу көлемін айыра білу; Тыныс алу ағзалары ауруларының сәулелі диагностика тәсілдерін таңдай білу; Ас қорыту патологиясының сәулелі диагностика тәсілдерін таңдай білу; жүрек қан тамыр патологиясының сәулелі диагностика тәсілдерін таңдай білу; сүйек буын жүйесі ауруларының сәулелі диагностика тәсілдерін таңдай білу; рентгенография, КТ, МРТ, ультра дыбыс сонографиясы,	Сәулемен зерттеудің көрсеткіштері мен кері көрсеткіштерін айыра біледі Сәулелізерттеу (рентген, УДЗ, КТ, МРТ және т.б.) зерттеу кезектілігі мен зерттеу көлемін айыра біледі. Ас қорыту патологиясының сәулелі диагностика тәсілдерін таңдай біледі Жүрек қан тамыр патологиясының сәулелі диагностика тәсілдерін таңдай біледі Сүйек буын жүйесі патологиясының сәулелі диагностика тәсілдерін таңдай біледі. Рентгенография, КТ, МРТ, ультра дыбыс сонографиясы, сканограммаларда ағзалардың

	<p>сканограммаларда ағзалардың анатомиялық көріністерін өздігімен анықтау; сәулемен зерттеу көріністерінде ағза мен жүйелерде жиі кездесетін аурулардың негізгі белгілерін таба білу.</p>	<p>анатомиялық көріністерін өздігімен анықтайды. Сәулемен зерттеу көріністерінде ағза мен жүйелерде жиі кездесетін аурулардың негізгі белгілерін табады.</p>
--	---	--

15. **Реквизитке дейінгі:** сәулелі диагностика негіздері, клиникаға кіріспе, ішкі аурулар пропедевтикасы

16. **Реквизиттен кейінгі** ішкі аурулар, хирургия, травматология, акушерлік және гинекология, онкология.

17. Әдебиет:

негізгі:

Лучевая диагностика : учебник / М-во образования и науки РФ ;

под ред. Г. Е. Труфанова. - ; Рек. ГОУ ВПО "Первый МГМУ им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 496 с.

Сәулелі диагностика: оқулық / РФ білім және ғыл. министрлігі ;

Г. Е. Труфановтың редакциясымен; қазақ тіліне ауд. А. Б. Ахметбаева; жауапты ред. А. Қ. Ахметбаева. - ; И. М. Сеченов атындағы ГОУ ВПО "Бірінші Москва мемл. мед. ун-ті" ұсынған. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 576 бет. с.

Лучевая диагностика : учебник / М-во образования и науки РФ ; под ред. Труфанова Г. Е. - ; Рек. ГОУ ВПО «Первый МГМУ им. И. С. Сеченова» . – М. : ГЭОТАР – Медиа, 2013. – 496 с

Лучевая терапия: учебник / М-во образования и науки РФ ; под ред. Г. Е. Труфанова. - Рек. ГОУ ВПО "Первый Моск. гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 208 с.

Сәулелік диагностика. Бірінші кітап. Кеуде қуысы мүшелерінің қалыпты көрінісі және ауруларының рентгенологиялық негіздері/

Ә. Хамзин. - Алматы : Эверо, 2010. - 148 бет. с.

Сәулелік диагностика. Екінші кітап. Ас қорыту мүшелерінің қалыпты көрінісі және ауруларының сәулелік белгілері/

Ә. Хамзин. - Алматы : Эверо, 2010. - 110 бет. с.

Илясова, Е. Б. Лучевая диагностика : учеб. пособие . - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2009.

қосымша:

Лучевая диагностика органов грудной клетки: национальное рук.

/ Гл. ред. серии С. К. Терновой, Гл. ред. тома В. Н. Троян, А. И. Шехтер. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 584 с.

Бургенер, Фрэнсис А.

Лучевая диагностика заболеваний костей и суставов. Более 1000 рентгенограмм: руководство: атлас: пер. с англ. / Фрэнсис А. Бургенер, М. Кормано, Т. Пудас ; под ред., С. К. Тернового, А. И. Шихтера. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 552 с.

Ланге, С. Лучевая диагностика заболеваний органов грудной клетки: руководство: атлас / С. Ланге, Дж. Уолш ; пер. с англ. под ред. С. К. Тернового, А. И. Шихтера. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 432 с.

Лучевая диагностика и терапия заболеваний головы и шеи: национальное рук.

/ гл. ред серии С. К. Терновой, гл. ред. тома Т. Н. Трофимова. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 888 с. -

Лучевая диагностика и терапия в акушерстве и гинекологии: национальное рук. / гл. ред. серии С. К. Терновой, гл. ред. тома Л. В. Адамян. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2012. - 656 с.

Бургенер, Фрэнсис А. Лучевая диагностика заболеваний костей и суставов. Более 1000 рентгенограмм: руководство: атлас: пер. с англ. / Фрэнсис А. Бургенер, М. Кармано, Т. Пудас ; под ред. С. К. Тернового, А. И. Шехтера. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2011. - 552 с.

Электронды әдебиеттер:

Сәулелі диагностика [Электронный ресурс] : оқулық / қазақ тіл. ауд. А. Б. Ахметбаева ; ред. басқ. Г. Е. Труфанов. - Электрон. текстовые дан. (421Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 576б. с.

Лучевая диагностика. Т.1 [Электронный ресурс] : учебник / под ред. Г. Е. Труфанова. - Электрон. текстовые дан. (81,6 Мб). - М. : Изд. группа "ГЭОТАР-Медиа", 2011. - 416 с.

Лучевая диагностика [Электронный ресурс] : учебник / А. Ю. Васильев, Е. Б. Ольхова. - Электрон. текстовые дан. (176 МБ). - М. : Издательская группа "ГЭОТАР- Медиа", 2009. - 688 с.

Серов В. Н. Лучевая диагностика [Электронный ресурс] : атлас по рентгенанатомии: пер. с англ.– А., 2007.- эл. опт. диск (CD-ROM)

1. **Кафедра:** Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық.
 2. **Дайындық деңгейі** – Бакалавриат.
 3. **Мамандығы:** «Жалпы медицина»
 4. **Курс-4, Семестр-8**
 5. **Элективті пәннің атауы:** «Дәлелді медицина негіздері»
 6. **Кредит саны-3/90**
 7. **Мақсаты:** Студенттердің дәлелді медицинаның негіздерін білуін реттеу, одан әрі практикалық қызметте қажетгі кез келген күрделіктегі медициналық ақпаратты өз бетінше іздеу, талдау және бағалау қабілетін дамыту үшін сыни ойлау дағдылары мен біліктерін қалыптастыру.
 8. **Міндеттері:**
 - Студенттерді дәлелді медицинаның негізгі анықтамалары мен ұғымдарымен таныстыру.
 - Студенттерді дәлелді медицинаның деректер базасын пайдалана отырып медициналық ақпаратты іздеу дағдыларына үйрету.
 - Студенттерді клиникалық зерттеулердің негізгі түрлері мысалында кез келген күрделіктегі медициналық ақпаратқа талдау жүргізуге үйрету.
 - Студенттерді дәлелді медицина сүзгілерінің көмегімен медициналық ақпаратты сын тұрғысынан зерделеуге, талдауға және бағалауға үйрету.
 - Студенттердің орындалатын жұмысқа кәсіби көзқарасын қалыптастыру.
 9. **Пән таңдауды негіздеу** Дәлелді медицина адал, түсінікті және статистикалық әдістерді қолдана отырып өңдеуге негізделген, әрбір пациентті тексеру және емдеу, сондай-ақ зертханалық талдаулардың нәтижелерін өндіру үшін ең үздік заманауи жетістіктерді пайдалануды көздейді. Дәлелді медицина принциптерін клиникалық практикаға енгізудің негізгі мақсаты - қауіпсіздік, тиімділік, құн және басқа да маңызды факторлар тұрғысынан медициналық көмек көрсету сапасын оңтайландыру.
- Оқытудың нәтижесі (компетенция):**

Білім мен түсіністік (зерттелген саладағы білім мен түсініктерді көрсету, осы саладағы ең озық білім элементтерін қоса алғанда):

Пәннің базалық мәліметтерін біледі. Дәлелді медицина негізгі қағидалары мен терминдерін біледі. Дәлелді медицинаның деректер қорының ақпараттарын біледі. ДМ сүзгілерін пайдалану арқылы медициналық ақпаратты іздеу қағидаларын біледі. Критикалық ойлау мен мәліметтерді талдаудың даму техникасын біледі.

Білім мен түсінікті қолдану (осы білімді және түсінікті кәсіби деңгейде қолдану): Дәлелді медицинаның деректер қорын интернет желісінде қолданады. Әр түрлі ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді іздеу әдісімен бағлайды және қабылдайды.

Ойларды қалыптастыру (аргументтерді қалыптастыру және зерттелетін саладағы мәселелерді шешу): Емдеу мен диагностиканың хаттамалары мен стандарттарын қолдану этаптарын қалыптастырады. Клиникалық зерттеулердің нәтижелерін қалыптастырады.

Оқыту дағдысы немесе оқуға деген қабілеттілік (әлеуметтік, этикалық және ғылыми көзқарастарды ескере отырып, пайымдаулар жасауға қажет ақпаратты жинау және интерпретациялау): Дәлелді медицинаның мәліметтер қорынан алынған мәліметтерді талдау және таба білу. Есеп құрастыра білу және оны шешу.

Коммуникативті қабілеттілік (мамандарға, онымен қоса, маман емес тұлғаларға ақпаратты, идеяны, мәселелер мен шешімдерді хабарлайды): Өтілген пәндер бойынша емтихан қабылдаушыларға, оқытушыларға, студенттерге түсіндіре алу. Әр түрлі ақпарат көздерінен алынған мәліметтерге өз көзқарастарын білдіре алу. Тәжірибелік жетістікте дәлелді медицинаның мәліметтер қорының маңыздылығын түсіндіру.

Реквизитке дейінгі: Биостатистика, жалпы гигиена, қоғамдық денсаулық сақтау және денсаулық сақтаудағы этика.

Реквизиттен кейінгі: МӘМС және медициналық құқық. Ғылыми зерттеу негіздері.

10. Әдебиет:

Негізгі:

1. Дербисалина Г.А. Дәлелді медицина сұрақтары мен жауаптары.-Ақ-Нұр,2014
2. Гринхальх, Т. Дәлелді медицина негіздері : оқулық: аударма ағылшын тілінен / жауапты ред. Г. С. Кемелова ; қазақ тіліне ауд. Т. К. Сағадатова. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 336 бет
3. Жалпы эпидемиология дәлелді медицина негіздерімен: оқу құралы / Ред. бас. В. И. Покровский. Қаз. тіл. ауд. Н. Жайықбаев. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 448 бет с.

Қосымша:

1. Дербисалина Г. Ә. Дәлелді медицина негіздері : әдістемелік нұсқау . - 2-бас., толықт. - Қарағанды : ЖК "Ақ Нұр", 2013

Электронды ресурстар:

1. Гринхальх, Т. Дәлелді медицина негіздері [Электронный ресурс] : оқулық / қазақ тіл. ауд. Т. К. Сағадатова. - Электрон. текстовые дан. (40,4Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт.

1. **Кафедра:** Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық.
2. **Дайындық деңгейі** – Бакалавриат.
3. **Мамандығы:** «Жалпы медицина»
4. **Курс-5, семестр-9**
5. **Элективті пәннің атауы:** «Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру және медициналық құқық»
6. **Кредит саны-5/150**
 - 1.**Мақсаты:** Студенттерде міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыруды енгізуді есіпке ала отырып денсаулық сақтау жүйесінде тиімді жұмыс істеуге қажетті дағдылар мен машықтарды білім кешенін қалыптастыру. Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру

бағдарламасының талаптарына сәйкес емдеу-профилактикалық ұйымның жұмыстарында болашақ денсаулық сақтау мамандарына дұрыс түсіндіруді үйрету.

2. Міндеттері:

- Адам денсаулығына әсер ететін әлеуметтік факторларды зерттеу.
- Аурушандықты алдын алуға, денсаулықты қалпына келтіруге және сақтауға бағытталған әлеуметтік медицина әдістері мен түрін оқыту.
- Тұрғындар денсаулығын әлеуметтік факторлардан қорғауға тиімді әлеуметтік әдістерді өндеуді үйретуде машықтарды қалыптастыру.
- Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтауды талдауға жүйелік тәсілді үйрету.
- Халықтың денсаулығының үш негізгі аспектісінде білім мен дағдыларды меңгеру: демография, аурушандық және физикалық даму.
- Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау жүйесінде МӘМС жүйесін енгізу жолдарын үйрету.
- МӘМС және ТМККК арасындағы артықшылықтары мен кемшіліктерін талдау.
- МӘМС шеңберінде денсаулық сақтау жүйесіндегі денсаулық сақтау менеджерлерінің басқарушылық әдістері мен қағидаларын білуін дамыту.

9. Пән таңдауды негіздеу

Медициналық сақтандыру – халықтың денсаулығын қорғау жүйесі. Қорланған қаражат есебінен азаматтардың тегін медициналық көмек алуына кепілдік беруді көздейді. Барлық деңгейдегі мемлекеттік бюджеттен қаржыландырылатын тегін денсаулық сақтаудан медициналық сақтандырудың айырмашылығы осында. Медициналық сақтандыру міндетті және ерікті сақтандыру жолымен жүзеге асырылады. Міндетті медициналық сақтандыру мемлекеттік әлеуметтік сақтандырудың бір бөлігі болып табылады және мұнда сақтандыру жарналарын жұмыс істеуші азаматтар үшін кәсіпорынның, ұйымның, басқа да жұмыс берушілердің қаражатынан төленеді, ал еңбекке жарамсыздар, жұмыс сыздар үшін тиісті деңгейдегі бюджеттерден қаражат аударылады. Медициналық сақтандыру - бұл жұмыс берушілердің, азаматтардың сақтық жарналары мен бюджеттік қаражаттар есебінен сақтандырылған адамдарға зиянның орнын өтеу үшін және медицина мекемелерінің шығындарының өтемақысын төлеу үшін ауырған, жарақат алған жағдайда денсаулықты қаржыландыру жөніндегі қатынастар. Ол әлеуметтік бағдарланған экономикасы бар елдердің сақтық қорғауы тұтас жүйесінің міндетті атрибуттарының бірі болып табылады.

Оқытудың нәтижесі

1) Білу мен түсіну (Зеріттеліп отырған саладағы алдыңғы қатарлы білім элементтерін қоса алғанда, сол сала бойынша білімі мен түсінігін көрсете білу):

- Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыруды ендіру бағыттарын біледі;
- Емдік-профилактикалық қызмет пен халық денсаулығының статистикалық есеп түрін, міндетті медициналық сақтандыру жүйесін енгізу қағидалары мен міндеттерін біледі;
- Сақтандырушы және сақтанушы ретінде құқықтары мен міндеттерін біледі;
- Міндетті медициналық сақтандыру жүйесінің тәжірибеде қолдануды біледі.

2) Білімді қолдану және түсіну (Осы білімі мен түсінігін кәсіби деңгейде қолдана білу):

- Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру талап ететін өзгерістерді ескере отырып емханада және стационарда есеп құжаттарын жүргізе алады;
- Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру қызметтерінің тұтынушыларға медициналық көмек көрсету жөніндегі құқықтық, экономикалық және ұйымдастырушылық шаралар кешенін жүргізе алады;
- Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесінің ақпараттық жүйелері мен электрондық ақпараттық жұмыстарын жүргізе алады;
- Инновациялық бағдарламаларды жасау және оларды жүзеге асыру бойынша іс-шаралардың жоспарын жасай алады.

3) Талқылауды қалыптастыру (дәйектемелер құрастыру және зерттеп отырған саласындағы проблемаларды шешу):

- Міндетті медициналық сақтандыру қорының және тегін медициналық көмектің кепілді көлемінің өзара әрекеттесуінде медициналық көмек ұйымдастыру мәселелері бойынша жауап беруге қабілетті;
- Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру қорында сақтандыру полисін тіркеу ережелерін еркін тұспалдайды;
- Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру шеңберінде медициналық көрсетілетін қызметтерді тұтынушыларды есепке алуды жүргізуге қабілетті;
- Командада жұмыс істеу қабілетін көрсетеді.

4) Коммуникативті қабілеттер (ақпаратты, идеяларды, мәселелерді және шешімдерді мамандарға да, маман еместерге де жеткізе білу қабілеттерінің болуын көздей):

- Міндетті медициналық сақтандыру жүйесін енгізуге сәйкес сақтандыру полисін алу және медициналық көмек алу ережелері туралы өзекті мәселелерді түсіндіруді студенттер арасында ақпарат тарату үшін алған білімдерін қолданады;
- Медициналық практикада пайдаланылатын медициналық және әлеуметтік қорғау түрлерін дифференциялайды;
- Оқу – әдістемелік іс-шараларды жоспарлауда студенттерге, мұғалімдерге, емтихан қабылдаушыларға өздерінің білімдері мен дағдыларын жүзеге асырады;
- Медициналық сақтандыруда өз дағдыларын қалыптастыра алады.

5) Білім беру дағдылары немесе оқуға деген қабілеті (әлеуметтік, этикалық және ғылыми көзқарастарды ескере отырып, пайымдаулар жасауға қажет ақпараттар жинауды және интерпретациялауды жүзеге асыру):

- Халық денсаулығы, халықтың әлеуметтік осал топтары туралы ақпарат жинауды талдауын жүргізеді;
- Міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесі туралы халықтың хабардарлығын арттырады;
- Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру ережелеріне сәйкес қорытынды жасауға және ұсыныстар беруге мүмкіндік беретін аудит жүргізуге қабілетті;
- Қоғам алдында денсаулыққа байланысты мәселелер бойынша ашық дәрістер өткізуге қабілетті.

10. Реквизитке дейінгі: Әлеуметтік медицина.

11. Реквизиттен кейінгі: Магистратура пәндері.

12 . Әдебиет:

Негізгі:

- 1.Бөлешов, М. Ә. Қоғамдық денсаулық және денсаулықты сақтау : оқулық / М. Ә. Бөлешов. - Алматы : Эверо, 2015. - 244 бет с.
- 2.Сәрсенбаева, Г. Ж. Қоғамдық денсаулық сақтау : оқу құралы / Г. Ж. Сәрсенбаева ; ҚР денсаулық сақтау министрлігі; ОҚМФА. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2013. - 184 бет. с.
- 3.Повышение качества медицинской помощи и безопасности пациентов в медицинских организациях : наглядное руководство / пер. с англ. Г. Э. Улумбековой ; под ред. С. С. Панисар. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2016. - 160 с.
- 4.Лекционный комплекс по дисциплине: "Глобальное здравоохранение" : лекций / каф. общественного здравоохранения-1. - Шымкент : ЮКГФА, 2016. - 17 с
- 5.Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова. - 3-е изд., перераб. и доп. ; Мин-во образования и науки РФ. Рек. ГОУ ВПО "Первый гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 544 с.
- 6.Мамырбаев, А. А. Основы медицины труда: учеб. пособие / А. А. Мамырбаев. - Актөбе : Самрад, 2015. - 388 с.
- 7.Левчук, И. П. Безопасность жизнедеятельности : учеб. пособие для мед. училищ и колледжей / И. П. Левчук, Е. К. Хандогина ; М - во образования и науки РФ. - ; Рек. ГОУ ВПО "Первый Московский мед. ун - т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 144 с.

- 8.Медик, В. А. Общественное здоровье и здравоохранение : учебник / В. А. Медик, В. К. Юрьев. - 2-е изд., испр. и доп. ; Рек. ГОУ ВПО "Моск. мед. акад. им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 608 с.
- 9.Общественное здоровье и здравоохранение, экономика здравоохранения. В 2 т. Т. 1 : учебник / М-во образования и науки РФ ; под ред. В. З. Кучеренко. - ; Рек. ГБОУ ВПО "Первый Моск. гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 688 ил.
10. Общественное здоровье и здравоохранение, экономика здравоохранения. В 2 т. Т. 2 : учебник / М-во образования и науки ; под ред. В. З. Кучеренко. - ; Рек. ГБОУ ВПО "Первый Моск. гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 160 с. : ил. -

Қосымша:

- 1.Бөлешов, М. Ә. Қоғамдық денсаулық және денсаулықты сақтау : оқулық / М. Ә. Бөлешов ; ҚР БҒМ. - Алматы : ҚР жоғары оқу орындарының қауымдастығы, 2012. - 256 бет. с.
- 2.Сапарбеков, М. К. Лекции по общей эпидемиологии : избранные лекции: учеб.-методическое пособие / М. К. Сапарбеков. - ; Рек. к печати решением Учен. Совета АГИУВ. - Алматы : Эверо, 2013. - 78 с.
- 3.Медик, В. А. Общественное здоровье и здравоохранение : рук. к практическим занятиям: учеб. пособие / В. А. Медик, В. И. Лисицын, М. С. Токмачев ; М-во образования и науки РФ; ФГУ "Федеральный ин-т развития образования". - ; Рек. ГОУ ВПО "Моск. мед. акад. им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2012. - 400 с. : ил.
- 4.Полунина, Н. В. Общественное здоровье и здравоохранение : учебник / Н. В. Полунина ; Рек. Учебно-метод. объедин. по мед. и фармацев. образ. вузов России. - М. : МИА, 2010. - 544 с. : ил.

Электронды ресурстар.

- 1.Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение [Электронный ресурс] : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова. - 3-е изд., перераб. и доп. - Электрон. текстовые дан. (43,1Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - эл. опт. диск (CD-ROM).
- 2.Дәріс кешені. Ғаламдық денсаулық сақтау пәні бойынша [Электронный ресурс] : дәріс кешені / №1 қоғамдық денсаулық сақтау кафедрасы. - Электрон. текстовые дан. (208Кб). - Шымкент : ОҚМФА, 2016. - 16 бет. с.
- 3.Первичная медико - санитарная помощь как приоритет в системе здравоохранения [Электронный ресурс] : лекционный комплекс / ЮКГФА. Кафедра: "Общественное здравоохранение - 1". - Электрон. текстовые дан. - Шымкент : [б. и.], 2015. - эл. опт. диск
- 4.Медик, В. А. Общественное здоровье и здравоохранение [Электронный ресурс] : учебник / В. А. Медик, В. К. Юрьев. - Электрон. текстовые дан. (47,6 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 608 с. эл. опт. диск (CD-ROM)
- 5.Лисицын, Ю. П. Общественное здоровье и здравоохранение [Электронный ресурс] : учебник / Ю. П. Лисицын, Г. Э. Улумбекова . - 3-е изд., перераб. и доп. - Электрон. текстовые дан. (40,9 Мб). - М. : Изд. группа "ГЭОТАР-Медиа", 2011. - 544 эл. опт. диск
- 6.Щепин, О. П. Общественное здоровье и здравоохранение [Электронный ресурс] : учебник / О. П. Щепин, В. А. Медик. - Электрон. текстовые дан. (43,6 Мб). - М. : Изд. группа "ГЭОТАР-Медиа", 2011. - 592 с. эл. опт. диск (CD-ROM).

1. **Кафедра: Әлеуметтік медициналық сақтандыру және қоғамдық денсаулық.**
2. **Дайындық деңгейі – Бакалавриат.**
3. **Мамандығы: «Жалпы медицина»**
4. **Курс-5, Семестр-9**
5. **Элективті пәннің атауы: «Ғылыми зерттеу негіздері»**
6. **Кредит саны-5/150**
7. **Мақсаты:** Ғылыми зерттеу негіздерінің мақсаты зерттеу тақырыбы шешілетін нақты мәселемен байланысты. Мәселе зерттеудің тар бөлімі болып саналады. Көптеген адамдар үшін арнайы зерттеу тақырыбын таңдау өте күрделі кезең. Жиі таңдау қиын немесе

ауқымды мәселелерге байланысты. Тренингтік зерттеулердің бөлігі ретінде, олар толық ашылу үшін ауыртпалықты болуы мүмкін. Осындай жағдайларда зерттеудің мақсаттары мен міндеттері ақыр аяғына дейін іске асырылмайды.

1. Міндеттері: Кең мағынасында олар гипотезаны дәлелдеу бағыттарын нақтылауы керек. Зерттеудің міндеттері - зерттеу аяқталғаннан кейін алуға болатын нәтиже. Ол келесіге қатысты болуы мүмкін:

- Жаңа оқиғаның сипаттамасы, қорыту;
- Бұрын белгілі емес құбылыстардың қасиеттерін белгілеу;
- Жалпы үлгілерді анықтау;
- Классификацияны қалыптастыру және тағы басқалар.

9. Пән таңдауды негіздеу қоғамдық денсаулық сақтау және саясат стратегиясы саласындағы жекелеген қызмет түрлеріне ғылыми сипаттағы кез-келген зерттеулерге дайындық процесі бірнеше кезеңдерді қамтиды. Бүгінгі күні көптеген ұсыныстар мен қолдаушы әдістемелік материалдар бар. Олардың барлығы, алайда, белгілі бір кезеңнің жоқтығына немесе болмауына емес, көбіне олардың реттілігіне байланысты. Барлық ұсыныстарды ортақ пайдалану - зерттеудің мақсатын анықтау.

Дәстүрлі, күнделікті білімнен айырмашылығы ғылыми сипаттағы зерттеулер жүйелі және мақсатты бағытқа ие. Осыған байланысты зерттеудің көлемін анықтау өте маңызды. Координаттардың белгілі бір жүйесі ретінде зерттеудің мақсаты мен мақсаты бар. Ғылыми білімдердегі кез-келген жұмыс жүйені құрудан басталады. Осы кезеңнен өткен соң, тақырып қалыптастырылады. Зерттеудің мақсаты - соңғы нәтиже. Бұл барлық жоспарланған жұмыстың нәтижесі болуы керек.

Бұл тәжірибелік және ғылыми сала. Шындығында бұл зерттеу объектісі болып табылады. Мектеп курсына бұл сала кез-келген арнайы пәнге сәйкес келуі мүмкін. Мысалы, биология, әдебиет, математика, физика, тарих және т.б. болуы мүмкін. Зерттеу нысаны - бұл проблеманы тудыратын белгілі бір құбылыс немесе процесс. Қызмет оған бағытталған. Зерттеудің тақырыбы - шешімнің іздестірілуін жүзеге асыратын объектінің арнайы сайты. Жүйенің бұл элементі жалпы жағдайда, оның жеке аспектілері, кез-келген компоненттер арасындағы өзара байланыс, олардың бірі мен өзара қарым-қатынастардың бүкіл жиынтығы ретінде әрекет ете алады. Зерттеу тақырыбы қарыз алудың ерекшелігі болуы мүмкін. Бірқатар жағдайларда, зерттеудің мақсаты - эксперименталды түрде қол жеткізуге болатын нәтиже. Бұл жағдайда модельдеу әдісін қолдану жақсы. Бұл қиын немесе мүмкін емес тікелей қолжетімді объектілерді зерттеуге мүмкіндік береді. Модельдеу - бұл модельмен ақыл-ой мен практикалық әрекеттерді орындау. Зерттеудің мақсатын жүзеге асыруға мүмкіндік беретін тағы бір әдіс бар. Бұл әдіс абстракция деп аталады. Ол барлық маңызды емес аспектілерден ақыл-ойдың абстракциясынан тұрады және тақырыптың бір немесе бірнеше нақты аспектілеріне назар аударады.

10. Оқытудың нәтижесі.

1) Білім мен түсіністік (зерттелген саладағы білім мен түсініктерді көрсету, осы саладағы ең озық білім элементтерін қоса алғанда): ғылыми зерттеу негіздері бойынша жиналған материалдарды жүйелендіру жоспарланып отырған мәселелерді егжей-тегжейлі, абстрактілі қамтуды біледі. ғылыми зерттеу негіздерін денсаулық сақтаудағы ұйымдастыруды, жоспарлау және басқару негіздерін біледі; науқастардың құқықтары мен міндеттерін біледі; денсаулық сақтау саласындағы құқықтар мен міндеттерді, олардың қауіпсіздік кепілдіктерін біледі

2) Білім мен түсінікті қолдану (осы білімді және түсінікті кәсіби деңгейде қолдану): ғылыми зерттеу негіздері бойынша халықтың денсаулығының экономикалық тиімділігін талдауды жүргізеді; қоғамдық денсаулық сақтау проблемаларын шешу үшін сандық зерттеу әдістерін қолданады; денсаулық сақтау саласындағы халықаралық ынтымақтастық мәселелерін тұжырымдай алады және оларды шешу әдістемесін әзірлейді; халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығына және халықтың денсаулығын қорғау туралы зерттеулер жүргізеді.

- 3) **Ойларды қалыптастыру** (аргументтерді қалыптастыру және зерттелетін саладағы мәселелерді шешу): ғылыми зерттеу негіздері бойынша денсаулықты басқару жүйесін жетілдіру үшін ғылыми дәлелдерді қалыптастырады; денсаулық сақтау саласындағы халықаралық ынтымақтастық мәселелер туралы дәлелдер жасайды және оларды шешеді.
- 4) **Оқыту дағдысы немесе оқуға деген қабілеттілік** (әлеуметтік, этикалық және ғылыми көзқарастарды ескере отырып, пайымдаулар жасауға қажет ақпаратты жинау және интерпретациялау): ғылыми зерттеу негіздері бойынша жеке пайымдауларды, реферат және презентация жасауды, жобаны және тәжірибелік оқытуды, студенттік үйірмені, студенттік ғылыми-зерттеу конференцияларында ұсынады және, т.б.; денсаулық сақтау саласындағы халықаралық ынтымақтастық, сондай-ақ денсаулық сақтау саласындағы халықаралық ынтымақтастықтың экономикалық және құқықтық базаны ұйымдастыру ережелерін түсіндіреді
- 5) **Коммуникативті қабілеттілік** (мамандарға, онымен қоса, маман емес тұлғаларға ақпаратты, идеяны, мәселелер мен шешімдерді хабарлайды): ғылыми зерттеу негіздері бойынша жоспар-проспектісі ғылыми қызметтің жетекшісімен одан әрі бағалау үшін негіз болып табылады, жұмыстың мақсаттарына және міндеттеріне сәйкестігін белгілейді. Ол алдағы қызметтің мазмұнының негізгі ережелерін көрсетеді. денсаулық сақтаудағы санитарлық-эпидемиологиялық қызмет туралы интеграциялау сұрақтарды қарастырады, қажет болған жағдайда түзетуге мүмкіндік береді.

Реквизитке дейінгі: пропедевтика, фармакология 1,2.

Реквизиттен кейінгі: жедел медициналық жәрдем 2, онкология және радиология.

11 . Әдебиет:

Негізгі:

Спандияров Е Ғылыми зерттеулер мен инновация негіздері .Оқу құралы ЭСПИ, 2021

2. Спандияров, Е. Основы научных исследований и инновации [Текст] : практическое пособие / Е. Спандияров ; М-во образования и науки РК. - Алматы : Эверо, 2013. - 136 с.

3. А.С. Кадыров, И.А. Кадырова, Ж.Ж.Жунусбекова Ғылыми зерттеулер негіздері:оқу құралы. "АҚНҰР" 2017 (ЭБ)

4. Татиева, М. М. Особенности и проблемы использования интеллектуальной собственности и нематериальных активов в условиях инновационно-ориентированной экономики : учебное пособие / М. М. Татиева. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 84 б

5. Спандияров Е Ғылыми зерттеулер мен инновация негіздері Оқу құралы ЭСПИ, 2021

Қосымшаәдебиеттер

1. Койков, В. В. Надлежащая практика научных исследований: Избранные вопросы методологии биомедицинских исследований и исследований в медицинском образовании [Текст] : исследование / В. В. Койков, Г. А. Дербисалина. - Караганда : АҚНҰР, 2014. - 140 с

2. Татиева М.М. Методические рекомендации по оценке стоимости интеллектуальной собственности учебное пособие ЭСПИ, 2021

1. Фармакология, фармакотерапия және клиникалық фармакология кафедрасы

2. Білім беру деңгейі: бакалавриат

3. Білім бағдарламалары: «Жалпы медицина»

4. Курс: 5

5. Элективті пән атауы: «Клиникалық фармакология»

6. Кредит саны: 4

7. Мақсаты: студенттерде клиникалық ойлау дағдыларын, ересектер мен балаларда ішкі аурулардың негізгі синдромдарында дәрілік препараттарды таңдау дағдыларын қалыптастыру.

8. Міндеттері:

- пациенттердің жеке ерекшеліктерін ескере отырып, дәрілік құралдарды дозалау режимін үйрету;
- пациенттердің жеке ерекшеліктерін ескере отырып, дәрілік құралдардың жанама әсерлерін болжауға үйрету;
- пациенттердің жеке ерекшеліктерін ескере отырып дәрілік құралдардың болуы мүмкін бір-бірімен әсерлесуін бағалауды үйрету.

9. Пән мазмұны: Клиникалық фармакология - бұл дәрілерді клиникалық қолданудың тиімділігі мен қауіпсіздігін арттыру мақсатында дәрілердің адам ағзасына әсерін ғылыми түрде зерттейтін медициналық пән. Клиникалық фармакологияның негізгі бөлімдері фармакодинамика - дәрілік субстанцияның әсер етуінің жиынтығын және оның әсер ету механизмдерін; фармакокинетика - дәрілік заттардың енгізілу, таралу, биотрансформация және ағзадан шығарылу жолдарын зерттейді. Дәрілердің жанама әсерлерін, әсерінің науқастың жынысына, жасына, оларды бірге қолданғанда өзара әсерлесуіне байланыстығын оқытады.

10. Пәнді таңдау негіздері: Клиникалық фармакология дәрі-дәрмектердің сау және науқас адам ағзасымен әрекеттесуін зерттейтін, фармакологиялық препараттардың әсерін клиникалық жағдайда зерттеудің принциптері мен әдістерін жасайтын және фармакотерапияның ғылыми негізі болып табылатын ғылым. Клиникалық фармакологияны білу дәрігерге тиімді және қауіпсіз дәрі-дәрмектерді таңдау принциптерін қолдану қажеттілігіне байланысты өте қажет.

11. Оқыту нәтижелері:

Білімдер (когнитивтік сфера)	Біліктері мен дағдылары (психомоторлық сфера)	Жеке тұлғалы және мамандық компетенциялар (қатынастар)
<p>-дәрілердің фармакокинетикасы мен фармакодинамикасының ерекшеліктерін, белгілі бір науқастың өмір сапасын бағалау әдістерін біледі.</p> <p>-дәрілердің негізгі жағымсыз әсерлерінің қауіпті факторлары мен клиникалық сипатын біледі;</p> <p>-адам ағзасының патология-лық және физиологиялық көрсеткіштеріне байланысты дәрілерді дозалаудың негізгі ұстанымдарын біледі;</p> <p>- дәрілердің бір –бірімен әсерлесуінің түрлерін біледі;</p> <p>- тұрғындарға медициналық көмек көрсетуге қатысты клиникалық ұсыныстарды (емдеу хаттамаларын) біледі.</p>	<p>- науқастардың жас ерекшеліктері мен патологиялық жағдайын ескере отырып, препараттарға таңдау жасай алады, оңтайлы дозалау режимін анықтауды біледі;</p> <p>- дәрілік түрді, дозасын, қабылдау жиілігін және қолдану ұзақтығын таңдай біледі;</p> <p>-дәрілердің жанама әсерлерінің қаупін бақылай және болжай алады;</p> <p>- жанама әсерлерінің алдын-алу және түзету әдістерін қолдана біледі;</p> <p>- ауруларды диагностикалаудың емдеудің және диагности-калаудың клиникалық хатта-масын біледі;</p> <p>-дәрілердің ағзаға фармакологиялық әсерінің жиынтығы бойынша дәрілердің әсеріне талдау жасауды біледі.</p>	<p>- клиника жағдайында пациенттермен (балалар мен ересектерде) коммуникация ұстанымдары туралы дағдылар және жеке өзінің білімі мен пайымдаулары туралы хабарлай алады;</p> <p>- мамандарға да, маман еместерге ақпаратты, идеяларды, мәселелер мен шешімдерді айта алады.</p> <p>- емдеу хаттамасына сүйене отырып дәрілік формулярға дәлелдер келтіре алады;</p> <p>- клиникалық көріністі ескере отырып, балаларды емдеу жоспарын жасайды.</p>

12. Пререквизиттер: Фармакология-1, Фармакология-2.

13. Постреквизиттер: Жалпы дәрігерлік тәжірибе-1, Жалпы дәрігерлік тәжірибе-2

14. Әдебиет:

Негізгі:

1. Калиева, Ш. С. Клиническая фармакология и рациональная фармакотерапия. Том 1: учебник / Ш. С. Калиева., Н. А. Минакова . - Алматы : Эверо, 2016. - 460 с.
2. Калиева, Ш. С. Клиническая фармакология и рациональная фармакотерапия. Том 2: учебник / Ш. С. Калиева, Н. А. Симохина. - Алматы :Эверо, 2016. - 288 с.
3. Орманов, Н. Ж. Фармакотерапия. I-кітап :оқулық / Н. Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. – Шымкент : ЮКГФА, 2012. - 500 бет.с.
4. Орманов, Н. Ж. Фармакотерапия. II-кітап: оқулық / Н. Ж. Орманов, Л. Н. Орманова. - Шымкент : ОҚМФА, 2012. - 416 бет.с.
5. Петров, В. И. Клиническая фармакология и фармакотерапия в реальной врачебной практике: мастер-класс: учебник / В. И. Петров. - ; Рек. ГОУ ДПО "Российская мед.акад. последипломного образования". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2011. - 880 с. : ил.

Қосымша:

1. Дәнекер ұлпалар ауруларының фармакотерапиясы: оқулық / З. А. Керимбаева [ж.б.]. - Алматы:Эверо, 2016. - 184 б. с.
2. Кардиологиялық фармакотерапия: оқулық / Н. Ж. Орманов [ж/б] ;ҚРденсаулықсақтаужәнеэлеуметтік даму министрлігі. ОҚМФА. - Шымкент : ОҚМФА, 2015. - 216 бет с.
3. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.:оқу құралы/ Н.Ж.Орманов, Г.Ж.Садырханова. 2013.
4. Тыныс алу жолдары ағзалары ауруларының фармакотерапиясы.: оқу құралы/ Н.Ж. Орманов. 2013.
5. Фармакология терминдері мен түсініктері. Тезаурус қазақ-орыс тілдерінде: оқуқұралы / ҚР ұлттық ғылым акад; фармакология және токсикология ин-ты; Фармакология және фармация ассоц. Қаз.-Ресей мед. ун-ті ; Ред. басқ. Қ. Д. Рахимов. - Алматы : Б. ж., 2011. - 449 бет.с.

Электрондық ресурстар:

1. Асқорыту ағзалары ауруларының фармакотерапиясы. [Электронный ресурс]: Оқулық/ Керимбаева З. А., Орманов Н.Ж., Джакипбекова З.К., Орманов Т.Н. Шымкент, 2018ж.
2. Клиническая фармакология [Электронный ресурс] : учебник / под ред. В. Г. Кукеса, А. К. Стародубцева. - 3-е изд., перераб. и доп. - Электрон.текстовые дан. (41,8 Мб). - М. : Изд. группа "ГЭОТАР-Медиа", 2012. - 840 с. эл. опт.диск (CD-ROM) : ил
3. Петров, В. И. Клиническая фармакология и фармакотерапия в реальной врачебной практике мастер- класс [Электронный ресурс] : учебник / В. И. Петров. - Электрон.текстовые дан. (63,5 МБ). - М. : Издательская группа "ГЭОТАР- Медиа", 2011. - 880 с. эл. опт. диск (CD-ROM).
4. Харкевич, Д. А. Фармакология [Электронный ресурс] : учебник / Д. А. Харкевич. - 10-е изд., перераб. и доп. - Электрон.текстовые дан. (62,1 МБ). - М. : Изд. группа "ГЭОТАР-Медиа", 2010. - 752 с. эл. опт.диск (CD-ROM).

1. Кафедра – акушерлік және гинекология
2. Білім беру деңгейі - бакалавриат
3. Білім бағдарламасы - 6В10101 «Жалпы медицина»
4. Курс – 4, кредиттер саны – 4, сағат саны – 120.

5. Элективті пән атауы – Гинекология

Мақсаты:

Гинекология саласындағы жиі кездесетін патологиялық гинекологияның алдын алу және гинекологиялық науқастарды диагностикалау және жүргізу кезеңнің диагностикасы және алғашқы көмек көмек көрсетуді жүргізу бойынша білімдерін, жасай алу қабілеттерін, қалыпты және патологиялық гинекологиядағы тәжірибелік дағдылардың негізін қалыптастыру. Гинекологиялық патологиясы бар науқастарға кеңес беруде және де тұлғааралық қатынаста коммуникативті дағдыларды жақсарту.

Пән мазмұны:

Етеккірдің нейроэндокринді реттелуі. Гинекологиялық науқастарды зерттеу әйел жыныс жүйесінің спецификалық қызметтерін бағалау және жыныс мүшелерімен анатомиялық және функционалды қатынаста байланысты ағзалар қызметтерін зерттеу. Функционалды диагностика тесттері. Скрининг – әдістері. Гинекологиялық науқастардың жіктелуі, клиникасы, заманауи диагностика әдістері және емдеу принциптері.

Міндеттері:

1. Жиі кездесетін акушериялық жағдайлар мен гинекологиялық патологиялардың негізгі әйгіленуі жөнінде студенттерге заман талабына сай білім беру;
2. Жиі кездесетін акушериялық жағдайлар мен гинекологиялық ауруларда күттірмейтін көмек көрсетуді, бақылау жоспарын құруға және науқастарға қажетті күтім көрсетуге үйрету;
3. Акушерия және гинекологиялық бағыттағы мекемелерде нормативті құжаттарға сәйкес санитарлы – гигиеналық және эпидемияға қарсы тәртіпті сақтау және бақылауға үйрету;
4. Отбасын жоспарлау және контрацепция туралы науқастарға олардың жанұясына кеңес беруге үйрету;
5. Акушерия және гинекологиядағы жедел жағдайларда дәрігерге дейін көмек көрсетуге үйрету.

Пәнді таңдау негіздері:

ҚР әйелдердің денсаулығын қорғауды ұйымдастыру. Гинекология саласындағы жиі кездесетін патологиялық гинекологияның алдын алу және гинекологиялық науқастарды диагностикалау және жүргізу кезеңнің диагностикасы және алғашқы көмек көмек көрсетуді жүргізу бойынша білімдерін, жасай алу қабілеттерін, қалыпты және патологиялық гинекологиядағы тәжірибелік дағдылардың негізін қалыптастыру. Гинекологиялық патологиясы бар науқастарға кеңес беруде және де тұлғааралық қатынаста коммуникативті дағдыларды жақсарту.

Оқытудың нәтижелері (құзыреттіліктер)

1) Білім және түсіну:

- акушерия және гинекология пәні мен міндеттері туралы білімдерін көрсетеді;

2) білім мен түсінушілікті қолдану

- акушерия және гинекологияда алғашқы медициналық көмек көрсету және зерттеу әдістерін меңгерген;

- Акушерлік және гинекологиядағы патологияның алдын алу және диспансерлеу дағдыларын меңгерген ;

3) пайымдау қалыптастыру

- алынған білімді жүктілік кезіндегі этиопатогенездің, клиниканың, асқынулардың және экстрагениталдық аурулардың ерекшеліктерін түсіну үшін пайдаланады;

- Акушерия бойынша алған теориялық білімдерін оларды интернатура деңгейінде одан әрі зерттеу үшін қолданады;;

4) коммуникативтік қабілеттер

- әр түрлі акушерлік жағдайларда әртүрлі адамдармен қарым-қатынас жасау кезінде қарым-қатынас дағдыларын көрсетеді;

– кәсіби мінез-құлықты көрсетеді-жауапкершілік, өнімділік, өзін-өзі бағалау, рефлексия;

5) оқу дағдылары немесе оқу қабілеті

- жаңа білім алуға дайындығы мен қабілетін көрсетеді;

Реквизитке дейінгі: Анатомия, физиология және патология.

Реквизиттен кейінгі: Акушерия және гинекологиядан интернатура

Әдебиеттер:

негізгі:

1. Доцанова А.М. Акушерия: оқулық. – Алматы: Эверо, 2014. – 640 бет – 30 экз.
2. Бодяжина И.И. Акушерство: учебник 1,2,3 том.- Эверо, 2015
3. Руководство по акушерству и гинекологии для фельдшеров и акушерок: под ред. В.Н.Прилепской, В.Е.Радзинского. – М., 2007. – 688 с.

қосымша:

1. Неотложная помощь в акушерстве и гинекологии: руководство / под ред. В. Н. Серова. - 2-е изд., испр. и доп. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2011.
2. Кайлюбаева Г. Ж. Физиология беременности. Дородовой уход : учебно - методическое пособие / Г. Ж. Кайлюбаева, Г. Н. Баймусанова; МЗ РК - 2-ое издание - Карағанды : АҚНҰР, 2019. - 132 с

1. Кафедра – акушерлік және гинекология
2. Білім беру деңгейі - бакалавриат
3. Білім бағдарламасы - 6В10101 «Жалпы медицина»
4. Курс – 4, кредиттер саны – 5, сағат саны – 150.
5. Элективті пән атауы – Акушерия

Мақсаты:

Акушерия саласындағы жиі кездесетін патологиялық акушерияның алдын алу және жүктілікті, босану мен босанудан кейінгі кезеңнің диагностикасы және алғашқы көмек көмек көрсетуді жүргізу бойынша білімдерін, жасай алу қабілеттерін, қалыпты және патологиялық акушериядағы тәжірибелік дағдылардың негізін қалыптастыру. Жүктілерге және босанудан кейінгі науқастарға кеңес беруде және де тұлғааралық қатынаста коммуникативті дағдыларды жақсарту.

Пән мазмұны:

Қазақстан Республикасындағы фертильді жастағы әйелдердің денсаулығын қорғауды ұйымдастыру. Отбасын жоспарлау. Контрацепция әдістерін қолдануды бастауға және жалғастыруға арналған медициналық критерийлер. Сыртқы және ішкі акушерлік зерттеулерді жүргізу. Емханалық қызметтің әртүрлі деңгейлерінде физиологиялық жүктіліктің барлық кезеңдерін диспансерлік бақылау. Физиологиялық жүктілікті жүргізу және қабылдау.

Міндеттері:

1. Жиі кездесетін акушериялық жағдайлар мен гинекологиялық патологиялардың негізгі әйгіленуі жөнінде студенттерге заман талабына сай білім беру;
2. Жиі кездесетін акушериялық жағдайлар мен гинекологиялық ауруларда күттірмейтін көмек көрсетуді, бақылау жоспарын құруға және науқастарға қажетті күтім көрсетуге үйрету;
3. Акушерия және гинекологиялық бағыттағы мекемелерде нормативті құжаттарға сәйкес санитарлы – гигиеналық және эпидемияға қарсы тәртіпті сақтау және бақылауға үйрету;
4. Отбасын жоспарлау және контрацепция туралы науқастарға олардың жанұясына кеңес беруге үйрету;

5. Акушерия және гинекологиядағы жедел жағдайларда дәрігерге дейін көмек көрсетуге үйрету.

Пәнді таңдау негіздері:

ҚР әйелдердің денсаулығын қорғауды ұйымдастыру. Кез-келген мамандықтың дәрігері шұғыл жағдайларда көмек көрсетуі керек, бұл әсіресе ана мен ұрықтың өмірі дәрігердің жылдамдығы мен шеберлігіне байланысты болатын акушерияда өте маңызды. Акушерлік және гинекологиялық патологиясы болған кезде акушерлік-гинекологиялық мәртебесін ескере отырып, ауруларды емдеу; жүкті, босанатын, босанған әйелдерге шұғыл көмек көрсету.

Әйелдердегі аурулардың алдын-алудағы дәрігер рөлі, жүктілік пен босану ағымына әсері. Жүкті және босанған әйелдердегі ірінді-септикалық асқынулардың дамуындағы инфекция. Жүктіліктің қауіпті кезеңдері, эмбрион/ұрықтың даму кезеңдері; жүктілік кезінде әйелдің ағзасында болатын өзгерістер. Жүктіліктің асқынған ағымы (ерте токсикоз, гестоз, анемия, инфекция)

Оқытудың нәтижелері (құзыреттіліктер)

1) Білім және түсіну:

- акушерия және гинекология пәні мен міндеттері туралы білімдерін көрсетеді;

2) білім мен түсінушілікті қолдану

- акушерия және гинекологияда алғашқы медициналық көмек көрсету және зерттеу әдістерін меңгерген;

- Акушерлік және гинекологиядағы патологияның алдын алу және диспансерлеу дағдыларын меңгерген ;

3) пайымдау қалыптастыру

- алынған білімді жүктілік кезіндегі этиопатогенездің, клиниканың, асқынулардың және экстрагениталдық аурулардың ерекшеліктерін түсіну үшін пайдаланады;

- Акушерия бойынша алған теориялық білімдерін оларды интернатура деңгейінде одан әрі зерттеу үшін қолданады;;

4) коммуникативтік қабілеттер

- әр түрлі акушерлік жағдайларда әртүрлі адамдармен қарым-қатынас жасау кезінде қарым-қатынас дағдыларын көрсетеді;

– кәсіби мінез-құлықты көрсетеді-жауапкершілік, өнімділік, өзін-өзі бағалау, рефлексия;

5) оқу дағдылары немесе оқу қабілеті

- жаңа білім алуға дайындығы мен қабілетін көрсетеді;

Реквизитке дейінгі: Анатомия, физиология және патология.

Реквизиттен кейінгі: Акушерия және гинекологиядан интернатура

Әдебиеттер:

негізгі:

4. Доцанова А.М. Акушерия: оқулық. – Алматы: Эверо, 2014. – 640 бет – 30 экз.
5. Бодяжина И.И. Акушерство: учебник 1,2,3 том.- Эверо, 2015
6. Руководство по акушерству и гинекологии для фельдшеров и акушеров: под ред. В.Н.Прилепской, В.Е.Радзинского. – М., 2007. – 688 с.

қосымша:

1. Неотложная помощь в акушерстве и гинекологии: руководство / под ред. В. Н. Серова. - 2-е изд., испр. и доп. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2011.
2. Кайлюбаева Г. Ж. Физиология беременности. Дородовой уход : учебно - методическое пособие / Г. Ж. Кайлюбаева, Г. Н. Баймусанова; МЗ РК - 2-ое издание - Карағанды : АҚНҰР, 2019. - 132 с

1. **Кафедра:** Жұқпалы аурулар және дерматовенерология
2. **Білім беру деңгейі:** 6В10101 бакалавриат
3. **Мамандығы:** «Жалпы медицина»
4. **Курс:** 4
5. **Элективті пән атауы:** Тропикалық аурулар
6. **Кредит саны:** 5 кредит
7. **Мақсаты:** студенттердің тереңдетілген жүйелік теоретикалық білімдерін және кәсіби қабілеттерін және ажыратпалы диагностикасын, клиникалық көрінісін, емдеу және алдын-алуды игеруі.
8. **Міндеттері:**

Студенттердің біліктілігін қалыптастыру: заманауи кезеңдегі тропикалық жұқпалы аурулардың эпидемиологиясын, этиологиясын, патогенезін, клиникалық көріністерін, ерекшелігін зерттеу.

Студенттер жасай алуы тиіс: тропикалық ауруларды ерте анықтау алгоритмі және ажыратпалы диагностикасы, жедел медициналық көмекті жүргізу және емдеу қабілеті. Тропикалық ауруларға қатысты және санитарлы-эпидемиологияға қарсы алдын алу шараларын ұйымдастыру.

Аналитикалық жұмыс қабілетін қалыптастыру: тропикалық аурулармен жұмыс жасау мәселелері бойынша ғылыми зерттеулер жүргізу кезінде дәлелді медицинаға негізделген заманауи, ғылыми мәліметтерді қолдану.

9. Пәнді таңдау негіздері:

Азия, Африка және Латын Америкасымен саяси, экономикалық және мәдени байланыстарының қарқыны мен кеңеюіне байланысты ҚР азаматтары сол елдердің аумағында жиі қонақтайтын болды. Сонымен қатар осы мемлекеттерде қоғамдық денсаулық сақтау саласы үшін қауіпті болып табылатын жұқпалы және паразитарлы аурулар кең таралған. Жыл сайын қазақстан азаматтарының арасында тропикалық ауруларды әкелетін -туристтер, коммерсанттар, шет елде орналасқан мекеме қызметкерлері, сот және ұшақ экипаждары, келісіммен жұмыс істейтін мамандар есебінен өсуде. Жыл сайын әлемде сары қызба, тропикалық безгек, геморрагиялық қызба ауруларын әкелінген себебінен өлім жағдайлары тіркеледі. Соған байланысты тропикалық инфекцияларды зерттеудің өзектілігі әлемде аурушандық деңгейінің жоғары болуы, халықтың миграциясы, мүмкін болатын асқынуларының ауыр ағымы мен летальды жағдайы болып табылады.

10. Оқыту нәтижелері (құзыреттіліктері)

Білімі (когнитивтік сала)	Біліктілігі мен дағдылары (психомоторлық сала)	Жеке тұлғалық және кәсіби құзыреттіліктері (қатынастар)
білу тиіс: -тропикалық аурулардың алдын алу және эпидемиологиясы бойынша нормативті, құқықтық және заңнамалық құжаттар. -тропикалық аурулар кезінде	Жасай білу қажет: -тропикалық жұқпалы аурулары бар науқасты қойылған талаптарға сай зерттеу -тропикалық жұқпалы ауруларға тән симптом мен синдромдардың ажыратпалы диагностикада маңыздылығын бағалау -Қажетті лабораторлы және инструменталды зерттеу жоспарын құру, науқастан патологиялық материалдарды алу. Лабораторлы	Жалпы мәдени (ЖМ): Абстрактілі ойлау қабілеті, анализ, синтез (ЖМ-1); -Жалпы кәсіптік құзыреттілік (ЖКК): Адам ағзасындағы кәсіби тапсырма шешудегі морфофункциональды, физиологиялық жағдайы және патологиялық процесстерді бағалау қабілеті (ЖКК-9) Кәсіби құзыреттілік (КК):

<p>көмекті ұйымдастыру принциптері.</p> <p>-тропикалық аурулардың этиологиясы, эпидемиология, патогенез, клиникалық көрінісі және жіктелуі</p> <p>- тропикалық аурулар кезінде асқынуларға тән сипаттар мен шұғыл жағдайлардың клиникасы.</p> <p>-Тропикалық жұқпалы аурулардың арнайы және арнайы емес заманауи әдістер.</p> <p>-тропикалық аурулар кезінде негізгі емдеу принциптері (этиотропты, патогенетикалық, симптоматикалық терапия)</p> <p>-тропикалық жұқпалы аурулар ошағында эпидемияға қарсы шаралар және алдын-алу принциптері.</p>	<p>және инструменталды зерттеу нәтижелерін интерпретациялау;</p> <p>-тропикалық жұқпалы аурулар бар науқастарға шұғыл көмек көрсету және емдеу, олардың этиологиясы, аурудың ағымына және патологиялық жағдайына сай реабилитация жүргізу.</p> <p>-ХАЖ-10 талаптарына сай диагноз қою.</p> <p>Меңгеру:</p> <p>-тропикалық жұқпалы аурулардың ерте анықтау алгоритмі және ажыратпалы диагностикасын жүргізу.</p> <p>-Серологиялық, молекулярлы-биологиялық, бактериологиялық, иммунологиялық зерттеулердің нәтижелерін бағалау.</p> <p>-тропикалық жұқпалы аурулар кезінде шұғыл медициналық көмек көрсету және емдеу.</p> <p>-тропикалық жұқпалы ауруларға байланысты ұйымдастыру және санитарлы-эпидемиологиялық алдын алу шаралары</p>	<p>Науқастан шағым, талдау, анамнез мәліметтері, қарау, лабораторлы-инструментальді зерттеу нәтижелері, патолого-анатомиялық және науқастың жағдайын тану немесе аурудың бар немесе жоқтығын анықтау мақсатында жүргізілетін басқа зерттеулерді жинауға, әр түрлі нозологиялық аурулары бар науқастарды жүргізуді анықтай алуға дайындық.</p>
--	--	---

1. **Кафедра:** Жұқпалы аурулар және дерматовенерология
2. **Білім беру деңгейі:** 6В10101 бакалавриат
3. **Мамандығы:** «Жалпы медицина»
4. **Курс:** 4
5. **Элективті пән атауы:** Аса қауіпті инфекциялар
6. **Кредит саны:** 5 кредит
7. **Мақсаты:** студенттердің аса қауіпті инфекциялар бойынша жүйеленген теорияларды және ерте профессионалдық шеберлікті және ажыратпалы диагностикасын, клиникалық көрінісін, емдеу және алдын-алуды игеруі.

8. Міндеттері:

Студенттердің біліктілігін қалыптастыру: заманауи кездегі аса қауіпті аурулардың эпидемиологиясын, этиологиясын, патогенезін, клиникалық көріністерін, ерекшелігін зерттеу.

Студенттер жасай алуы тиіс: аса қауіпті ауруларды ерте анықтау алгоритмі және ажыратпалы диагностикасы, жедел медициналық көмекті жүргізу және емдеу қабілеті. Аса қауіпті ауруларға қатысты және санитарлы-эпидемиологияға қарсы алдын алу шараларын ұйымдастыру.

Аналитикалық жұмыс қабілетін қалыптастыру: аса қауіпті аурулармен жұмыс жасау мәселелері бойынша ғылыми зерттеулер жүргізу кезінде дәлелді медицинаға негізделген заманауи, ғылыми мәліметтерді қолдану.

9. Пәнді таңдау негіздері:

Аса қауіпті инфекциялар – қысқа уақытта үлкен көлемді жердегі халыққа таралатын, кенеттен және тез таралатын аса жұқпалы ауру. АҚИ ауыр клиникалық көрініспен жүреді және өлу қауіптілігі жоғары пайызды құрайды. Бұл жұқпалы аурулардың мәселесінің өзектілігі мына себептерге негізделген, олардың ішінде негізгісі:

- табиғи апат, техногенді апаттар, биологиялық терроризм акттері кезінде эпидемиологиялық сипаттағы шұғыл жағдайлардың туындау қаупінің өсуі;
- жақын және шалғайдағы шет елдерден қауіпті жұқпалы аурулардың кіруінің жиі қауіптілігі;
- қоздырғыштың ареалының кеңеюі және белсенуі ретінде туындаған жұқпалы аурулар табиғи ошағының эпидемиологиялық қабілеттілігінің сақталуы;
- жаңа және ескі нозологиялық түрлердің пайда болуы;
- полирезистентті және жоғары патогенді ауру қоздырғышының эволюциясы

10. Оқыту нәтижелері (құзыреттіліктері)

Білімі (когнитивтік сала)	Біліктілігі мен дағылары (психомоторлық сала)	Жеке тұлғалық және кәсіби құзыреттіліктері (қатынастар)
Білу тиіс: -аса жұқпалы аурулардың алдын алу және эпидемиологиясы бойынша құқықтық және заңнамалық құжаттар. -АҚИ кезінде көмекті ұйымдастыру принциптері. -АҚИ этиологиясы,эпидемиология ,патогенез,клиникалық көрінісі және жіктелуі -АҚИ кезінде асқынуларға тән сипаттар мен шұғыл жағдайлардың клиникасы. -АҚИ арнайы және арнайы емес заманауи әдістер. -АҚИ кезінде негізгі емдеу принциптері(этиотропты,п атогенетикалық,симптоматикалық терапия) -АҚИ ошағында эпидемияға қарсы шаралар	Жасай білу қажет: -АҚИ бар науқасты қойылған талаптарға сай зерттеу -АҚИ тән симптом мен синдромдардың ажыратпалы диагностикада маңыздылығын бағалау -Қажетті лабораторлы және инструменталды зерттеу жоспарын құру,науқастан патологиялық материалдарды алу.Лабораторлы және инструменталды зерттеу нәтижелерін интерпретациялау; -АҚИ бар науқастарға шұғыл көмек көрсету және емдеу,олардыңэтиологиясы,аурудың ағымына және патологиялық жағдайына сай реабилитация жүргізу. -МКБ-10 талаптарына сай диагноз қою. Меңгеру:	Жалпы мәдени (ЖМ): Абстрактілі ойлау қабілеті, анализ, синтез (ЖМ-1); -Жалпыкәсіптік құзыреттілік(ЖКК): Адам ағзасындағы кәсіби тапсырма шешудегі морфофункциональды,физиологиялық жағдайы және патологиялық процесстерді бағалау қабілеті (ЖКҚ-9) Кәсіби құзыреттілік(КК): Науқастан шағым, талдау, анамнез мәліметтері, қарау, лабораторлы-инструментальді зерттеу нәтижелері, патолого-анатомиялық және науқастың жағдайын тану немесе аурудың бар немесе жоқтығын анықтау мақсатында жүргізілетін басқа зерттеулерді жинауға, әр түрлі нозологиялық

және алдын -алу принциптері.	-Аса қауіпті аурулардың ерте анықтау алгоритмі және ажыратпалы диагностикасын жүргізу. -Серологиялық, молекулярлы-биологиялық, бактериологиялық, иммунологиялық зерттеулердің кәтижелерін бағалау. -АҚИ кезінде шұғыл медициналық көмек көрсету және емдеу. -АҚИ байланысты ұйымдастыру және санитарлы-эпидемиологиялық алдын алу шаралары	аурулары бар науқастарды жүргізуді анықтай алуға дайындық
------------------------------	---	---

11. Литература:

1. Dr. M. Estee Torok, Dr. Ed Moran, Dr. Fiona J. Cooke. Oxford Handbook of Infectious Diseases and Microbiology. 2017
2. Абуова Г.Н. Жұқпалы аурулардың синдромдық дифференциялық диагнозы : оқулық - Шымкент , 2017.-500 экз.
3. Абуова Г.Н. Жұқпалы аурулардан дәрістер жинағы : оқу құралы -Шымкент, 2017.-300экз.
4. Инфекционные болезни. Эпидемиология: учебник / Н. И. Брико, В. И. Покровский. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2015. - 368 с.: ил.
5. Инфекционные болезни. Учебник Н.Д. Ющук, Г.Н. Кареткина, Л. И. Мельникова; Издательство, Гэотар-Медиа, 2015 г.; 512 страниц
6. Электронная библиотечная система «Консультант студента» Электронная библиотека медицинского вуза: [Электронный ресурс]. – М.: Издательская группа «ГЭОТАР-Медиа», 2015. – Режим доступа: <http://www.studmedlib.ru> – карты индивидуального доступа.
7. Электронная библиотечная система «Национальный цифровой ресурс «Руконт» /ИТС «Контекстум» [Электронный ресурс]. – М.: Консорциум «Контекстум»,2015. – Режим доступа:<http://www.ruscont.ru> через IP-адрес академии.
8. Справочная правовая система КонсультантПлюс [Электронный ресурс] / ООО «Компания ЛАД-ДВА». – М., 2015. – Режим доступа: <http://www.consultant.ru> через IP-адрес академии.
9. Электронная правовая система для Специалистов в области медицины и здравоохранения «Медицина и здравоохранение» / ИСС «Кодекс» [Электронный ресурс]. – СПб.: Консорциум «Кодекс», 2015. – Режим доступа: сетевой офисный вариант по IP-адресу академии.
10. Консультант врача. Электронная медицинская библиотека [Электронный ресурс]/ООО ГК «ГЭОТАР». – М., 2015. – Режим доступа: <http://www.rosmedlib.ru> в Научной библиотеке КемГМА – через IP-адрес академии.
11. Амиреев С.А. Стандарты и алгоритмы мероприятий при инфекционных болезнях 1-2 том: практическое руководство. –Эверо, 2014.
12. Абуова, Г. Н. Тырысқақ [Электронный ресурс] : оқуқұралы . - Электрон. текстовые дан. (416 Кб). - Шымкент : Б. ж., 2008. - эл. опт.диск (CD-ROM).
13. Абуова Г.Н. «Оба» (оқу құрал). – Шымкент. – 2010. 43б., утверждено РЦИТ МОН, протокол №2 от 22.02.2010г. Тираж 200 экз.
14. Абуова Г.Н., Нурмашева А.А. «Конго-Крымская геморрагическая лихорадка (клиника, диагностика, лечение, организация медицинской помощи)» (учебное пособие). – Шымкент. – 2013. 72с., утверждено РЦИТ МОН, протокол №4 от 21.05.2013г. Тираж 200 экз.
15. Дүйсенова, А. Қ. **Жұқпалы аурулар** оқу құралы /- Алматы : Эверо, 2014.-220 экз.

16. В.А.Казанцев, А.П.Казанцев. Дифференциальная диагностика инфекционных болезней. Руководство для врачей; Издательство; 496 страниц, Медицинское Информационное Агентство (МИА), 2013 г
17. В.И.Лучшев, С.Н.Жаров, В.В.Никифоров. Атлас инфекционных болезней,
18. Учебник: Travel and Tropical Medicine Manual / Jong E. C. [ed. by], Sanford Ch.; Saunders / Elsevier
19. Дүйсенова, А. К. Бруцеллез: жоғары медициналық оқу орындарының студенттері мен дәрігер-интерндерге арналған оқу құралы. - Алматы : [б. и.], 2011. - 100 б.
20. Дүйсенова, А.К. *Зоонозды инфекциялар: Оқу құралы.* Эверо, Алматы. (2009)
21. Санитарные правила, санитарные правила и нормы.

1. Кафедра: Жұқпалы аурулар және дерматовенерология

2. Білім беру деңгейі 6В10101 бакалавриат

3. Мамандығы: «Жалпы медицина»

4. Курс: 4

5. Элективті пән атауы: АИТВ-инфекциясы

6. Кредит саны: 5 кредит

7. Мақсаты: АИТВ-инфекциясының ерте және ажыратпалы диагностикасы, клиникасы, емі мен профилактикасы аясында студенттердің тереңдетілген жүйелі теориялық білімді және мамандандырылған біліктілікті меңгеру.

7. Міндеттері:

- студенттерді АИТВ-инфекциясы диагностикасы және емдеуіндегі негізгі принциптерін үйрету;
- АИТВ-инфекциясының негізгі алдын-алу принциптерімен үйрету.

8. Пәнді таңдау негіздері:

Адам иммунтапшылығы вирусымен шақырылатын инфекциясы (АИТВ) – қоздырғыштың контакті механизмі арқылы жұғатын созылмалы жұқпалы ауру. Иммундық жүйенің мендейтін зақымдауымен сипатталып, жүре дамыған иммунтапшылық синдромы (ЖИТС) дамитын және екіншілік зақымдану немесе жеделдеу энцефалиттен өлімге жалғасатын ауру. Қазіргі уақытта әлем АИТВ-инфекциясының пандемиясын басынан өткізуде. Барлық бес континентті бір мезгілде таңдай жүріп, тұрақты өсу тенденциясы жоғары инфекция медицина тарихында болмаған. Мамандардың есептеуі бойынша, қазір әлемде АИТВ мен 50 млн. жуық адамдар залалданған. XX ғасырдың соңы мен ХХІ ғасырда олардың саны 10-20 есеге көбейді.

Студенттерге АИТВ-инфекциясының клиникалық-зертханалық диагностикасы, емі және алдын-алуын білуі қажет.

9. Оқыту нәтижелері (күзiреттiлiктерi)

Білімі (когнитивті сала)	Біліктері мен дағдылары (психомоторлы сала)	Тұлғалық және кәсіби күзiреттiлiгi (қарым-қатынас)
<p>білуі тиіс:</p> <p>-жұқпалы патологиялы науқастарды қараудың ерекшеліктері.</p> <p>— АИТВ - инфекциясы</p>	<p>тей білуі тиіс:</p> <p>— инфекциялық стационардағы инфекциялық науқаспен төсегіндегі жұмысының негізгі принциптерін,</p> <p>—пациентпен, оны күтушілермен , оның туыстарымен бірге жұмыс атқаратындарменен және басқа да</p>	<p>жалпымәдени (ЖМ):</p> <p>абстрактылы ойлау, талдау, синтезі</p> <p>-жалпы кәсіби күзiреттiлiгi (ЖКК):адам ағзасындағы кәсіби мәселелерді шешу үшін морфофункционалдық, физиологиялық жағдайы және</p>

<p>этиологиясы, эпидемиологиясы, патогенезі.</p> <p>— АИТВ - инфекциясы клиникалық көрінісі, диагностикасы мен емдеу принциптері.</p> <p>— АИТВ - инфекциясының алдын-алу принциптері</p>	<p>медицина қызметкерлерімен максимальды сенімді қарым-қатынас орнату,</p> <p>— АИТВ -инфекциясы бар науқастарды қарау,</p> <p>— АИТВ -инфекциясының зертханалық және аспаптық диагностика әдістерін таңдау мен алынған мәліметтерді интерпретация жасау,</p> <p>— АИТВ –инфекциясын емдеуде қолданылатын антивирусты препараттар, емдеу жоспарын құру.</p> <p>•Игеруі тиіс:</p> <p>- АИТВ -инфекциясының клиникалық диагностикасын.</p> <p>— АИТВ -инфекциясында зертханалық анализдерін: жалпыклиникалық, биохимиялық қан анализі, протеинограмма, иммунограмма, коагулограмма, ИФА анализдері мен ПЦР-диагностикасын интерпретациялау;</p> <p>— АИТВ -инфекциясының емі;</p> <p>— АИТВ -инфекциясының алдын-алу іс-шараларын жүргізуді игеру</p>	<p>патологиялық процесстерді адам ағзасында шешуге қабілеттілігі ;</p> <p>- кәсіби құзіреттілігі(КҚ): науқастың шағымы, анамнез мәліметін , қарау нәтижелері, зертханалық, аспаптық, патолого-анатомиялық т.б зерттеулерінің мәліметін жинауға дайындық, жағдайын немесе ауру дәлелдерінің бар жоғын анықтау мақсатында мәлімет жинауға дайындау, әртүрлі нозологиялық формадағы науқастарды анықтау тәсіліне қабілеттілігі.</p>
---	--	---

11. Әдебиеттер:

1. Dr. M. Estee Torok, Dr. Ed Moran, Dr. Fiona J. Cooke. Oxford Handbook of Infectious Diseases and Microbiology. 2017
2. Абуова Г.Н. Жұқпалы аурулардың синдромдық дифференциялық диагнозы : оқулық - Шымкент , 2017.-500 экз.
3. Абуова Г.Н. Жұқпалы аурулардан дәрістер жинағы : оқу құралы -Шымкент, 2017.-300экз.
4. Инфекционные болезни. Эпидемиология: учебник / Н. И. Брико, В. И. Покровский. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2015. - 368 с.: ил.
5. Инфекционные болезни. Учебник Н.Д. Ющук, Г.Н. Кареткина, Л. И. Мельникова; Издательство, Гэотар-Медиа, 2015 г.; 512 страниц
6. Электронная библиотечная система «Консультант студента» Электронная библиотека медицинского вуза: [Электронный ресурс]. – М.: Издательская группа «ГЭОТАР-Медиа», 2015. – Режим доступа: <http://www.studmedlib.ru> – карты индивидуального доступа.
7. Электронная библиотечная система «Национальный цифровой ресурс «Руконт» /ИТС «Контекстум» [Электронный ресурс]. – М.: Консорциум «Контекстум»,2015. – Режим доступа:<http://www.rucont.ru> через IP-адрес академии.
8. Справочная правовая система Консультант Плюс [Электронный ресурс] / ООО «Компания ЛАД-ДВА». – М., 2015. – Режим доступа: <http://www.consultant.ru> через IP-адрес академии.
9. Электронная правовая система для Специалистов в области медицины и здравоохранения «Медицина и здравоохранение» / ИСС «Кодекс» [Электронный ресурс]. – СПб.: Консорциум «Кодекс», 2015. – Режим доступа: сетевой офисный вариант по IP-адресу академии.

10. Консультант врача. Электронная медицинская библиотека [Электронный ресурс]/ООО ГК «ГЭОТАР». – М., 2015. – Режим доступа: <http://www.rosmedlib.ru> в Научной библиотеке КемГМА – через IP-адрес академии.
11. Амиреев С.А. Стандарты и алгоритмы мероприятий при инфекционных болезнях 1-2 том: практическое руководство. –Эверо, 2014.
12. Абуова, Г. Н. Тырысқақ [Электронный ресурс] : оқу құралы. - Электрон. текстовые дан. (416 Кб). - Шымкент : Б. ж., 2008. - эл. опт.диск (CD-ROM).
13. Абуова Г.Н. «Оба» (оқу құрал). – Шымкент. – 2010. 43б., утверждено РЦИТ МОН, протокол №2 от 22.02.2010г. Тираж 200 экз.
14. Абуова Г.Н., Нурмашева А.А. «Конго-Крымская геморрагическая лихорадка (клиника, диагностика, лечение, организация медицинской помощи)» (учебное пособие). – Шымкент. – 2013. 72с., утверждено РЦИТ МОН, протокол №4 от 21.05.2013г. Тираж 200 экз.
15. Дүйсенова, А. Қ. **Жұқпалы аурулар** оқу құралы /- Алматы : Эверо, 2014.-220 экз.
16. **В.А.Казанцев, А.П.Казанцев.** Дифференциальная диагностика инфекционных болезней. Руководство для врачей; Издательство; 496 страниц, Медицинское Информационное Агентство (МИА), 2013 г
17. **В.И.Лучшев, С.Н. Жаров, В.В.Никифоров.** Атлас инфекционных болезней,
18. Учебник:Travel and Tropical Medicine Manual / Jong E. C. [ed. by], Sanford Ch.; Saunders / Elsevier
19. **Дүйсенова, А. Қ.** Бруцеллез: жоғары медициналық оқу орындарының студенттері мен дәрігер-интерндерге арналған оқу құралы. - Алматы : [б. и.], 2011. - 100 б.
20. Санитарные правила, санитарные правила и нормы.

12. Кафедра: Жұқпалы аурулар және дерматовенерология

13. Білім беру деңгейі: 6В10101 бакалавриат

14. Мамандығы: «Жалпы медицина»

15. Курс: 4

16. Элективті пән атауы: Вакцинопрофилактика

17. Кредит саны: 5 кредит

18. Мақсаты: жұқпалы аурулар иммунопрофилактика ұйымының жүйесін зерттеу, вакцинопрофилактиканың құқықтық аспектілерін зерттеу; қауіп тобындағы балалардың жеке екпе күнтізбесі бойынша егу әдісін меңгеру, балаларда белсенді иммунизация жүргізгенде педиатр-ата-ана коммуникациясын үйрену.

19. Міндеттері:

- **Студенттердің біліктілігін қалыптастыру:** екпе туралы және қоғамдық денсаулық сақтауда маңызды бөлігі болып табылатын жұқпалы аурулардың иммунопрофилактикасы туралы білімін үйрету. Егуден кейінгі асқыну жағдайында көмекті ұйымдастыру және тіркеу жүйесінің, егу профилактикасының қолжетімділігін қамтамасыз ететін Қазақстан Республикасының заңнамасын үйрену.
- **Студенттер жасай алуы қажет:** егуге көрсеткіш пен қарсы көрсеткішін анықтай алу, қауіп тобындағы балаларға егу жұмыстарын жүргізу, аллергопатологиясы бар, созылмалы бүйрек аурулары, орталық жүйке жүйесі зақымдалуы бар балаларға екпе жүргізу. Егуден кейінгі жауап пен әр түрлі екпелерден кейінгі асқыныстар бойынша мониторинг, есеп, диагностика, ажыратпалы диагностика жүргізу.
- **Аналитикалық жұмыс қабілетін қалыптастыру:** ақпаратпен (оқу, ғылыми, анықтамалық әдебиет және желілік ресурстар), ақпараттық технологиялар, клинико-лабораторлы зерттеу нәтижесін қолдану.

20. Пән мазмұны: жұқпалы аурулар иммунопрофилактика ұйымының жүйесін зерттеу, вакцинопрофилактиканың құқықтық аспектілерін зерттеу; қауіп тобындағы балалардың жеке екпе күнтізбесі бойынша егу әдісін меңгеру, балаларда белсенді иммунизация жүргізгенде педиатр-ата-ана коммуникациясын үйрену.

21. Пәнді таңдау негіздері:

Біріншілік медико-санитарлық көмек бүгінде БҰҰ ұйымының адамзат потециалын дамыту бойынша ажырамас бөлігі болып табылады. Амбулаторлы-емханалық көмек жағдайының тиімділігіне және барлық денсаулық сақтау жүйесінің сапасына байланысты, жанұя деңгейінде туындаған әлеуметтік көптеген мәселені шешу. ЖТД жұмысының талдауы бойынша, тіркелген контингенттің 80%-дан астамы диспансерлік бақылауда. Әр түрлі ауруларға екпе жасау ауруханаға госпитализациялауды 30%, ал жедел медициналық көмекке жүгінуді 40%-ға төмендетті.

11. Оқыту нәтижелері (Дублин дескрипторларына сәйкес 4-6 оқыту нәтижелері)

Білімі (когнитивтік сала)	Біліктілігі мен дағылары (психомоторлық сала)	Жеке тұлғалық және кәсіби құзыреттіліктері (қатынастар)
<p>Білу керек:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Егу жұмыстарының қолжетімділігін қамтамасыз ететін Қазақстан Республикасы заңнамасы негіздері. -Тіркеу жүйесі және егуден кейіні асқынулар туындау кезінде көмек көрсетуді ұйымдастыру. -Егуден кейінгі жауап және асқынуларды тәрку және бағалау. -Егуден кейін денсаулыққа келген зияны әсерінің компенсация жүйесі. -Егуден кейінгі жауап және асқыныс: бағалау, тіркеу, диагностика, ажырат палы диагностика. -Әр түрлі егуді қолданғанда егуден кейінгі жауап және асқыныстың ерекшелігі. - Иммуноглобулиндердің түрлері, сипаттамасы, иммуноглобулиндердің моно- және поликомпоненттілігі. -Егудің, сарысудың, иммуноглобулиндердің жіктелуі. -Гомологиялық және гетерологиялық дәрілік заттарды енгізу ережелері 	<p>Жасай білу қажет:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Профилактикалық екпелерді жүргізуге көрсеткіш және қарсы көрсеткішті анықтау. -Гомологиялық және гетерологиялық сарысуларды, и ммуноглобулиндерді енгізуге көрсеткіш және қарсы көрсеткішті анықтау. -Егуден кейінгі асқынуға күдік бар балаға зерттеу жоспарын құру. -Иммуноглобулиндердің, сарысулардың және басқа биологиялық препараттарға хаттама толтыру. -Профилактикалық екпелер бойынша ата-аналармен сұхбаттасу және жоспар құру. <p>Меңгеру:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Балаларда екпеге көрсеткіш және қарсы көрсеткіштерін анықтау үшін зерттеу қабілеті. -Профилактикалық екпелердің жеке күнтізбелік жоспарын құру. -Екпе жүргізгенде жауап және асқыныс туындағанда жедел көмек көрсету әдістері. -Жұқпалы аурулармен ауыратын науқастарды емдеуде антиотоксикалық сарысуды тағайындау жән енгізу әдістері. -Серологиялық, молекулярлы-биологиялық, бактериологиялық, 	<p>Жалпы мәдени (ЖМ):</p> <p>Абстрактілі ойлау қабілеті, анализ, синтез (ЖМ-1);</p> <p>-Жалпы кәсіптік құзыреттілік (ЖКҚ):</p> <p>Адам ағзасындағы кәсіби тапсырма шешудегі морфофункционалды, физиологиялық жағдайы және патологиялық процесстерді бағалау қабілеті (ЖКҚ-9)</p> <p>Кәсіби құзыреттілік (КК):</p> <p>Науқастан шағым, талдау, анамнез мәліметтері, қарау, лабораторлы-инструментальді зерттеу нәтижелері, патолого-анатомиялық және науқастың жағдайын тану немесе аурудың бар немесе жоқтығын анықтау мақсатында жүргізілетін басқа зерттеулерді жинауға, әр түрлі нозологиялық аурулары бар науқастарды жүргізуді анықтай алуға дайындық</p>

	иммунологиялық зерттеулердің кәтижелерін бағалау	
--	--	--

12. Пререквизиттер: микробиология, иммунология, жалпы гигиена және эпидемиология, медициналық фармакология, ішкі аурулар негіздері, жалпы тәжірибелі дәрігер негіздері

13. Постреквизиттер: «Жалпы тәжірибелік дәрігер», «Жұқпалы аурулар, оның ішіндегі балалар жұқпалы аурулары» мамандықтары бойынша интернатура.

14. Әдебиет (соңғы 10 жыл):

22. Dr. M. Estee Torok, Dr. Ed Moran, Dr. Fiona J. Cooke. Oxford Handbook of Infectious Diseases and Microbiology. 2017
23. Абуова Г.Н. Жұқпалы аурулардың синдромдық дифференциялық диагнозы : оқулық - Шымкент , 2017.-500 экз.
24. Абуова Г.Н. Жұқпалы аурулардан дәрістер жинағы : оқу құралы -Шымкент, 2017.-300экз.
25. Инфекционные болезни. Эпидемиология: учебник / Н. И. Брико, В. И. Покровский. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2015. - 368 с.: ил.
26. Инфекционные болезни. Учебник Н.Д. Ющук, Г.Н. Кареткина, Л. И. Мельникова; Издательство, Гэотар-Медиа, 2015 г.; 512 страниц
27. Электронная библиотечная система «Консультант студента» Электронная библиотека медицинского вуза: [Электронный ресурс]. – М.: Издательская группа «ГЭОТАР-Медиа», 2015. – Режим доступа: <http://www.studmedlib.ru> – карты индивидуального доступа.
28. Электронная библиотечная система «Национальный цифровой ресурс «Руконт» /ИТС «Контекстум» [Электронный ресурс]. – М.: Консорциум «Контекстум»,2015. – Режим доступа:<http://www.ruscont.ru> через IP-адрес академии.
29. Справочная правовая система КонсультантПлюс [Электронный ресурс] / ООО «Компания ЛАД-ДВА». – М., 2015. – Режим доступа: <http://www.consultant.ru> через IP-адрес академии.
30. Электронная правовая система для Специалистов в области медицины и здравоохранения «Медицина и здравоохранение» / ИСС «Кодекс» [Электронный ресурс]. – СПб.: Консорциум «Кодекс», 2015. – Режим доступа: сетевой офисный вариант по IP-адресу академии.
31. Консультант врача. Электронная медицинская библиотека [Электронный ресурс]/ООО ГК «ГЭОТАР». – М., 2015. – Режим доступа: <http://www.rosmedlib.ru> в Научной библиотеке КемГМА – через IP-адрес академии.
32. Амиреев С.А. Стандарты и алгоритмы мероприятий при инфекционных болезнях 1-2 том: практическое руководство. –Эверо, 2014.
33. Абуова, Г. Н. Тырысқақ [Электронный ресурс] : оқуқұралы . - Электрон. текстовые дан. (416 Кб). - Шымкент : Б. ж., 2008. - эл. опт.диск (CD-ROM).
34. Абуова Г.Н. «Оба» (оқу құрал). – Шымкент. – 2010. 43б., утверждено РЦИТ МОН, протокол №2 от 22.02.2010г. Тираж 200 экз.

35. Абуова Г.Н., Нурмашева А.А. «Конго-Крымская геморрагическая лихорадка (клиника, диагностика, лечение, организация медицинской помощи)» (учебное пособие). – Шымкент. – 2013. 72с., утверждено РЦИТ МОН, протокол №4 от 21.05.2013г. Тираж 200 экз.
36. Дүйсенова, А. К. **Жұқпалы аурулар** оқу құралы /- Алматы : Эверо, 2014.-220 экз.
37. В.А.Казанцев, А.П.Казанцев. Дифференциальная диагностика инфекционных болезней. Руководство для врачей; Издательство; 496 страниц, Медицинское Информационное Агентство (МИА), 2013 г
38. В.И.Лучшев, С.Н. Жаров, В.В.Никифоров. Атлас инфекционных болезней,
39. Учебник: Travel and Tropical Medicine Manual / Jong E. C. [ed. by], Sanford Ch.; Saunders / Elsevier
40. Дүйсенова, А. К. Бруцеллез: жоғары медициналық оқу орындарының студенттері мен дәрігер-интерндерге арналған оқу құралы. - Алматы : [б. и.], 2011. - 100 б.
41. Санитарные правила, санитарные правила и нормы.

1. Кафедра: «Хирургия-1»

2. Білім беру деңгейі: бакалавриат

3. Білім бағдарламалары: «Жалпы медицина»

4. Курс:4

5. Элективті пән атауы: Хирургиялық аурулар негіздері.

6. Кредит саны: 5 кредит.

7. Мақсаты: Студенттерде хирургиялық ауруларды диагностикалау, емдеу және алдын алу бойынша білім мен дағдыларды қалыптастыру.

8. Міндеттері:

- Клиника , диагностика, емдеудің хирургиялық әдісіне көрсетілімдер мен қарсы көрсеткіштерді анықтау, кең таралған хирургиялық аурулардың хирургиялық араласу принциптері туралы білім беру
- Студенттерді хирургиялық науқастарды тексеру әдістемесіне үйрету
- Тұлғааралық қарым-қатынас және пациенттерге кеңес беру дағдыларын жетілдіру

9. Пән мазмұны: Кеуде қуысы мен іш қуысының жедел хирургиялық аурулары , жүрек-тамыр жүйесі патологиялары туралы түсінік. Жіті хирургиялық аурулардың клиникасы , диагностикасы , дифференциалды диагностикасы және емдеу мәселелеріне көп көңіл бөлінеді. Оқу пәнінің мазмұны Пән бойынша типтік және жұмыс бағдарламасында толығырақ келтірілген.

10.Пәнді таңдау негіздері: Пәнді зерделеу барысында дәрігерлік этика және деонтология принциптерін қолдану, хирургия қабылдау бөлімшесінде жұмыс істеу, командалық жұмыс істеу дағдыларын көрсету және оларды ОҚО сабақтарында қолдану , өзгертін жағдайларға бейімделу қабілетін көрсету , эмоцияларды қарама-қарсы қою, шиеленісті болдырмау, ауруханашілік инфекцияның алдын алу бойынша негізгі іс-шараларды анықтау және қолдану, қарау әдістемесін пайдалану, науқастарды қолмен тексеру, функционалдық зертханалық және басқа диагностикалық әдістемелердің нәтижелерін талдау және бағалау.

11.Оқыту нәтижелері (құзыреттіліктері).

- ОН1 Жиі кездесетін ауруларды диагностикалау, емдеу, динамикалық бақылау үшін хирургиялық аурулардың негіздерін білуі мен түсінігін көрсетеді.
- ОН2 Ішкі ағзалар мен жүйелердің жедел хирургиялық патологиясы кезіндегі негізгі симптомдар мен синдромдардың нәтижелерін талдайды, жиі кездесетін аурулардың профилактикасын жүргізеді

- ОНЗ Зертханалық және аспаптық мәліметтерді талдайды, қорытынды жасайды.
- ОН4 Әріптестерімен, емделушілермен, пациенттердің туыстарымен тиімді байланысады Іздеу және өңдеу процесінде алынған ақпаратты басқа пайдаланушыларға жеткізе алады.

- ОН5 Ғылыми принциптерді, әдістерді және білімді медициналық тәжірибе мен зерттеулерге қолдану; үздіксіз өзін-өзі тәрбиелеуге және дамытуға қабілетті.

12. Пререквизиттер: "Жалпы медицина" ОБ бойынша 3-курс бакалавриаты

13. Постреквизиттер: "Хирургия" ОБ бойынша ЖПД интернатурасы.

14. Әдебиет:

Негізгі

1. Хирургиялық аурулар : оқулық / қазақ тіл. ауд. С. О. Сабербеков ; ред. А. Ф. Черноусов. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2018. - 576 б. +эл. опт. диск (CD-ROM).
2. Нұрмақов, А. Ж. Хирургиялық аурулар: оқулық / А. Ж. Нұрмақов, А. Н. Баймаханов. - М. : "Литтерра", 2017. - 256 бет. С
3. Сексенбаев, Д. С. Острые хирургические заболевания органов брюшной полости : учебное пособие / Д. С. Сексенбаев. - Шымкент : ЮКГФА, 2017. - 246 с.
4. Рахметов, Н. Р. Госпиталдық хирургия пәніне арналған практикум : оқу құралы / Н. Р. Рахметов. - Алматы : Эверо, 2013. - 136 бет. с.
5. Қалдыбаев, М. А. Ситуациялық тапсырмалар : жалпы хирургия пәніне арналған оқу құралы / М. А. Қалдыбаев ; ҚР денсаулық сақтау министрлігі. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2013. - 124 бет. с.
6. Нұрахманов, Б. Ж. Жүрек-қан тамыр хирургиясы : оқулық / Б. Ж. Нұрахманов. - Алматы : Эверо, 2012. - 334 бет. с.
7. Нурахманов, Б. Д. Клиническая хирургия : учебник / Б. Д. Нурахманов. - ; Рек. к печати Центр. Методич. Советом КазНМУ им. С. Д. Асфендиярова. - Алматы : Эверо, 2012. - 525 с.
8. Мәдікенов, Ө. М. Жалпы хирургия : оқу құралы = Общая хирургия : учеб. пособие / Ө. М. Мәдікенов, О. М. Мадыекенов. - Алматы : Эверо, 2012. - 456 бет. с.

Қосымша:

1. Қалдыбаев, М. А. Жалпы хирургияның тест сұрақтары: оқу құралы / М. А. Қалдыбаев; ҚР денсаулық сақтау министрлігі. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2013. - 370 бет. с.
2. Мәдікенов, Ө. Хирургиялық аурулар: оқулық-дәрістер / Ө. Мәдікенов ; ҚР денсаулық сақтау министрлігі; ҚазММА жоғары және ЖОО-нан кейінгі мамандықтар бойынша білім беру оқу-әдістемелік секциясы. - Алматы : Эверо, 2012. - 405 бет
3. Кузнецов, Н. А. Уход за хирургическими больными [Текст] : учебник / Н. А. Кузнецов, А. Т. Бронтвейн ; М-во образования и науки РФ. - ; Рек. ГОУ ВПО "Первый Моск. гос. мед. ун-т им. И. М. Сеченова". - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 288 с. : ил

Электронды ресурстар:

1. Нұрмақов, А. Ж. Хирургиялық аурулар [Электронный ресурс] : оқулық / А. Ж. Нұрмақов, А. Н. Баймаханов. - Электрон. текстовые дан. (59.9Мб). - М. : "Литтерра", 2017. - 256 бет с.
2. Госпитальная хирургия. Синдромология [Электронный ресурс] : учеб. пособие / А. Г. Абдуллаев [и др.] ; под ред. Н. О. Миланова. Ю. В. Бирюкова, Г. В. Синявина. Электрон. текстовые дан. (48,6 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 440 с. эл. опт. Диск
3. Хирургические болезни. Руководство к практическим занятиям [Электронный ресурс]: учеб. пособие / под ред. А. Ф. Черноусова. - Электрон. текстовые дан. (41.6Мб). - М. ГЭОТАР - Медиа, 2012. - 496 с.
Хирургические болезни [Электронный ресурс] : учебник / под ред. А. Ф. Черноусова. - Электрон. текстовые дан. (69.1Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2012. - 664 с.
4. Жалпы хирургияның кейбір сұрақтары.
5. Садықанов У.С., Аубакирова Д.Н., Махметова Ж.С., Есембаева Л.К. , 2016<https://aknurpress.kz/login/>

6. Жалпы хирургияға арналған дәрістер.
7. Қаныбеков А., Баймұхамбетов Ж.Ж. , 2017/<https://aknurpress.kz/login>
8. Жалпы хирургия. Дұрманов Қ.Д. , 2017/<https://aknurpress.kz/login>
9. Хирургиялық аурулар: Оқулық: 2-томдық. 2-том. / Ред. басқарған М.И. Кузин; Қазақ тіліне аударған оқулықтың жалпы ред басқарған А.Н. Баймаханова. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2018. - 528б. -<http://rmebrk.kz/>
10. Хирургиялық аурулар: Оқулық: 2-томдық. 1-том. / Ред. басқарған М.И. Кузин; Қазақ тіліне аударған оқулықтың жалпы ред басқарған А.Н. Баймаханова. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2018. - 560б. <http://rmebrk.kz/>
11. Гостищев, В. К. Жалпы хирургия [Электрондық ресурс] : оқулық / В. К. Гостищев ; қазақ тіліне ауд. Д. А. Смаилов ; жауапты ред. М. Ө. Мұқанов. - М. : ГЭОТАР-Медиа, 2014. - 741, [8] с. <http://elib.kaznu.kz/>
12. Хирургиялық аурулар.[Электрондық ресурс] : екі томдық : оқулық / ред. басқ. М. И. Кузин ; қазақ тіліне ауд., жалпы ред. басқ. А. Н. Баймаханов. -М. : ГЭОТАР-Медиа, 2018.<http://elib.kaznu.kz/>
13. Мұқанов, М. Ө. Хирургиядағы диагностикалық және емдік манипуляциялар[Электрондық ресурс] : оқу-әдістемелік құрал / М. Ө. Мұқанов, А. Қаныбеков, Е. А. Курамысов; С. Ж. Асфендияров атын. ҚазҰМУ. - Қарағанды : АҚНҰР, 2017. - 149, [1] б.<http://elib.kaznu.kz/>
14. Нұрмақов, А. Ж. Хирургиялық аурулар